ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

БРОЈ 1258
6.2.1976. ● ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ ● ГОДИНА XXXVII

КОМПЛЕТАН СТРИП
КАПЕТАН АВАНТУРИСТА

Ripley

Веровали или не!

Најнеобичнији планинар у историји

СЕР ФРЕНСИС ЏОЗЕФ КЕМБЕЛ (1832–1914) ИСПЕО СЕ НА МОН БЛАН, НАЈВИШИ ВРХ АЛПА (4807 МЕТАРА) МАДА ЈЕ БИО СЛЕП ОД ЧЕТВРТЕ ГОДИНЕ. (1880)

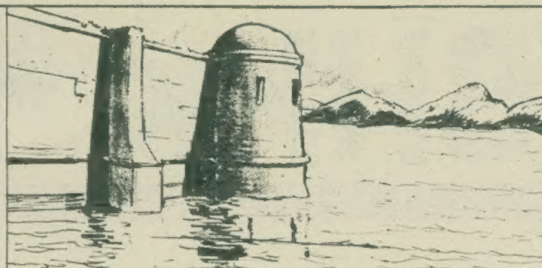

ЈЕДАН ЗАТВОР

НА ФИЛИПИНСКИМ ОСТРВИМА ИМА ЈЕДНУ ЋЕЛИЈУ С ОТВОРОМ У ЗИДУ. У ЊОЈ СУ НЕКАД ЗАТВАРАНИ ОСУЂЕНИ НА СМРТ КОЈИ БИ СЕ УДАВИЛИ ЗА ВРЕМЕ ПРВЕ ПЛИМЕ.

ДВОРСКА КУХИЊА

МЕРМЕРНЕ ПАЛАТЕ У ПОТСДАМУ (НЕМАЧКА) БИЛА ЈЕ УРЕЂЕНА ПОРЕД ДВОРА У ЗГРАДИ КОЈА ИЗГЛЕДА КАО ПАГАНСКИ ХРАМ У РУШЕВИНАМА.

Једна ЦРНА ДИВЉА ПАТКА

УСТРЕЉЕНА У БЕРЛИНГТОНУ (САД) БИЛА ЈЕ ПРСТЕНОВАНА 13 ГОДИНА И 4 МЕСЕЦА ПРЕ ТОГА.

Фред Ноубл

ИЗ ЏЕКСОНВИЛА (САД) ПОСТАО ЈЕ МАГИСТАР ИСТОРИЈСКИХ НАУКА НА СВОЈ 91. РОЂЕНДАН.

РОГОВИ ОДРАСЛОГ МУЖЈАКА АМЕРИЧКОГ ЛОСА МОГУ ДА БУДУ ТЕШКИ И ПРЕКО 30 КИЛОГРАМА.

1258/2

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● у наоружању средњовековних војника штит је био најважније оружје за одбрану а мач за напад. Занимљиво је поменути да се у Венецији, ко-

ја је била једна од главних центара за производњу и продају оружја, већ у раном средњем веку јавља нарочити тип штитова које је Венеција производила и продавала под именом „словенски штит".

● пеликан може да прими више хране у кљун него у стомак.

● пропорционално својој тежи ни слон је неупоредиво слабији од човека. Човек може да поднесе на себи другог човека, слон слона не би могао. Слон троши силну енергију да би сам себе издржао на ногама. Занимљиво је поменути једну особеност овог сурлаша: слон нема жучну кесицу.

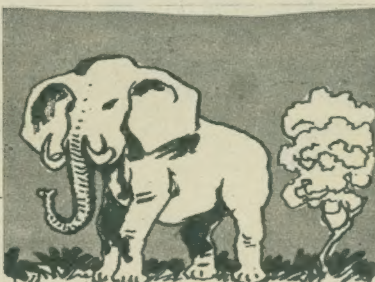

● опера „Мадам Батерфлај" изведена је први пут у миланској Скали 17. фебруара 1904. године и доживела потпун — неуспех. Са извесним исправкама приказана је поново 28. маја исте године у Театру гран де у Бреши и успех није изостао.

● младунчету кукавице чија је мајка подметнула јаје у гнездо славуја крила толико порасту да му кућа усвојитеља постане тесна пре него што је у стању да полети.

● пре четири века кромпир је у многим баштама сађен само због цвета. Француски краљ Луј XIV украшавао је свој шешир цветом кромпира, што су одмах прихватиле и све дворске даме. У то време није се ни помишљало да кртола кромпира може да се употреби за исхрану.

● »Victoria regia«, једна врста љиљана који расте у Јужној Америци, превазилази све друго цвеће својом величином. Његови листови имају два до четири метра у пречнику, а петељке су му тако чврсте да могу да издрже тежину мањег детета.

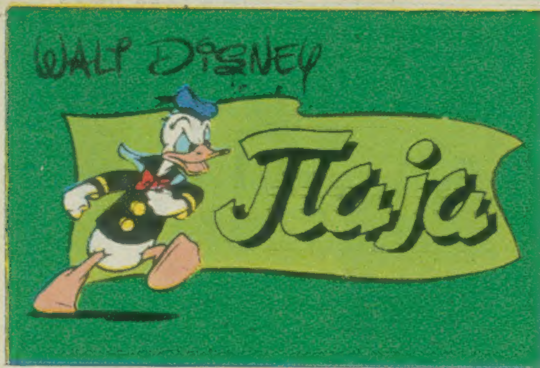
WALT DISNEY
Паја

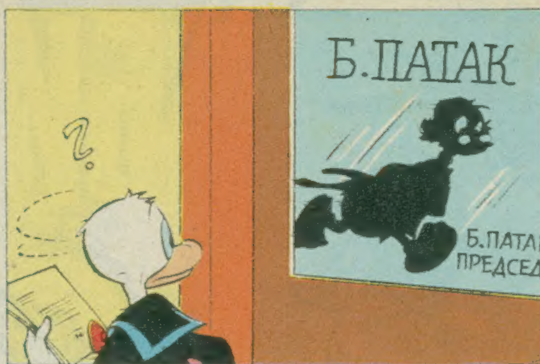
Б.ПАТАК
Б.ПАТАК
ПРЕДСЕД

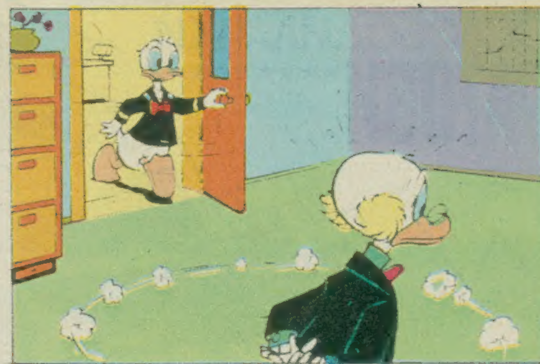

ШТА ЈЕ, СТРИЧЕ? НЕШТО ТЕ МУЧИ?

ИЗГЛЕДАШ ЗАБРИНУТ!
НЕ ЗНАШ ТИ НИ ЗА ПОЛА МОЈИХ МУКА!

ТОЛИКО ИМАМ БРИГА ДА АКО СЕ И ДАНАС НЕШТО НЕПРИЈАТНО ДОГОДИ МОРАЋУ ТУ СЕКИРАЦИЈУ ДА ОДЛОЖИМ ЗА ИДУЋУ НЕДЕЉУ! ЈАСНО?
ДА, СТРИЧЕ!

ДА! СВИ ОКО МЕНЕ ВИЧУ ДА! ДОСТА МИ ЈЕ ДМИ-НА-ША!

НЕ ЖЕЛИМ, ПАЈО, ДА БУДЕШ КАО СВИ ОСТАЛИ! ОЋУ ДА МИ ИСКРЕНО ГОВОРИШ ШТА МИ-СЛИШ...

МАКАР ТЕ ЈА ЗБОГ ТОГА И ОТПУСТИО!
ТРАС!

Драган и Драгана

НЕ ВРЕДИ! НЕЋЕ МИ САН НА ОЧИ... ПА ТО ЈЕ!

НИСАМ НАВИК'О НА ОВОЛИКИ МИР У КУЋИ!

ШКРИП
ПО ДАНУ ВЕРОВАТНО НЕ БИХ НИ ПРИМЕТИО ДА ВРАТА ШКРИПЕ!

КАД ЈЕ ОВАКВА МРТВА ТИШИНА ЧУЈЕ СЕ ЧАК И КАКО ВОДА ГРГОЉИ У РАДИЈАТОРИМА!
КЛОКЛО КЛОКЛО

СВАКА КАП ОДЈЕКНЕ К'О ТОП!
КАП! КАП! КАП! КАП! КАП! КАП!

А ЈА МОРАМ РАНО НА ПОС'О! МОРАО БИХ БАР МАЛО ДА ОДСПАВАМ!

ШТА СЕ МУВАШ ПО КУЋИ? ШТА СИ РАДИО?
НИШТА! САМО САМ ОСЛУШКИВ'О... НЕКЕ ЗВУКЕ КОЈЕ ДОСАД У КУЋИ НИКАД НИСАМ ЧУО!
DIK BROWNE 1258/3

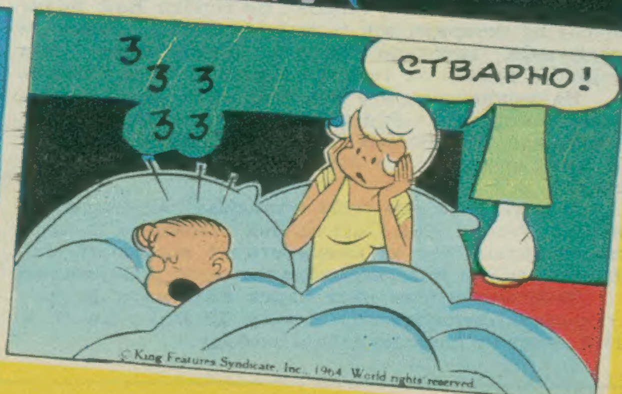
ССС
СТВАРНО!
© King Features Syndicate, Inc., 1964. World rights reserved.

БИ А ЗА ДИ

Призор који се кроз стакла догледа указао пред очима француских официра није био нимало утешан: противнички војници, од радости после говора које су им одржали политички комесари, бацали су капе увис! То је могло да значи само једно — да се вијетнамци спремају на последњи јуриш. Французима је зебло срце док су гледали пред собом пукове генерала Во Нгујен Ђапа, ту испред ровова, тако рећи надохват руке. Било је узалудно пуцати на њих из митраљеза јер се муниција морала штедети за одлучну одбрану, за крај који је неминовно морао доћи.

Уосталом, и да су имали довољно метака, опет би све било узалудно: безнадежно опкољени, заглибљени у ровове које су монсунске кише претвориле у блатне јаме, Французи су најзад увидели да су овај рат неповратно изгубили. Не зато што их је ту, у Дијен Бијен Фуу било све мање, а Вијетминаца све више, већ зато што су унапред били осуђени на пораз у земљи која никад није била њихова и никад их није желела.

КОПАЛИ СУ КАО КРТИЦЕ

Било је тачно 15 часова 6. маја 1954. године када су вијетминци почели да се веселе. Значило је то да ће напасти исте вечери и да ће француско упориште „Елиан" престати да постоји. Војници Лепије странаца, француски падобранци и тонкиншки плаћеници добро су то знали. Данима су их посматрали преко грудобрана како непрекидно, у малим трупама, улазе у подземне ходнике које су копали у правцу предње линије француске одбране. Оријентисали су се према компасу, напредовали као кртице испод редова бодљикавих жица, испод минских поља. Ни киша која је земљу претварала у житко блато, ни топовске гранате које су отварале кратере у тунелима нису могли да их зауставе. И сад су ту, испод ногу Француза, чекајући час одређен за напад да их дигну у ваздух.

Малобројни браниоци скрећу поглед са вијетминаца спремних за напад на другу обалу реке, део упоришта „Елиан" који је, одавно одсечен од њих, постао легло дезертера, „паметних Француза" како су их неки називали. Они су сада на ничијој земљи мирно чекали да се овај проклети, прљави и блатњави рат најзад заврши. Из похараног складишта хране и муниције, из рупа на стрмини обале где су се већ седмицама скривали избегавајући борбу, измилеле су стотине људи да гледају последњу битку.

Међу браниоцима се добро знало да дезертери искоришћавају мир да би се дочепали намирница које су бацане падобранима опсађенима, да су организовали црну берзу, да су се снабдели службеним формуларима којима ће касније доказати како су храбро истрајали до краја, да су чак располагали похвалама и одликовањима. Сада су их, те гледаоце са трибина који су били паметнији од њих, могли почастити с неколико рафала и неколико граната. Али чему то? И једни и други

★★★★★★★★★★★★★★★★★★★

Ни киша која је земљу претварала у житко блато, ни топовске гранате које су стварале кратере у подземним ходницима нису могли да зауставе борце Вијетнама. И сад су ту, испод ногу Француза, чекајући час одређен за напад да их дигну у ваздух.

★★★★★★★★★★★★★★★★★★★

Француска је почела да колонизује Индокину, уз класичан изговор да жели да пружи заштиту хришћанским мисионарима, још 1858. године а завршила окупацију ове огромне територије на југу Азије 1907. године. Али за све то време, до наших дана, отпор народа није јењавао. Историја вијетнамског ропства је велико и храбро сведочанство о непокорности, о народним устанцима као што је онај 1868. у Кошинкини или онај 1885. у Анаму, о дугогодишњој Де Тамовој партизанској борби све до коначног обрачуна с јапанским окупаторима за време, и француским експедиционим корпусом после другог светског рата.

Француска влада је 1946. године потписала споразум о признавању Демократске Републике Вијетнам, али га неколико месеци касније поништава отворивши ватру са ратних бродова на Ханој. Хо Ши Мин покушава сукоб да реши мирним путем, али Француска не пристаје. Тако почиње ослободилачки рат који се завршава страшним поразом Француза код Дијен Бијен Фуа. У северном делу земље (Тонкину) Французи су били већ 1950. године опкољени у малобројним упориштима или потиснути на обалу. Вијетмин, војска ДР Вијетнама, 1953. године већ контролише средњи део земље (Анам) и северни Лаос. Ни америчка помоћ о оружју и новцу (око 400 милиона долара) не успева да измени стање у Индокини. Почетком 1954. године Французи су изгубили контролу над Тонкином и Анамом док је у јужном делу земљен (Кошинкини) још беснео рат.

Французи су зато одлучили да се утврде у Дијен Бијен Фуу, пресеку Вијетмину пут за Лаос и да гамо сачекају противника. Мислили су да ће га сломити дугом и исцрпљујућом борбом и нанети му тако страховите губитке у људству да се никад неће опоравити. Али, догодило се обрнуто. Од 9. марта до 7. маја трајала је крвава битка у којој је пао силно утврђени бастион Француза, заједно са аеродромима, склоништима, магацинима и тврђавама. Напад је планирао и учествовао у њему веома способни вијетнамски генерал Во Нгујен Ђап, иначе професор историје, док је генерал Навар, војник по професији, замислио одбрану Дијен Бијен Фуа којом је руководио генерал Коњи, али из Сајгона.

На конференцији у Женеви, договором великих сила, ликвидирана је 1954. године колонијалистичка власт над Индокином која је Француску стала 92 хиљаде војника и 3100 милијарди старих франака.

Али то није био крај страдања вијетнамског народа. Године 1964. САД се, под изговором да штите „слободни свет од комунистичке опасноси", директном војном интервенцијом ангажују у Вијетнаму.

Међутим, и овог пута народ Вијетнама је тријумфовао. Преговорима у Паризу ДР Вијетнам 28. 1. 1973. године и коначно добија слободу.

ЈЕН БИЈЕН ФУ

су били свесни да се налазе на погрешној страни, да је рат одавно изгубљен, можда још пре но што је почео.

ПРЕДАЈТЕ СЕ! ИЗГУБЉЕНИ СТЕ!

Одједном, поткрај поподнева, појачала се вијетминска артиљеријска ватра. Било је тачно 17 сати и 30 минута. Огањ и челик сручили су се на упориште „Елиан“ да доврше оно што је остало од последњих француских склоништа и утврђења која су издржала двомесечну топовску паљбу и монсунске кише.

У 18 сати и 15 минута утишала се паљба артиљерије. Након последњег топовског плотуна са свих страна су кренули вијетминци на јуриш лица заштићених газом, јер је смрад од распаднутих лешева на бојишту био неподношљив. Вођа ударне групе, заменик командира треће чете 98. вијетминског пука врло брзо је напредовао са својим људима према француским утврђењима, избегавајући мале гејзире блатњаве воде које су рафали из аутоматског оружја бранилаца дизали око његових ногу. Њега је највише бринуо тешки митраљез с тенка који су Французи, не успевши да га извуку из блата, користили као малену тврђаву.

Купола се окретала на све стране сејући смрт у редовима храбрих вијетминаца. Да сачува људе, Данг Пи Туонг је наредио да залегне и склони се у кратер граната, али један његов војник, понет борбом, није чуо команду. Иако изрешетан куршумима, смогао је снаге да скочи на грудобран бранилаца и упери велики аутоматски револвер у груди подофицира Шабријеа. Узвикнуо је.

— Предајте се... Изгуб љени сте... Дићи ћемо вас у ваздух... — Затим се скљокао крај његових ногу, мртав.

У 23 часа одједном је завладала злослутна тишина над равницом коју је надвишавало упориште „Елиан“. Капетан Жан Пуже, који је командовао двема четама на овом одсеку Дијен Бијен Фуа, таман је помислио: „Можда ће нас ноћас оставити на миру...“ када се, налик на огромни црни вал, високо подигла земља задрхтавши од хиљада килограма експлозива и поново се, уз страшан тресак и тутњаву, спустила на кровове склоништа и ровове.

Левак што се отворио под ногама Француза и прогутао их и данас постоји. Биљни живот није се ту поново развио, али га сваке године помало заплављују.

Пут до добро брањених ровова и утврђења био је најзад слободан. Испод земље и крхотина подизали су се браниоци с чуђењем гледајући пред собом борце генерала Ђапа који више нису пуцали. Полако су дигли руке увис свесни да је дошао крај, и олакшање од вишемесечних, бесмислених мука.

ЛЕТ ЦРНИХ ГАВРАНОВА

Ошамућени капетан Пуже као у мрачном сну је чуо тихи глас што је говорио кроз нос:

— Ви сте заробљеник Народне Демократске Армије Вијетнама. Рањени сте. Лечићемо вас. Можете ли ходати?

Пуже се с тешком муком усправио. И док му помажу да корача, он с чуђењем хвата себе како певуши познату песму Ђапових војника коју је сваке ноћи, мучен несаницом, слушао на радио-таласима Вијетмина:

„Пријатељу, чујеш ли лет црних гаврана изнад равнице.

Пријатељу, чујеш ли пригушени крик земље коју подјармљују?..“

Тако је, у току ноћи, пало једно од последњих упоришта Дијен Бијен Фуа, а када је сутрадан, 7. маја 1954. године, освануло јутро, предао се цео гарнизон овог француског утврђења.

ВАРАЛИЦУ ЈЕ ИЗМИСЛИО ПРАЧОВЕК

Ловом и риболовом људи су се бавили много раније него сточарством и земљорадњом. Прибор за риболов, поред других оруђа за лов уопште, спада у прве предмете обликоване људском руком. Још у прастара времена људи су правили удице, па и варалице („блинкере“) и то од различитог материјала: најчешће од дрвета, костију, седефастих љуштура пужева и шкољки, а као конац служила им је лика са дрвета или длака из репова неких животиња.

Удице у праисторији биле су вероватно врло сличне риболовном прибору данашњих становника полинезијских острва који живе у изразито неразвијеним заједницама. На сликама су удице, варалице и пловци које они с успехом користе за риболов.

Сигурно је такође да је и данашња варалица („блинкер“) направљена по узору на варалице којима се човек служио у давна времена.

МАРШАЛСКА ОСТРВА (МИКРОНЕЗИЈА) — Варалица је начињена од љуштуре шкољке. Шиљак (удица) од полираног седефа. Удица је врло оштра и ефикасно се забада у вилице рибе. Додата кићанка од рашчешљаних влакана неке биљке служи као мамац. Дужина варалице 133 мм, ширина 65 мм.

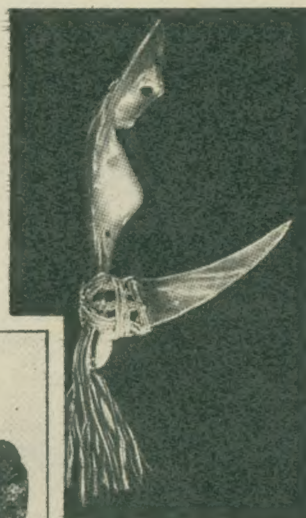

ЖИЛБЕРОВА ОСТРВА (МИКРОНЕЗИЈА) — Велика удица од дрвета за лов на ајкуле. Висина удице 254 мм, а ширина 179 мм.

ОСТРВА САНТА КРУЗ (МЕЛАНЕЗИЈА) — Пловак од дрвета са углачаним камичком на доњем крају да би се држао усправно у води. На крају конца је удица од кости у облику крила. Део пловка који урања у воду обојен је црно. Сваки пловак носи посебан знак да би се знало ком риболовцу припада. Висина пловка 345 мм.

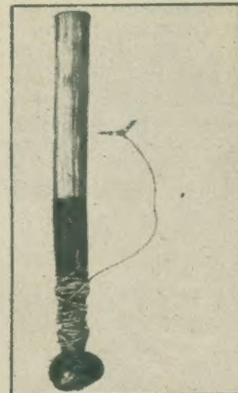

СОЛОМОНСКА ОСТРВА (МЕЛАНЕЗИЈА) — Мала варалица за риболов. Тело варалице урађено је у облику рибе са концем везаним удицом од кости која се забада у вилицу рибе. Удица добија жељени облик када се кост загрева у врелом песку. Нанизане ситне перле и рашчешљани крајеви конца имитирају инсекта и служе као мамац. Варалица је дуга 77 мм, а широка 27 мм.

ГОТИКА У ХРВА[Т

ГОТСКИ СТИЛ У АРХИТЕКТУРИ ПРОДИРЕ У НАШЕ ПРИМОРЈЕ ИЗ ЈУЖНЕ ИТАЛИЈЕ ПОЧЕТНОМ 13. ВЕКА. МЕЂУТИМ, ДО ПУНОГ ПРОЦВАТА ГОТИКЕ У ДАЛМАЦИЈИ ДОЛАЗИ МНОГО КАСНИЈЕ, ТЕК ПОЛОВИНОМ 15. ВЕКА КАДА ВЕЋ ПОЧИЊЕ ДА СЕ ОСЕЋА И УТИЦАЈ РЕНЕСАНСЕ. УНОШЕЊЕ ГОТСКИХ ЕЛЕМЕНАТА У АРХИТЕКТУРУ КОНТИНЕНТАЛНИХ ГРАДОВА ПЛОД ЈЕ УТИЦАЈА НЕ САМО ПРИМОРСКИХ НЕИМАРА ВЕЋ И ГРАДИТЕЉА ИЗ СРЕДЊЕ ЕВРОПЕ.

Једна од најстаријих и најзначајнијих грађевина зиданих у готском стилу је **катедрала у Загребу**. На рушевинама старе базилике, коју су уништили Татари 1242. године, **њу је почео да зида средином 13. века бискуп Тимотеј**, и то у романском стилу. После његове смрти настављена је изградња, која је трајала до 16. века, али у готском стилу. **У овом стилу су и оба звоника која су висока 105 метара.** Данашњи изглед катедрала је добила након рестаурације у неоготском стилу после земљотреса 1880. године.

После тридесетогодишњих припрема у Шибенику је 1431. године почела да се гради **катедрала св. Јакова. Поред основног готског концепта**, на овој базилици с куполом и три апсиде **преплићу се различити стилови и утицаји.** Изградњу катедрале, која је трајала до 1536. године, започели су италијански мајстори: Бенино из Милана, Франческо ди Ђакомо, Лоренцо Пинчино и Антонио ди Пиер-Паоло Бузато. Радове је преузео 1441. године домаћи неимар Јуриј Далматинац а после његове смрти Никола Фирентинац, мајстор одгајен у тосканском духу који је у грађевину унео и ренесансне елементе.

ТСКОЈ

У готском стилу су осим катедрала зидане и стамбене зграде или су на њима уграђивани само карактеристични готски прозори, чиме се **добијала богатија фасада.** У Поречу је у овом стилу сазидан читав низ зграда.

Недалеко од катедрале у загребачком Горњем граду налази се још једна грађевина која садржи у себи готске елементе: то је црква св. Марка, коју је саградио Бела IV. Ова тробродна базилика саграђена је у 15. веку али је у 17. и 18. веку претрпела знатне измене. Тако је добила и елементе барока (звоник). На њој се налази један од фигурално најбогатијих готских портала у Југославији.

У средњем веку често се догађало да нека грађевина почне да се гради у једном а заврши у другом стилу. **Такав случај је и са катедралом у Трогиру која је започета у романском стилу али су на њој видни утицаји готике, ренесансе па чак и барока.** Звоник трогирске катедрале рађен је скоро пуна два века: први спрат изградио је мајстор Матеј Гојковић у мирном и не много раскошном готском стилу, док је други спрат изграђен у кићеној готици. Последњи спрат звоника извео је Трифун Боканић у ренесансном стилу.

Стариградски писац и властелин Петар Хекторовић подигао је на јужном градском бедему града Хвара „Тврдаљ", малу али чврсту тврђаву у готском стилу. У средишњем делу фасаде Хекторовићеве палате истичу се високе трифоре. Пластика на трифорама ствара прави сплет финих облика сатканих од готских ребрастих лукова.

ДРЖИТЕ СЕ ЈОШ МАЛО!

Младићи су висили над понором од дванаест спратова, а лествице ватрогасних кола биле су сувише кратке.

КАДА ЈЕ МОТОР ОТКАЗАО И СКЕЛА СЕ НАГНУЛА УСТРАНУ, АЛЕН И ЏЕРИ СУ ПОМИСЛИЛИ ДА ИМ ЈЕ ДОШАО КРАЈ.

Сирене су престале да завијају када су се ватрогасна кола зауставила испред Чарлс Центра, најмодернијег облакодера у Балтимору, САД. На плочнику се већ окупила гомила људи, жена и деце и у тишини, погледа управљеног увис, пратила драму која се одвијала у висини дванаестог спрата. Тамо су се два човека очајнички борила да се одрже на нагнутој скели чији су конопци неколико тренутака раније изненада попустили.

Ален Ламбертис, студент Универзитета Морган, прихватио се спасног посла перача прозора да би могао да настави школовање. Сада се горко кајао због тога, придржавајући свог друга Џерија Џексона и чекајући да им пожарне лествице донесу спас.

Али лествице су биле прекратке! Ватрогасац на њиховом врху налазио се неколико метара испод скеле, довољно близу да им довикне коју реч охрабрења, али сувише далеко да их позове да скоче. Спаса није било, осим кроз најближи прозор, на коме се налазило несаломљиво стакло.

КАО ПРОЈЕКТИЛИ

Чарлс Центар, понос Балтимора, представљао је последњу реч градитељске вештине. Да би систем вентилације и грејање одржавао вечито пролеће у згради, прозори су пројектовани да их је било немогуће отворити. А да неко не би, наслонивши се случајно, пао кроз велика окна, наручена су несаломљива стакла дебљине 13 милиметара.

Тог јулског дана 1975. године Ален и Џери су спустили моторну скелу с крова облакодера и почели да перу прозоре. Али када су стигли до дванаестог спрата, покварио се електрични мотор и уждај на једној страни скеле одједном су се опустила. Два перача су неочекивано полетели на леву страну инстинктивно се хватајући за ограду, док је скела ударала ивицом о зид и опасно се клатила. Најзад се зауставила готово у усправном положају. Чувши тресак, пролазници су подигли поглед и спазили младиће како очајничким напорима покушавају да не склизну у понор.

Када су се мало прибрали од шока, пожурили су да исправе скелу, последњим снагама вукући конопце на левој страни. То им је делимично и пошло за руком: платформа је почела да се диже, али се ускоро зауставила, и даље нагнута. Ситуација ипак није била тако погибељна као малочас. Ален и Џери су могли сада да се вежу сигурносним појасевима и да чекају спас.

Ватрогасци и полицајци одржали су кратко саветовање. Одлучили су да разбију најближе окно, али се нису усуђивали да сами то учине. Добро су знали да би се парчад разлетела на све стране као смртоносни пројектили који би покосили многе пролазнике. Ова врста стакла, наиме, тежила је готово два грама по квадратном сантиметру, а висина од дванаест спратова дала би крхотинама убитачно убрзање. Зато су одлучили да позову експерте, Харија Мориса и Карла Шона, стаклоресце који су једини могли да одлуче о судбини двојице перача.

И док је саветовање текло, на метар-два од њих, с друге стране стакла, Ламбертис и Џексон су са стрпљењем чекали исход. Бојали су се да направе било какав нагли покрет, јер је сваки трзај могао да откачи бубањ с намотаним конопцем и да скела као ђуле полети у дубину. Зато нису ни дозволили да их извуку натраг на кров.

СТАКЛОРЕСЦИ СУ РЕКЛИ: НЕ!

Морис и Шон су потврдили све стрепње присутних, рекавши да ова врста стакла обично експлодира у безброј парчића — ако се не разбије на одређеном месту и на одређени начин. Додали су да ће два перача прозора први страдати од оштрих крхотина и да због тога нема смисла уклањати само пролазнике са улице.

Зато су предложили нешто друго: да Ламбертис и Џексон споља разбију прозор, али тачно на месту које им они буду одредили. Полицајци су невољно прихватили такво решење, јер нису били нимало одушевљени идејом да из исте собе надгледају операцију спасавања.

После дужег премеравања прозора, Морис је најзад дијамантом обележио круг пречника двадесет сантиметара и дао знак двојици перача да почну споља да ударају у стакло. Претходно је на великом листу хартије исписао поруку и показао је двојици на скели: „Водите рачуна да ударате само на местима која вам прстом будем показивао. Ударајте снажно, али не прејако. Срећно"!

Обилно се знојећи и смењујући у послу, Ламбертис и Џексон су дрвеном четком куцали по стаклу, сантиметар по сантиметар, пажљиво пратећи Морисов прст који је клизио по окну. Најзад, када су три пута направили пун круг по линији исцртаној дијамантом, на стаклу је почела да се указује сребрнаста пукотина. Ударцем песнице у сребрни круг Ламбертис је, на дати знак, разбио окно. Тешко стакло, исечено тачно по линији, свалило се у собу и сви су могли да одахну.

Спасавање је трајало тачно 45 минута, а само неколико секунди требало је двојици младића да се кроз направљени отвор увуку у собу и исцрпљени од страха и напора клону на под. М. Р.

ГРАДОВИ И ЉУДИ:
ТРЕБИЊЕ

ПОГИБЕ ЗБОГ ЛОШЕГ ДРУМА

У другој половини 19. века, пут за Мостар из Дубровника водио је као и данас преко Требиња, али је био тако лош да је коњаник ову удаљеност преваљивао за четири дана јахања. Турци нису хтели да границу повежу с унутрашњошћу Херцеговине добрим друмовима, као што су то учинили аустријски инжењери просекавши диван пут од Дубровника до границе, јер су се бојали да ће „каури", чим они искрче пут, довући топове и ударити по њима.

Требишница се прелазила чамцем који је превозио прво људе а затим коње. Пут од реке до града такође је био у жалосном стању. Руски историчар Александар Гиљфердинг, који је 1857. године прошао кроз Босну, Херцеговину и Србију, овако описује свој улазак у Требиње: „Пут је овде био врло лош. Неочекивано и на наше велико изненађење, указа се и комадић калдрме.

Заинтересован њеним пореклом, добих овакав одговор: „Пут је овде и раније био до те мере лош, да је један Турчин сломио врат на њему. После тог случаја, његови синови, по

завету, калдрмисаше овај комад".

Посматран из даљине, градић је у деветнаестом веку имао изглед издуженог насеља смештеног у подножју планинског гребена Гљива. Одвојене скупине кућа носе посебне називе и сматрају се насељима изван града. То су махале које су се звале: Брегови, Царина, Горица, Град, Хрупјела, Круш, Мостаћи, Полице, Варош и Засад. У то доба, сам град је обухватао педесетак кућа које је опасивао већ полусрушен бедем са шанцем. На многим местима куће у граду су биле повезане прелазима преко уских улица. Ван градских зидина налазила се чаршија са око 70 дућана.

Требиње помиње византијски цар Константин Порфирогенит у десетом столећу. Али Требињски град, онакав какав је данас, настао је почетком 18. века. За његов тадашњи развитак највише заслуга има Осман-паша, оснивач породице Ресулбеговића која је владала овим делом Херцеговине. Шанац око града постојао је све до 1910. године када је делимично засут, а нестао је коначно 1932. године.

DIK BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

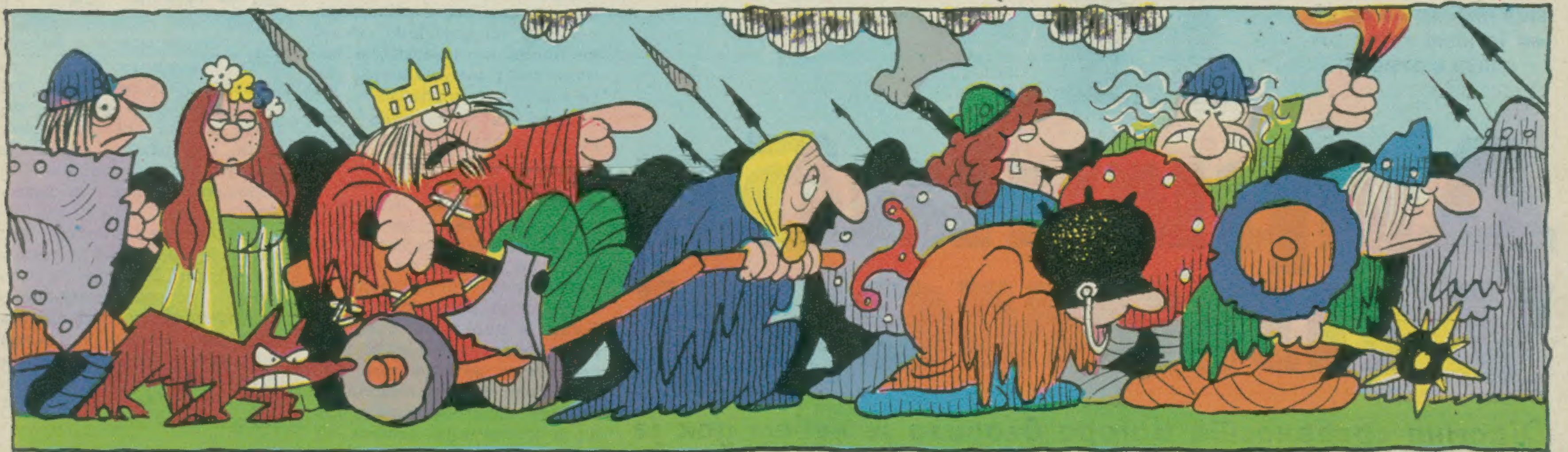

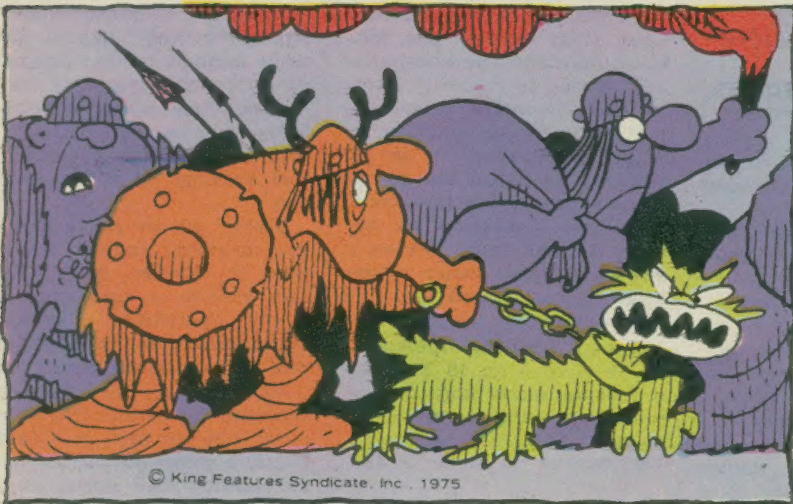

© King Features Syndicate, Inc., 1975

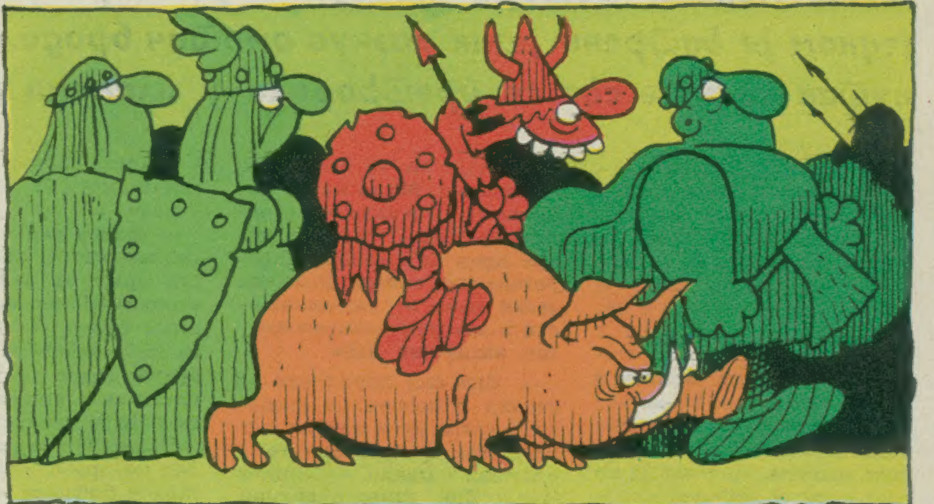

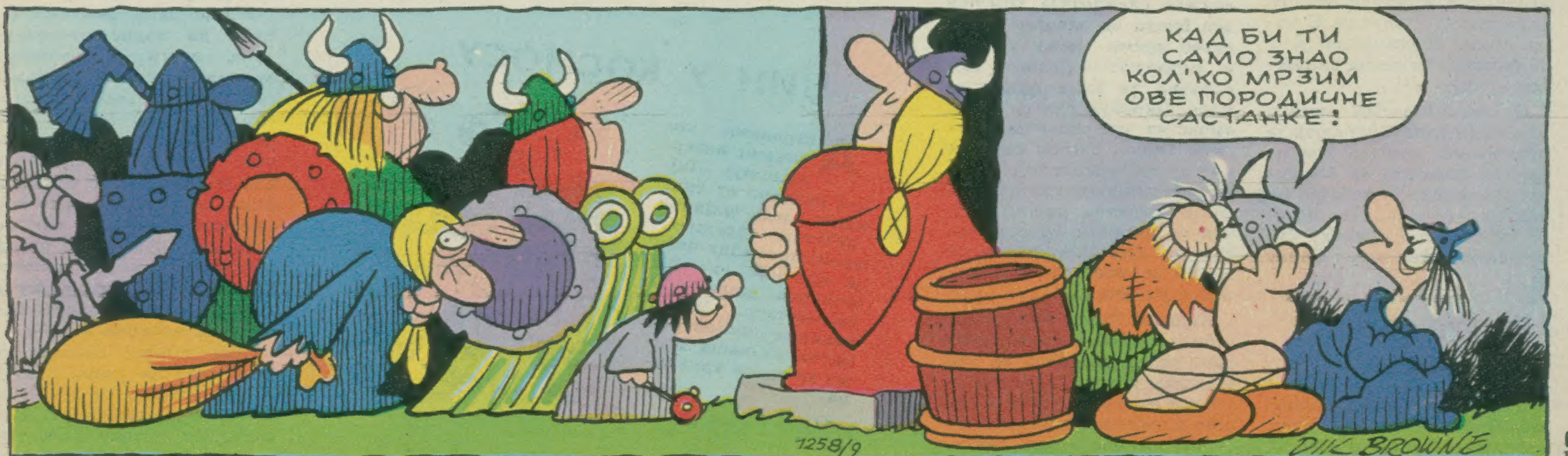

Од страшне експлозије чинило ми се да ми је неко главу откинуо с рамена.

Дирижабл у пламену

Огромна сребрнаста цигара пловила је небом док је шест моћних мотора стварало ужасну буку. Наједном је ватрени језик лизнуо омотач брода и тренутак касније све се претворило у пламени пакао.

Чарлс Ејр и данас понекад прошета обалом реке Хамбер која протиче кроз Хал. И увек се тада сети догађаја од пре 50 и више година када је пламена лопта падала с неба право на њега а он у силном страху бежао колико га ноге носе. **Памтим и датум, чак и час: 24. август 1921. године у 5.30 по подне, када је изнад себе зачуо шум машине.** Подигао је поглед и видео највећи дирижабл на свету, налик на огромну сребрнасту цигару, како плови ваздухом. С мора према обали летео је Р 38 блистајући се на залазећем сунцу.

На висини од 300 метара циновски ваздушни брод је проверавао уређаје пре но што ће полетети за Америку. Постепено је добијао висину и његових шест мотора су стварали ужасну буку док је летео изнад Чарлс Ејра.

Колико га ноге носе

Човек је стајао задивљен, забачене главе, гледајући дирижабл. Сунце се одбијало од прозора највеће гондоле која га је подсећала на трамвај. **Мали набор појавио се изненада на огромној цигари а тренутак потом пред Барлсовим запрепашћеним очима пламени језик изби из унутрашњости и захвати пламени омотач ваздушне лађе.**

— Био сам парализован од страха и нетремице гледао како ватра гута предњи део цепелина и претвара га у пламени пакао — прича Чарлс Ејр, једини очевидац несреће. **Затим се зачула снажна експлозија. Предњи део брода се одвојио и полетео према земљи у диму и пламену: одједном сам схватио да пада право на мене. Окренуо сам се и потрчао из све снаге да побегнем смрти.** Застао сам тек кад су две експлозије једна за другом одјекнуле иза мене а тренутак касније бачен ваздушним ударом пао сам на тле. Чинило ми се да ми је неко главу откинуо с рамена.

Када је Чарлс Ејр дошао себи и устао са земље, предњи део дирижабла се већ налазио у води и ватра је гутала његове остатке. Страшно пуцкетање пламена заглушило је све остале звуке. Подигао је поглед и угледао у ваздуху задњи део дирижабла који је споро падао у воду.

— Видео сам и људе, мале као мраве, како се чврсто држе за металну конструкцију поцепаног ваздушног брода. А затим су се на небу забелела три падобрана. Један за другим нестали су у ужасном пламену који је прекрио воду.

Чарлс Ејр је свратио поглед на драму која се одвијала у близини обале. Два човека су узалудно покушавала да се ишчупају из блата стојећи у води до појаса. Имали су срећу да падну на меки песак тренутак пре него што се суновратио и други део дирижабла. Један малени чамац је допловио до њих и они су били спасени. Али плима је долазила свом силином и давила несрећнике затворене у гондоли. Време је пролазило док сам чекао да стигне помоћ. Најзад су се први људи појавили трчећи. Али већ је било касно. Пламенови над водом су се полако гасили остављајући за собом слаби дим.

У светлости рефлектора

— Помогао сам да гурнемо у воду велики и тешки чамац и с другима пошао у потрагу за преживелим — сећа се Чарлс Ејр. — Било ми је само 20 година и ужасно сам се осећао при погледу на изгореле остатке брода и угљенисане лешеве међу њима. Затим смо се вратили на обалу.

Тамо их је сачекао амерички ваздухопловни официр (био је то Ричард Берд, који ће касније постати адмирал и поларни истраживач) и затражио да му помогну да прикупи погинуле. Берд се укрцао са групом америчких авијатичара и потрага је поново почела. **Када је пао мрак сцена је постала језива: посада је у светлости ружичастих рефлектора претраживала олупину ваздухопловног брода и извлачила лешеве из воде.**

— Ричард Берд нам је тада рекао: „Очи целог света су сада упрте у нас. Морамо пронаћи све настрадале!" Остао је у чамцу с нама све док нисмо и последњег несрећника извукли из воде. **Препознао га је по прстену на руци: био је то неки његов добар пријатељ. Тело смо положили на палубу а Берд је са сузама у очима скинуо капут и покрио друга.** Затим смо се упутили према обали.

У овој несрећи преживело је само 5 од 49 Енглеза и Американаца који су сачињавали посаду највећег ваздушног брода на свету, дирижабла названог Р 38.

ЏИН У КОСМОСУ

Астрономи холандске опсерваторије Лајден недавно су снимили досад највећи небески предмет: мноштво звезда чији је пречник око 180 милиона милијарди километара. Према оваквом џиновском пречнику наша Земља је права трунчица.

Ста

Стигао сам у Банија планине у јужном Квинсленду (Аустралија) у логор дрвосеча. Кад су ме распоређивали на рад, и запитао: „Ко ће ми бити друг?" „Стари Намђор" — одговорио је предрадник. „Тешко ћеш изаћи с њим на крај — остаћеш месец или два, али не више. С Намђором нико дуже није успео да издржи".

Нашао сам старог и поздравио се. Он је само нешто промрмљао и одвео ме право на радилиште. „Држи је чврсто", рекао је утрапивши ми у руке тестеру. Сваки пут кад би повукао за ручку према себи, зуфци би се дубоко зарили у дебло а мени се чинило да ће ми ишчупати руке из рамена. Био је двапут старији од мене, а вероватно толико и снажнији.

Без обзира колико сам хитро вукао ручицу тестере, Стари Намђор је био бржи. Тестера се муњевито кретала и пролазила кроз дебели бор као кроз сир. Затим смо прешли на друго дрво не предахнувши. Ускоро је туце борова лежало око нас.

ГДЕ ЈЕ СМОТУЉАК?

Старац је ретко проговарао покоју реч и сви моји напори да га наведем на разговор остали су узалудни. Уместо одговора обично би нешто промрмљао и још снажније повукао тестеру, и то је било све.

Увече сам се једва довукао до наше колибе и срушио у кревет. А сутрадан смо устали у цик зоре и ћутке прогутали доручак. Наставили смо да обарамо стабла још брже него јуче.

Трајало је то данима. Прошле су ваљда две седмице пре но што је Стари Намђор успорио ритам рада тако да сам могао мало да предахнем, али је и даље одбијао да говори.

Једног дана, док смо чекали да падне пресечено дрво, ветар је изненада променио правац и занео га неочекивано устрану. Старац није успео на време да се склони. Лежао је под дрветом беспомоћан али не и озбиљно озлеђен: једна грана му је само пригњечила ногу. Али чак ни тада није повикао у помоћ већ је само нешто прогунђао. Одсекао сам чврсту и дебелу грану и њоме као полугом померио стабло.

Овај догађај изгледа да је утицао на старо гунђало. Раскравио се и почео са мном да разговара. Понекад би у току дана рекао и две реченице. А јед-

ари намћор

Сузе су му цуриле низ лице док ме је очајнички грлио: — Опрости, Херб, опрости! — понављао је безброј пута.

ном, кад сам испричао неки виц, чак је и у смех праснуо.

Ускоро смо почели заједно да силазимо у оближње насеље на пиво. Остале дрвосече су се згледале у чуду и вртеле главом. А Стари Намћор је и даље био штедљив на речима и ником није много веровао па чак ни мени. Кадгод бисмо кренули на пиво, он је стављао новац у задњи џеп панталона а затим поклопац пажљиво причврстио с две прибадаче. Нико никад није имао намеру да га покраде, али старац је волео да се осигура.

Једне вечери, кад смо се вратили у колибу, старац је извадио остатак новца, у смотуљку је било око 30 фунти, да га као обично сакрије у мешину за воду. Неколико дана касније Старом Намћору је затребао новац да нешто купи и он се машио мешине. Али ни тамо, нити на другом месту у колиби није било смотуљка. Подозриво ме је запитао да ли сам „случајно" негде видео његове паре. „Не, нисам" — зачуђено сам га погледао.

Сада је старац показао своју праву сумњичаву природу. Само он и ја смо знали за место где се налазио новац, а осим нас нико није улазио у колибу. Није ме у лице оптужио да сам лопов, али је ипак мислио да сам узео новац.

НОВЧАНИЦЕ НА ЗИДУ

Поново се као пуж завукао у своју љуштуру и заћутао. Наши вечерњи изласци на пиво су престали, а другарство које је почело последњих месеци да се рађа међу нама као да је ишчезло заједно са парама. Стари Намћор је ћутао и радио као машина и на моја питања одговарао само неразговетним гунђањем.

Најзад ми је прекипело: једног јутра сам покупио своје ствари, смотао ћебе и пребацивши ранац и пушку преко рамена рекао му збогом. Намћор ништа није одговорио. Махао сам му док сам се удаљавао чистином, а он је окренуо леђа и ушао у колибу. Горчина ми је испунила срце. Скинуо сам пушку с рамена и опалио један метак у ваздух, какав је ред кад се дрвосече растају. Обично његов друг, у знак поздрава, одврати пуцњем, али ја нисам очекивао да ће Стари Намћор учинити тако нешто.

Па ипак, у њему се изгледа пробудила савест због понашања последњих неколико недеља. Зграбио је пушку са зида у намери да отпоздрави, и одједном су се по колиби разлетеле новчанице. Оне вечери, прилично пијан, уместо да остави новац у мешину, ставис га је између кундака и зида.

Био сам удаљен од колибе већ готово километар, кад сам зачуо брзу паљбу и изненађен набројао пет пуцњева. То је значило да је Стари Намћор у невољи и ја сам пожурио натраг. Срели смо се на пола пута јер је старац трчао као младић држећи у руци смотуљак новчаница. Сузе су му цуриле низ лице док ме је грлио.

— Опрости ми Херб, опрости, ако можеш! — понављао је безброј пута стискајући ме на груди.

— Све је у реду, стари — одговорио сам му. — Свако може да погреши.

Растали смо се као пријатељи којима је лакнуло што су се помирили.

Старац није успео на време да се склони и дрво је пало преко њега

КО ЈЕ ОТКРИО АМЕРИКУ — МАДОК ИЛИ КОЛУМБО?

Једног летњег дана 1670. године неколико уморних путника клатило се у древним колима која су споро одмицала утабаном земљом. Били су то свештеници, и сви Велшани, одавно досељени у Америку. Најстарији међу њима био је жупник њујоршке цркве Морган Џонс. Путовали су у Вирџинију после посете неким црквама у Северној Каролини. Целим путем свештенике су пратили прашина и сунце. Али они су стрпљиво подносили све невоље.

Највећа невоља, међутим, задесила је Велшане трећег дана путовања: у једном кланцу пали су Индијанцима у руке! Непријатељски расположени Индијанци већали су кратко и брзо и донели одлуку да побију затворенике. Један од поглавица пришао је жупнику Џонсу и упро прст у њега.

— Бели људи умрети! — рекао је оштро на енглеском.

Жупник се стресе. Страх га је пресекао. Неколико тренутака је гледао поглавицу право у очи, а онда је оборио главу и клонуло промрљао на свом матерњем, велшком језику: како да му објасним да смо им пријатељи!

Окренуо се и пошао да седне на оближњи камен. Ноге га нису више држале. Није приметио да се поглавица тргао после његових речи.

— Ти, стати! — Зауставио га је поглавичин глас.

На запрепашћење жупника Џонса рекао је то на исквареном велшком језику. Тражио је да му жупник објасни одакле зна „индијански језик", а онда су Индијанци поново већали и донели нову одлуку: Велшани су слободни јер говоре њиховим језиком!

Овај догађај послужио је као основ неким научницима, који се у новије време баве проучавањем насељавања Америке, за тврдњу да Америку није открио Кристифор Колумбо него велшки принц Медок, и то читавих 300 година пре Колумба!

Они тврде да се Медок, сит ратова у својој земљи, отиснуо на Атлантик на малом дрвеном броду са четвртастом катарком и случајно допловио до обале Америке. После неколико недеља, када је видео да су услови за живот веома добри, вратио се у Велс, обавестио о свом открићу сународнике и са великом групом Велшана поново се отиснуо у Америку.

По доласку у Америку Мадокови Велшани основали су своја насеља. Неки су прихватили индијански начин живота, а многи се потпуно стопили с њима. Свом племену дали су назив Мандани. У додиру са правим Индијанцима примили су њихов језик, а свој доста заборавили.

Велшки „Индијанци" су живели у правом насељу, у брвнарама поређаним дуж улице. За лов нису марили, већ су гајили кукуруз, воће и поврће.

Већина података о велшким „Индијанцима" потиче из времена од 1750. до 1770. године. Међутим, опипљивих доказа о њиховом постојању — нема. За сада је теорија о Мадоку и његовим Велшанима више претпоставка. Да ли ипак у свему томе има неке истине, остаје тек да се утврди.

После већања Индијанци су одлучили да ослободе Велшане — јер говоре њиховим језиком

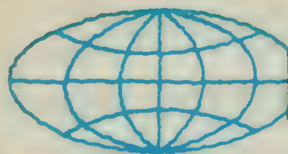

СУЕЦ-КАНА

1 **ТО ЈЕ ЗАБЛУДА** — Суецки канал, то „осмо светско чудо" како га неки називају, који повезује луку Суец на Црвеном мору са Порт Саидом на обали Средоземља, прокопан је на најужем делу копнене превлаке која спаја два континента: Африку и Азију. Дугачак око 161 км, канал пролази кроз Балахова језера, затим Тимзахово и, најзад, Велико и Мало горко језеро. Могућност прокопавања канала који би повезао Црвено и Средоземно море разматрана је у Француској још у 17. и 18. веку. Међутим, изградњи се није приступило јер се мислило да непремостиву препреку представља разлика у нивоима два мора. Чак је и инжењер Лепер, који је по Наполеоновом наређењу испитивао могућности изградње, страховао од последица које би настале спајањем Средоземног и Црвеног мора. Тек је Линан Белфон 1853. године успео да разбије ту заблуду и докаже да је разлика у нивоима тако мала да не представља сметњу.

2 **ИЗ ГРЧКИХ ЗАПИСА** — На идеју о прокопавању канала између Црвеног и Средоземног мора дошао је, много пре Француза, египатски фараон Рамзес II (владао од 1317—1251. године пре н. е.). Стари водени пут који је повезивао један огранак делте Нила са Црвеним морем спомињу у својим записима и грчки историчари Херодот и Страбон под именом „Канал фараона". Пошто је канал пролазио кроз подручје пустиње, често је затрпаван песком због чега је морао неколико пута да се реконструише, последњи пут за време владавине персијског цара Дарија I (6. век пре н.е.)

3 **ДИПЛОМАТА ГРАДИТЕЉ** — Остваривању замисли о прокопавању Суеца приступио је 1859. године француски дипломата Фердинанд Лесепс. Искористивши своје пријатељство са египатским вицекраљем Саид-пашом, он је још 1856. године добио одобрење за оснивање Суецке компаније. Осим тога, успео је да склопи и врло повољан уговор према којем је Канал по завршетку радова требало да буде предат компанији на коришћење за период од 99 година под једним условом — да се каирском двору сваке године исплаћује 15% укупног прихода.

АЛ ФАРАОНА

4 **ЧЕСТИТКА КАО УПОЗОРЕЊЕ** — Када је 17. новембра 1869. године, након свечаног отварања, Суецким каналом запловио први конвој од 80 бродова на челу с француском јахтом „Орао", Фердинанд Лесепс је између бројних честитки примио и једну која се завршавала реченицом: „Пројектовали сте бојно поље". Време је показало да је то тачно, јер Суец је постао повод не само дипломатским интригама него и војним интервенцијама.

5 **„АИДА" ЗА ГОДИШЊИЦУ** — За прву годишњицу Суецког канала, нови вицекраљ Исмаил-паша наредио је да се сазида зграда у којој ће се извести за ту прилику наручена опера. Била је то „Аида" Ђузепа Вердија. Испразнивши тиме државну касу, Исмаил-паша је одлучио да египатске акције у Суецкој компанији прода Енглезима. Године 1882. године они су окупирали Египат и преузели и потпуну контролу над Суецким каналом.

6 **БОЈНО ПОЉЕ** — У другом светском рату Суецки канал покушавају да освоје и Немци али бивају поражени 1942. године код Ел Аламеина. На египатски захтев, британске трупе напуштају Египат у периоду 1954—56. године. Године 1956. египатска влада национализује Канал што доводи до тројне агресије Енглеске, Француске и Израела. Одлуком ОУН агресори се повлаче. Међутим, јуна 1967. године Израел напада Египат и осваја источну обалу Канала који услед ратних операција бива онеспособљен за пловидбу.

7 **ЗАРОБЉЕНИ БРОДОВИ** — Египћанима није преостало ништа друго него да затворе канал. У том тренутку у њему се налазило 14 бродова који ће ту остати заробљени све док, после седам година преговора прекиданих оружаним нападима, канал није 5. јуна 1975. године поново отворен. Радови на рашчишћавању канала трајали су годину и по дана: за то време из њега је извађено око 750.000 мина! Данас, Суецким каналом, широким око 150 метара, плове сви бродови света изузев оних који на својим јарболима носе израелску заставу.

ПИЛОТ У МОРУ

КАПЕТАН ЈЕ НАРЕДИО ДА ПОДМОРНИЦА ИЗРОНИ УСРЕД ОЛУЈЕ. НИКО НИЈЕ ВЕРОВАО ДА ЋЕМО ПО ТАКВОМ ВРЕМЕНУ УСПЕТИ ДА СПАСЕМО ПОСАДУ АВИОНА.

Осмог јула 1972. године, наша подморница на атомски погон мирно је пловила под водом. Налазили смо се на Пацифику, на уобичајеном крстарењу. Сваки члан посаде обављао је послове за које је био задужен.

Време је споро протицало. Уосталом, откако сам дошао на подморницу, оно никад није брже ни текло, јер се на њој ништа узбудљиво није догађало. Зато сам био изненађен када сам поподне тога дана осетио да се нагло спуштамо у дубину и мењамо правац кретања. Нешто касније преко звучника смо добили обавештење од капетана:

— У близини острва Гуам срушио се авион Б-52 нашег ратног ваздухопловства. Посада се спасла искакањем, али је пала у море. На несрећу, у том делу Пацифика бесни олуја. Морамо да одемо на место удеса и спасемо пилоте. Наравно, ако су успели да се одрже на води. У помоћ стиже још једна подморница. То је све!

Човек у чамцу везао је крај ужета око себе и дао руком знак да повучемо.

УРЛАЊЕ ВЕТРА И МОРА

Био сам запањен одлуком зато што је наша подморница, иначе окретна под водом, на површини једва испловљавала из луке када је требало извршити сложеније маневрисање! Никако ми није било јасно како ће капетан ову грдосију дугачку 90 метара усмерити по лошем времену у разним правцима и, уопште, усред олује одржавати на води!

И само извлачење унесрећених из мора на палубу подморнице био је проблем. Стварали су га својом дужином и величином стабилизатори на командном торњу: штрчали су преко ивице палубе и тиме нам отежали спасавање, јер једино место на палуби на којем смо могли да прихватимо посаду срушеног авиона било је оно у близини торња. Морали смо да радимо привезани за њега да нас таласи не би одвукли у море. Веровао сам да смо се прихватили немогућег!

На место несреће стигли смо око једанаест увече. Моје сумње су се обистиниле чим је подморница изронила. Јак ветар ју је снажно уздрмао па смо морали одмах да заронимо. Међутим, капетан није хтео да одустане. Одлучио је да под водом сачека зору, у нади да ће ветар мало ослабити. Педесетак километара од нас појавила се друга подморница. И она је морала да зарони.

Ноћ је за пострадале била, вероватно, најдужа у њиховом животу. Додуше, свако од њих искочио је из авиона с пакетом у којем је био гумени чамац и који се активирањем сам пунио ваздухом. Пилоти су били мокри и промрзли до костију, а урлање ветра и мора, мрак и зебња да ће следећи талас бити онај кобни, мора да су одузимали сваку наду за спас.

У току ноћи време се незнатно смирило. На нашој подморници нико ока није склопио. Знали смо шта се догађа са онима напољу. У свануће, подморница је изронила. Таласи су је љуљали, али је ипак некако одржавала стабилност. Трагали смо за гуменим чамцима и тек око осам ујутро угледали један. Пилот нам је из чамца очајнички махао рукама.

ВЕЗАНИ КОНОПЦИМА

Нисмо смели да се исувише приближимо чамцу јер је талас могао да га баци на подморницу и човек погине. Добацили смо му конопац. Страдалник га је шчепао тек после неколико покушаја. Преварили смо се да ћемо чамац лако привући подморници: таласи то нису дозвољавали!

Покушали смо да то учинимо „пецаљком". Пецаљка је, у ствари, била хидраулична катарка са лежиштем у унутрашњости подморнице. Развлачила се као радио-антена на аутомобилу или ватрогасне лестве. Протурили смо је кроз отвор на торњу, за њен крај привезали јако уже и хитнули га промрзлом пилоту.

Морали смо да радимо везани конопцима за торањ. Киша, коју је ветар завијајући носио, добовала је по нама као град.

Пилот у чамцу чврсто је везао крај ужета око себе и дао нам руком знак да га почнемо привлачити. Они у унутрашњости подморнице пажљиво су почели да „скупљају" катарку. Увлачећи се у своје лежиште, она је вукла и уже за које се држао пилот. Прихватили смо га на палуби, сачекали да се мало одмори и дође к себи, а онда степеник по степеник кренули уз лестве до отвора на врху торња. **Кад смо се обрели у подморници, пилот се без речи срушио на под.**

Уз помоћ авиона, који је у међувремену стигао и надгледајући околину откривао остале чамце, друга подморница је успела да спасе преостале пилоте. На Гуам смо стигли уморни али задовољни што смо обавили задатак који нам је изгледао неизводљив.

Н. В.

ЦРТИЦЕ ИЗ ИСТОРИЈЕ

ЦАРИЊЕЊЕ ОД ОКА

За време турске владавине у нашој земљи био је обичај да се наплаћивање царинских дажбина издаје под закуп. Због тога су царинарнице на границама турске државе сваке године мењали власнике.

У другој половини 19. века, на пример, босанско-херцеговачке царинарнице закупила је нека турска компанија а затим их препродала разним ситним закупцима. Од царина се у Босни и Херцеговини закупац није могао да обогати јер је промет, због неразвијене трговине, био врло мали. Осим тога, највећи део робе која прелази границу био је власништво аустријских поданика, а од њих цариници нису смели много да наплаћују. Штавише тада моћна Аустрија успела је да снизи тарифе за неке врсте робе коју је увозила преко босанско-херцеговачке границе. Цариници то нису на време сазнали и наплаћивали су дажбине по старом, па су се Аустријанци наљутили и поднели захтев да им се врати преко 100.000 форинти. Закупци царина и турска влада морали су да тај износ исплате у целости.

Иначе, цариницима у Босни и Херцеговини биле су потпуно одрешене руке у наплаћивању дажбина, како на граници тако и у унутрашњости земље, затим између појединих турских области и при уласку у градове.

УМЕСТО ДУГМЕТА

Неопходан део опреме сваког шпијуна је минијатурна фото-камера. Намена овог апарата, налик на дечју играчку, разноврсне су: служи за снимање људи, зграда аутомобила у покрету, тајних планова који обилују стотинама ситних детаља. Шпијунске камере, права ремек-дела прецизности, тако су малих димензија да могу да стану у стиснуту песницу, мали упаљач, футролу ружа за усне или чак да замене дугме на капуту. Мењање касете с филмовима, које обично садрже по 50 снимака, може се обавити у делићу секунде.

Шпијунске камере имају велико видно поље и опремљене су специјалним објективима који омогућавају да се жељени предмети снима са удаљености од само 20 сантиметара.

Због кратке експозиције шпијунске камере успешно се користе за снимање објеката који се брзо крећу, на пример авиона у лету.

Трајање експозиције (излагање филма светлости) код ултрамини камера иде од пола секунде па до хиљадитог дела секунде. Већина модела има уграђене светломере који омогућују најбољу експозицију.

На снимку који је начињен специјалном мини-камером увећан осамнаест пута могу сасвим јасно да се виде многе техничке појединости.

Мини-камерама снимају се и такозване микротачке, заправо шифроване поруке и извештаји који се обично налазе на телеграмима.

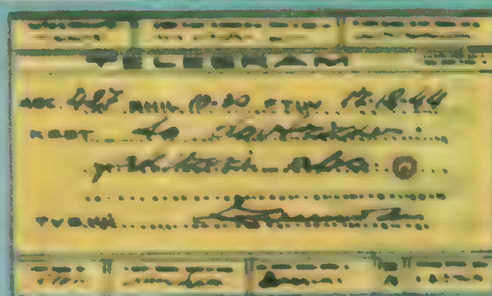

На слици је приказан факсимил једног таквог телеграма са заокруженом микротачком. Једна микротачка може да садржи и 250 редова текста са по 60 словних знакова.

Опово кратко лето

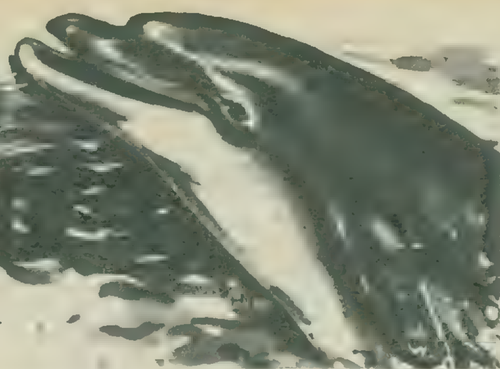

МАЛО МЕСТО НА НОВОМ ЗЕЛАНДУ БИЛО ЈЕ ПРЕТЕСНО ДА ПРУЖИ ГОСТОПРИМСТВО РАДОЗНАЛЦИМА КОЈИ СУ ДОЛАЗИЛИ ДА ВИДЕ ЧУДО ОД ДЕЛФИНА.

Сигуран сам да је до лета 1955. године мало ко чуо за Опонони, мало село на северу Новог Зеланда. Четрдесетак кућа, једна трошна кафана, нахерена продавница мешовите робе, пошта склепана од дасака, стари, дотрајали мол за пристајање барки, домороци Маори, понеки Европљанин пензионер, море, тишина и... то је био Опонони.

А управо та тишина у коју, када нема ни дашка ветра, природа и људи чудно утону под теретом жарког сунца, било је оно што ми је требало. Месец дана одмора овде значило је побећи од снимања документарних филмова, од чега сам иначе живео, камера, разноразних каблова, људи. Од једног рибара из најмио сам кућицу и прионуо на остварење своје давнашње жеље — писање романа.

ДОШАО И ОСТАО

Једног дана док сам тумарао околином приметио сам комешање неколико Маора на молу. Живо су расправљали, галамили, показујући рукама у правцу мора и неке барке која се враћала у луку. Стигао сам на мол баш у часу када је барка пристала. Оно што је привукло пажњу мештана био је делфин.

О делфинима сам знао само то да су пријатељски расположени према људима и да воле да се играју. Али, ипак, свака животиња ма колико била наклоњена људима, увек је опрезна. Овај делфин, међутим, није показивао никакав страх. Мирно се љуљушкао на води поред барке и уживао док му је један Маор бродском метлом чистио леђа! Штавише, у једном тренутку се окренуо као да је тражио да му се и трбух доведе „у ред". Био сам изненађен понашањем делфина.

Сутрадан, пробудио сам се касно ујутро и зачуо грају. На брзину сам навукао панталоне и мајицу и сишао до обале. Тамо сам имао шта и да видим: цело село, и старо и младо, било је у мору. Брчкали су се смејали, нешто тражили по води... Пажљиво сам се загледао у успенушало море и угледао делфина који је јуче допловио за барком. Пливао је између људи, ронио, мотао им се око ногу, умиљавао. Уживао је у игри, баш као и ја у призору.

Дани су пролазили а делфин није показивао никакву жељу да оде. Одомаћио се, постао је „становник" села. Ноћ је проводио у води поред обале и чим би свануло људи су хрлили у воду да се забављају. **Делфин је највише волео децу, а тринаестогодишњу Жил Бејкер готово обожавао.**

И ја сам се спријатељио с делфином коме су у међувремену дали име Опо. Истински сам био тужан када је дошао последњи дан мог одмора. Та драга и мила животиња била ми је прирасла за срце. Вратио сам се на посао нерасположен. Поново сам морао да се прихватим камере, да се саплићем о каблове, читам сценарија...

НАЈЛЕПШЕ НАРЕЂЕЊЕ

Прича о делфину из Опононија допрла је до штампе, и у мало село прво су похрлили новинари и сниматељи, а затим и туристи. Стизали су из Аустралије, па и Америке да виде ово чудо. Стотине, хиљаде њих. Спавали су у шаторима, колима, где су стигли.

Убрзо сам се у селу обрео и ја са снимтељском екипом. То је било наређење мог директора, најлепше које сам од њега икад добио. Био сам срећан што ћу опет видети Опа. Када сам загазио у море препознао ме је. Весело се праћкао, пливао ми око ногу, радовао се.

Туристи су и даље долазили у несмањеном броју. Домороци су имали користи од њих јер су им продавали сувенире и тако зарађивали новац. Међутим, временом су све теже подносили толики прилив људи који су им неповратно однели мир и спокојство. Видели су да Опонони није више као некад и да мир могу повратити само ако делфин оде. Опо то није хтео, он једноставно није умео да се одрекне љубави према људима.

Само дан након мог одласка нашли су га мртвог, заглављеног међу стењем. Причало се, мада није могло да се утврди ко је учинио, да га је неколико домородаца, ноћу ту намерно сатерало.

Прошло је од тада дванаест година. Поново сам отишао у Опонони. Село је било мирно а таласи су лењо запљускивали обалу. Ипак, нешто је било измењено. Стара кафана је изгорела и наместо ње саграђена велика зграда. А у центру села, уздизала се скулптура — делфина и дечака. Био је то гроб Опа. Засут цвећем.

Н. В.

Године 1938, у време гангстерских обрачуна у чикашком подземљу и златног доба џеза, појавио се у Америци у великој мери измишљен роман Дороти Бејкер „Младић с трубом". Већ тада Бикс Бејдербек је био легенда из најбољих дана правог џеза а његове плоче продавале су се у великом броју. Љубитељи џеза обожавали су га као да је жив. Међутим, иако је роман, а касније и истоимени филм с Кирком Дагласом у главној улози, доживео велики успех у целом свету, све то није било тако узбудљиво, лепо и тужно као стварни живот Бикса Бејдербека, младића о којем говоре роман и филм.

МУЗИКА НА ПАРУ

— Бикс је живео само 28 година, али је постао легендаран још пре смрти — сећа се Бери Уланов, један од најбољих познавалаца џеза. — Било је нешто чаробно у његовој малој труби, у оном ситном округлом звуку, у племенитом звуку инструмента и њихових композиција...

Кад је чуо трубу занесеног младића, Луис Армстронг је сео и заплакао.

МЛАД С ТРУБ

У неописивој гужви зачули су се и револверски пуцњи, али Бикс Бејдербек наставио је да свира.

Бикс Бејдербек рођен је 1903. у малом месту Девенпорт, у Ајови, у немачко-америчкој породици. Његова мајка свирала је клавир и оргуље, а сестра клавир. Бикс је учио да свира клавир и његови родитељи гајили су наду да ће постати концертни пијанист. Он је, међутим, желео друго. Као дечак често је потајно одлазио да слуша оркестар свог ујака-корнетисте, а сада купује трубу и свира, кријући то од родитеља. Иначе, био је расејан, тих и замишљен дечак, сем кад би свирао. Имао је још једну забаву — крадом се пео на излетнички брод „Капитол" и пуштао пару на „калиопу", необичном музичком инструменту од низа парних пиштаљки. Свирајући помоћу мале клавијатуре на калиопу, Бикс је давао знак за улазак брода у луку. Али, надарени и маштовити дечак успевао је да из овако једноставног дувачког инструмента измами топле, складне тонове.

Кад су сазнали да њихов син воли само трубу и да никада неће постати пијанист, родитељи га уписују у војну академију. Али и тамо за Бикса постоји само труба и музика. Са друговима питомцима основао је

...ИЋ ...БОМ

мали оркестар, бежећи ноћу са одраслим, професионалним музичарима у мале, „конки тонк“ локале, клубове са јефтином забавом, где се у то доба свирао прави џез. Наравно, Бикс уско ро напушта академију и свира на једном излетничком броду који крстари језером Мичиген. Поред њега, у оркестру је још један дечак који изврсно свира кларинет и зове се — Бени Гудмен!

МЕЂУ ГАНГСТЕРИМА

Први оркестар с блиставим звуком трубе Бикса Бајдербека био је „Волверајнс“, који свира у Чикагу у време најкрвавијих гангстерских обрачуна и прохибиције. Из тог доба је један догађај о којем ће се још дуго причати. Наиме, на дочеку нове 1923. године у „Стоктон“ клубу, где су свирали двадесетогодишњи Бикс и његови другови, избила је крвава туча између кријумчара алкохола. У неописивој гужви и буци, зачули су се и револверски хици али и жив, јасан звук Биксове трубе и целог оркестра. Да би заглушили вику и гужву, Бикс и другови ватрено свирају читав сат, мелодију за малодијом, све лепшу од лепше. Ова прича о смиреном Биксовом свирању док су у ресторану звиждали меци увек се помиње кад год се прича о њему.

Хоги Кармајкл, такође познати трубач и композитор незаборавне „Звездане прашине“, сећа се једног концерта „Младића с трубом“:

„Биксови тонови нису били одсвирани. Они су били једноставно ударени, као што маљ удара у гонг и њихово богатство могло је да извире само из срца. Чуо сам Вагнерову музику, и сву осталу, али четири тона која је Бикс одсвирао те вечери за мене су више него све што сам до тада чуо. Захваљујући Биксу и његовој непоновљивој труби, схватио сам једну од најдубљих тајни среће: задовољства, за које треба дати и живот, да би се потпуно осетило...

ВЕЛИКИ САЧМО ПЛАЧЕ

Бикс је у клубовима и позориштима где је певала чувена Беси Смит свирао са још једним великаном трубе и џеза: Луисом Армстронгом. Прича се да су ноћу, на једној авенији, Луис и Бикс изводили „борбу корнета“. Кад је чуо трубу занесеног Бикса, велики Сачмо је сео на тротоар и заплакао, говорећи да никада неће моћи да свира као Бикс Бејдербек.

Поред трубе, Бикс је волео и клавир и компоновао је неколико композиција за овај инструмент, инспиришући се Равелом и Дебисијем. О тим композицијама Френк Трумбаер, шеф једног оркестра у којем је свирао Бикс, каже:

— Та музика је била импресионистичких боја. Подсећала је на слике природе Монеа и Реноара или на топле боје песника Верлена. Биксове композиције стварале су у нама чудне и неизбрисиве утиске.

Ипак, најчудније је од свега што Бикс Бејдербек није знао ниједну ноту: други су бележили оно што је он компоновао и свирао. Последњи снимци овог великог музичара потичу из 1930. када је свирао са Бенијем Гудменом, Хогијем Кармајклом, Џимијем Росијем и Џином Крупеом. Али, већ следеће, 1931. године здравља нарушеног пићем и неуредним животом, Бикс добија тешко запаљење плућа и умире крајем августа.

Вођа последњег Биксовог оркестра Пол Витман, писао је после смрти „младића с трубом“:

— Дао бих десну руку када бих доживео да чујем неког новог Бикса. Али, мислим да нема опасности за моју руку!

Касније су многи покушавали да свирају као он чак и велики трубач као Боби Хекет, Бени Вериген и Џими Мек Портанд, али без успеха.

Т. М.

КЊАЗ МИЛОШ ПРОТИВ ВУКА

Цветко Рајевић и Аврам Петронијевић купили су о државном трошку штампарију у Петрограду (Лењинград) и донели је у Београд 2. маја 1831. године. То је прва штампарија у Београду у којој је радио краће време вЦетко Рајовић, али је убрзо посао преузео способни мајстор Прус Адолф Берман, „бухдбрукер“ (штампар). Њега су Рајовић и Петронијевић пронашли у Петрограду.

Већ 5. марта 1832. године улази у штампу прва књига. Њен назив је био „Сабор истине и науке“, а написао је Јован Стејић, први школовани лекар у Шапцу. Био је родом из Арада у Румунији и господар Јеврем Обреновић му је помогао да заврши медицину у Бечу, а затим га довео код себе у Шабац. Међутим, кнез Милош га је врло брзо „преотео“ од брата.

Штампање је почело без неких проблема и кад су се појавили први табаци из машине Берман их је послао кнезу Милошу, а овај му за уздарје поклонио... златну колајну од двадесет четири дуката... Али штампање изненада буде обустављено због — — правописа. Наиме, Стејић је писао Вуковим правописом, мада га није усвојио у потпуности. Иако неписмен, кнез Милош је под утицајем околине био против новог правописа и зато се 3. јула 1832. године обратио карловачком митрополиту за савет. А овај му 5. августа у одговору одобрио што је обуставио штампање и упутио му похвалу за „... ревност за одржање благочестија вере и језика од новачења...“. И тако Стејићева књига не изађе.

Али августа 1832. године у издању београдског издавача Глигорија Возаревића изађе књига под насловом „Српска стихотворенија“. То је била књига патриотских стихова Гаврила Ковачевића, земунског књиговесца родом из Ирига и Николе Стаматовића, аустријског официра родом из Карловца. Обе песме биле су забрањене у Аустрији.

Излазак прве књиге штампане у Београду изазвао је право одушевљење. Адолф Берман је постао „директор Књажеско-сербске књигопечатње“ и од тада Србија има сталну штампарију. Дотле су се књиге на српском језику штампале у иностранству.

КАКО ЈЕ НАСТАЛО ЦЕТИЊЕ

Испод Ловћена, у питомом крашком пољу, господар Зете Иван Црнојевић саградио је манастир 1484. године. Иван је манастиру поклонио поседе око Обода, Ловћена и Његуша па све до Будве, а ускоро је ту никло насеље названо Цетиње, по реци понорници, која је 1856. године имало само десетак а 1870. године већ око шездесет кућа. Манастир је одмах постао симбол борбе црногорских племена против Турака, па иако често разаран, увек је изнова био грађен.

Осим манастира и „бињарде“, зграде у којој је становала владајућа породица Петровића, све остале куће у то доба биле су сламом покривене приземнице. Тек касније градић се знатније шири да 1921. године достигне број од 5473 становника а 1948. нешто преко десет хиљада.

БИМ И БУМ

JOE MUSIAL

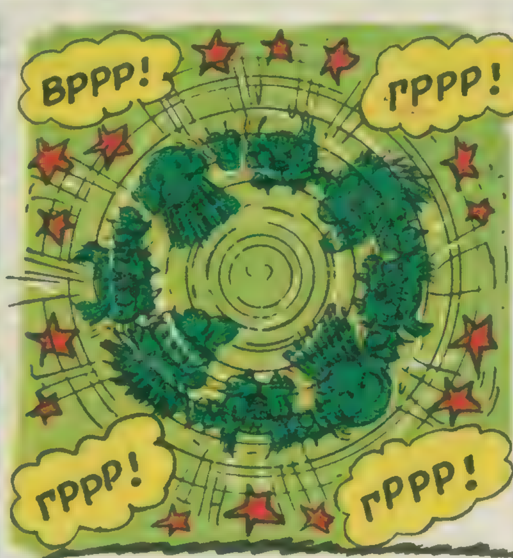

ШРАФКО

1258/18

НАЈБОЉА ДЕЛА ОМЛАДИНСКЕ КЊИЖЕВНОСТИ У СТРИПУ

ВАЛТЕР СКОТ: КАПЕТАН АВАНТУРИСТА

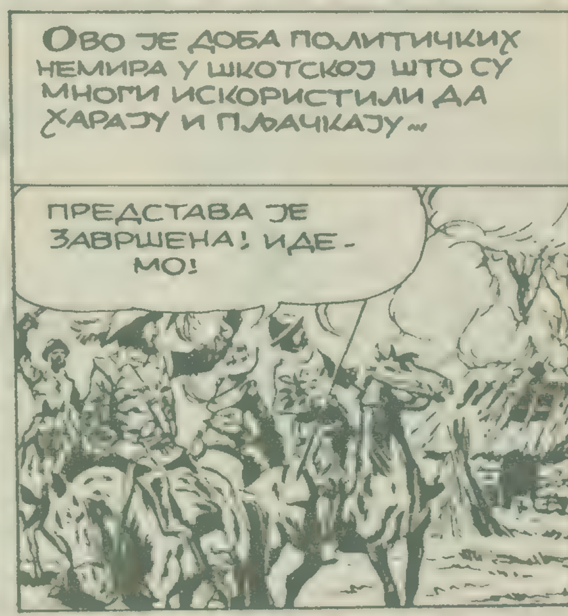

СТИГАО САМ У ПРАВИ ЧАС!

КОМЕ МОГУ ДА ЗАХВА-ЛИМ!
ЈА САМ ДАЛГЕТ ДАЛГЕТИ!

ЗВАНИ КАПЕТАН АВАНТУРИСТА! БОРИ-ЛИ СТЕ СЕ У НЕМАЧ-КОЈ, ФЛАНДРИЈИ, ШВЕДСКОЈ...

...У ШПАНИЈИ И СВУДА ГДЕ ЧОВЕК МОЖЕ ДА СЕ БОРИ ЗА ПЛЕМЕНИТУ СТВАР!
А ЈА САМ ЏЕЈМС ГРАХАМ, ГРОФ ОД МОНТРОУЗА!

ПА И ВИ СТЕ ПОЗНАТИ, ГРОФЕ! ШКОТСКА МНО-ГО ОЧЕКУЈЕ ОД ВАС!

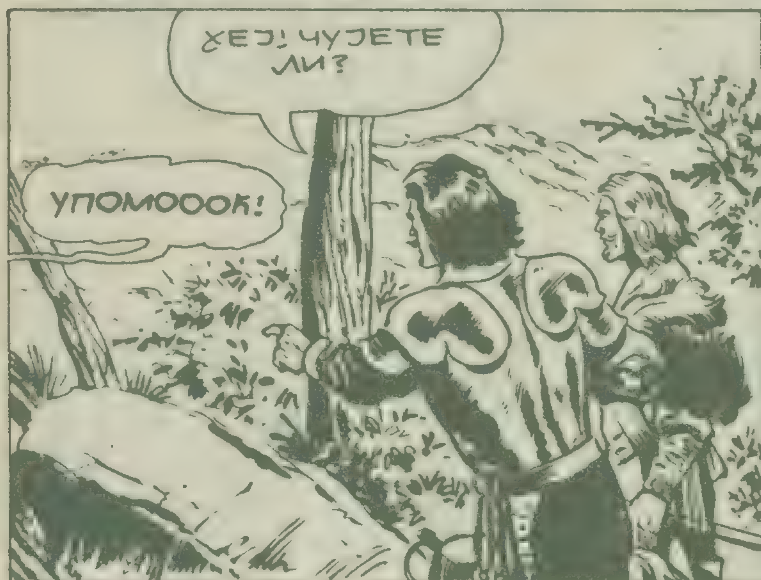
ХЕЈ! ЧУЈЕТЕ ЛИ?
УПОМОООК!

НЕШТО СЕ ЗАИСТА ДОГАЂАЛО...
ДАЈТЕ СВОЈУ КЕСУ ЗЛАТА, ГРОФЕ ОД МЕНТЕИТА, АКО ВАМ ЈЕ ЖИВОТ МИО!

ЕНО ИХ!
НИТКОВИ!

И ЧИМ СУ СЕ ЏЕЈМС И ДАЛ-ГЕТ ПОЈА-ВИЛИ...
ПОВЛАЧЕ-ЊЕ! ПОВЛА-ЧЕЊЕ!

ХВАЛА ВАМ, ПРИЈАТЕЉИ, ШТО СТЕ МИ СПАСЛИ ЖИВОТ!

ЗА ТО ВРЕМЕ...
БЕЖИМО!

ЗА ШКОТСКУ И КРАЉА!
ЗА ПРАВДУ!

ВОЛЕО БИХ ДА ПОЂЕТЕ СА МНОМ ДО ЗАМКА ДАРЛИНВАРАЧ...
УПРАВО САМ ТАМО И КРЕНУО!
ЈА ВАС ОНДА НАПУШТАМ!

ЗАР НИСТЕ ДОШЛИ У ШКОТСКУ ДА БИСТЕ СТАЛИ У ОДБРАНУ НАШЕ СТВАРИ?
ДА! АЛИ НЕ ИДЕМ ТАМО!

У ЗАМКУ ЖИВИ АЛЕН МЕК АУЛЕЈ, РОЂАК ГРОФА ОД МОНТРОУЗА...
...КОД КОГА ЋЕ СЕ ОКУПИТИ ШКОТСКИ РОДОЉУБИ!
ОНДА ИДЕМ С ВАМА!

ТАМО ЋЕМО ОБАВИТИ ПОСЛЕДЊЕ ПРИПРЕМЕ ЗА ОРУЖАНУ БОРБУ!
САМО ТАКО МОЖЕМО ДА СУЗБИЈЕМО НАСИЉЕ И УСПОСТАВИМО МИР У ЗЕМЉИ!

ЗА ТО ВРЕМЕ У ЗАМКУ ДАРЛИНВАРАЧ...
О ЧЕМУ РАЗМИШЉАШ, МЕК АУЛЕЈ?

О ИЗНЕНАЂЕЊУ КОЈЕ ЋЕ ДОЖИВЕТИ МОЈ РОЂАК ГРОФ ОД МОНТРОУЗА...

...КАД САЗНА ДА СЕ МИ У СТВАРИ БОРИМО ПРОТИВ ЊЕГА И ТАКВИХ КАО ШТО ЈЕ ОН!

ОБАВИ СВЕ ОНАКО КАО ШТО СМО СЕ ДОГОВОРИЛИ, МАРКИЖЕ ОД АРГИЛА!
САМО ПОД УСЛОВОМ ДА ИСПУНИШ СВОЈЕ ОБЕЋАЊЕ!
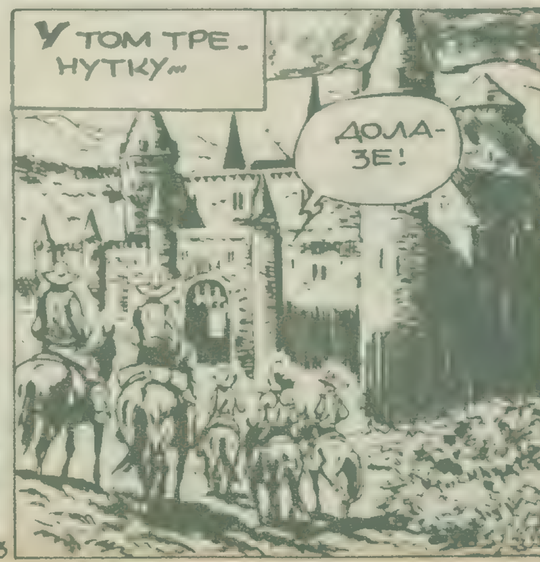
У ТОМ ТРЕНУТКУ...
ДОЛАЗЕ!

СТИГЛИ СМО, ПРИЈАТЕЉИ! ОВО ЈЕ ЗАМАК МОГ РОЂАКА МЕК АУЛЕЈА!

ЕНО ЏЕЈМСА ГРАХАМА!
ХМ! ОНАЈ ДРУГИ ЈЕ ГРОФ ОД МЕНТЕИТА! КО ЛИ ЈЕ ОНАЈ ТРЕЋИ?

ОБЕЋАО САМ ДА ЋУ ИХ СЕ РЕШИТИ И ТО ЋУ УЧИНИТИ!
А ЈА ЋУ ТИ ЗАУЗВРАТ...

...ДАТИ РУКУ СВОЈЕ ШТИЋЕНИЦЕ АНЕ ЛАЈЛ!
ТО ЈЕ ЈЕДИНО ШТО ТРАЖИМ ОД ТЕБЕ!

ЖАО МИ ЈЕ ШТО ЋУ ВАС РАЗОЧАРАТИ, АЛИ СЕ НЕЋУ УДАТИ ЗА ВАС!

ПРИСЛУШКИВАЛА СИ!
ВЕРУЈЕМ ДА ЋЕШ ПРОМЕНИТИ СВОЈЕ МИШЉЕЊЕ!

СУМЊАМ! ДО ВИЂЕЊА, МАРКИЖЕ!

ШТА ЈЕ ТО СА ЊОМ?
КАД БИ ЈОШ ЗНАЛА ДА СИ ТИ НАРЕДИО ДА СЕ УБИЈУ ЊЕНИ РОДИТЕЉИ! ХЕ, ХЕ!

ЛУД СИ! ДА МОЖДА НЕЋЕШ ДА МЕ ИЗДАШ? ПА СВЕ РАДИМ ОНАКО КАКО ТИ ЖЕЛИШ!
ХЕ, ХЕ!

УМУКНИ! ЗАПАМТИ ДА СЕ МОРАМО ОСЛОБОДИТИ ОНЕ ТРОЈИЦЕ ШТО ПРЕ!
А... АЛИ... МОНТРОУЗ ЈЕ МОЈ РОЂАК!

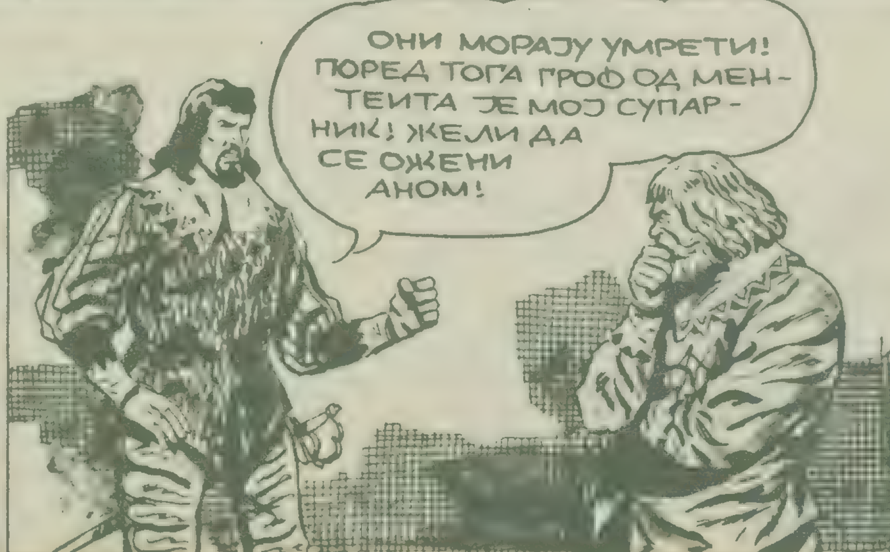
ОНИ МОРАЈУ УМРЕТИ! ПОРЕД ТОГА ГРОФ ОД МЕНТЕИТА ЈЕ МОЈ СУПАРНИК! ЖЕЛИ ДА СЕ ОЖЕНИ АНОМ!

МЕК АУЛЕЈ ЈЕ УСКОРО ПРИМИО СВОЈЕ ГОСТЕ...
ДРАГИ МОЈ, РОЂАЧЕ!
ДОБРО ИЗГЛЕДАТЕ, АРГИЛЕ!
ДОБРО ДОШЛИ...
...МЕНТЕИТЕ!

МОНТРОУЗ И АРГИЛ СУ БИЛИ ЗАПРЕПАШЋЕНИ КАД ИМ ЈЕ ПРЕДСТАВЉЕН КАПЕТАН АВАНТУРИСТА-
ОВО ЈЕ ДАЛГЕТИ! ЖЕЛИ ДА БРАНИ ШКОТСКУ И ЊЕНУ НЕЗАВИСНОСТ!

ОВО ЈЕ ВЕЛИКА ЧАСТ ЗА НАС! СУТРА ЋЕ НАМ СЕ ПРИДРУЖИТИ ОСТАЛИ ПАТРИОТИ!
ЗАИСТА СЕ РАДУЈЕМ!

УСКОРО ЋЕ ВЕЧЕРА! ПРИДРУЖИЋЕ НАМ СЕ И МОЈА ШТИЋЕНИЦА АНА!

ЗНАТЕ ЛИ, КАПЕТАНЕ! ДА ЋЕ СЕ МЕНТЕИТ ОЖЕНИТИ АНОМ ЛАЈЛ!

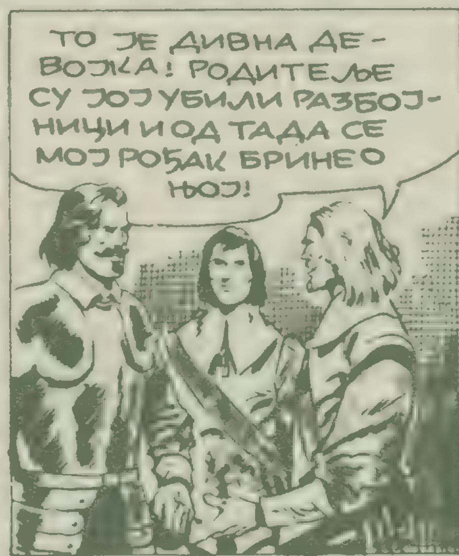
ТО ЈЕ ДИВНА ДЕВОЈКА! РОДИТЕЉЕ СУ ЈОЈ УБИЛИ РАЗБОЈНИЦИ И ОД ТАДА СЕ МОЈ РОЂАК БРИНЕ О ЊОЈ!

САМО НАМ ЈЕ ЈОШ ТАЈ КАПЕТАН НЕДОСТАЈАО! ПРВО ЋЕМО СВРШИТИ С ЊИМ!
ХМ! КАКО?

БОЈИШ СЕ, А? ЗАБОРАВЉАШ ДА ЋЕМО МИ СКУПЉАТИ ДЕСЕТАК ОД СЕЉАКА КАД ИХ СЕ ОСЛОБОДИМО!

И ДОК СВИ ВЕСЕЛО РАЗГОВАРАЈУ, АРГИЛ РАЗМИШЉА...
МЕНТЕИТЕ, НЕЋЕШ МОЋИ ЈОШ ДУГО ДА СЕ УДВАРАШ АНИ!

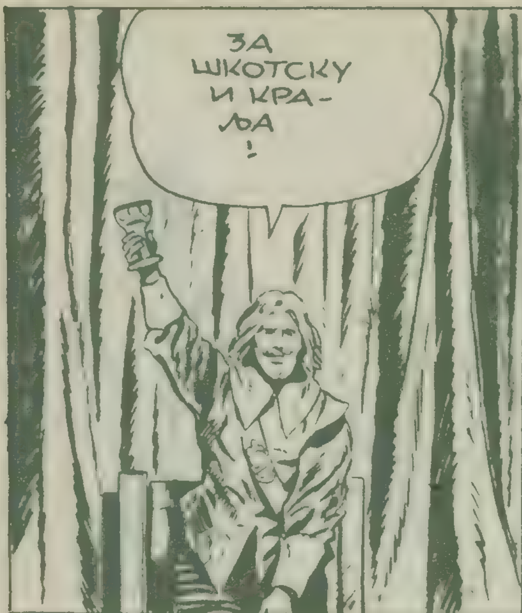
ЗА ШКОТСКУ И КРА-ЉА!

КАСНИЈЕ, КАДА СУ СЕ СВИ ПОВУКЛИ У СВОЈЕ СОБЕ...
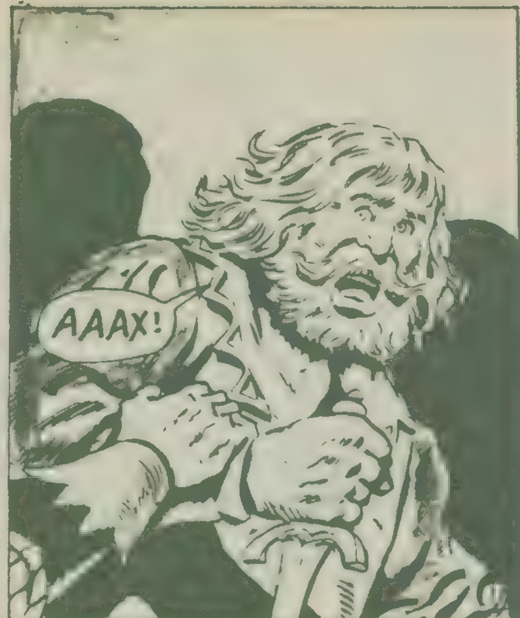
ААА!
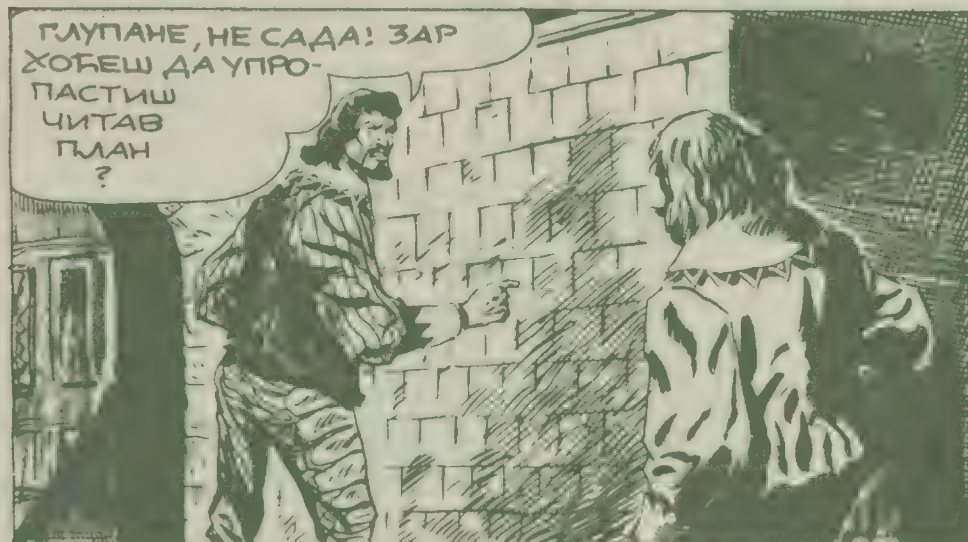
ГЛУПАНЕ, НЕ САДА! ЗАР ХОЋЕШ ДА УПРО-ПАСТИШ ЧИТАВ ПЛАН?

САЧЕКАЋЕМО СУТРАШЊИ ДАН КАДА ЋЕ СЕ ОКУПИТИ СВИ ШКОТ-СКИ РОДО-ЉУБИ...

... И ОНДА СЕ ОД-ЈЕДНОМ РЕ-ШИТИ СВИХ!

АНА ЈЕ СЛУЧАЈНО ЧУЛА ЧИТАВ РАЗГОВОР...

МОРАМ ИХ ОДМАХ УПОЗОРИ-ТИ НА ОПАС-НОСТ!

ПРОКЛЕТСТВО!
ТРАС!

ШТА ЈЕ БИЛО ?
ИЗГЛЕДА ДА ЈЕ НЕКО ТАМО!

И ТАДА...
ПА ТО ЈЕ АНА!
СИГУРНО НАС ЈЕ ЧУЛА!

НЕ! ПУСТИТЕ МЕ! ПУС-ТИТЕ МЕ!
НЕ ВИЧИ!

ЗЛИКОВЦИ! СВЕ САМ ЧУЛА!
ЗАПУШИ ЈОЈ УСТА ВЕЋ ЈЕД-НОМ!
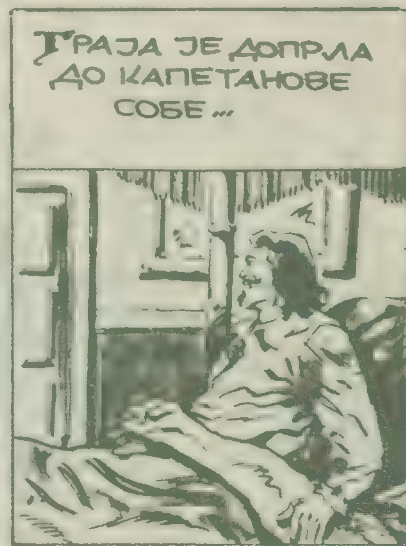
ГРАЈА ЈЕ ДОПРЛА ДО КАПЕТАНОВЕ СОБЕ...

БРЗО ЈЕ ЗАТВО-РИ!

ШТА СЕ ДОГО-ДИЛО АР-ГИЛЕ?

ТО СТЕ ВИ, КАПЕТАНЕ! И ЈА САМ ЧУО ПОВИКЕ ПА САМ ДОТРЧАО!

НИЈЕ НИШТА! МЕК АУЛЕЈЕВЕ СЛУГЕ СУ СЕ НЕШТО БУЧНО РАСПРАВЉА-ЛЕ!

АКО ЈЕ ТАКО, МОГУ ДА СЕ ВРАТИМ У СВО-ЈУ СОБУ!
ЛАКУ НОЋ, КАПЕ-ТАНЕ!

ЗА ТО ВРЕМЕ...
ОТВОРИТЕ! ОТВОРИТЕ!

Сутрадан су се шкотски родољуби окупили у замку...
Само уједињени можемо да се боримо и победимо!

Створићемо војску на чије чело ће стати капетан Далгети!

Живео Далгети!
Живео капетан авантуриста!
Хвала вам!

Ослободићемо Шкотску тирана, узурпатора и разбојника!

Рачунај на нас!
Ураа!
За Шкотску и краља!

Далгети, Ментеит и твој рођак Монтроуз још данас ће умрети!

Монтроузе, позивам вас и ваша два пријатеља у мој замак на ручак!

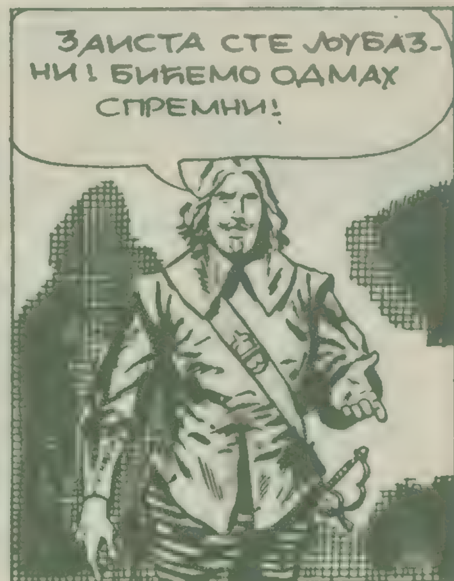
Заиста сте љубазни! Бићемо одмах спремни!

Још мало па смо стигли, пријатељи!

Монтроузе, ја нешто немам поверења у Аргила!
Шта то говорите, капетане!

МАРКИЗ ЈЕ ДИВАН ЧОВЕК! ДУГО ГА ВЕЋ ПОЗНАЈЕМ!

УОСТАЛОМ И САМИ ЋЕТЕ СЕ УВЕРИТИ У ТО!

Али, те речи нису разувериле капетана...
СТИГЛИ СМО, ПРИЈАТЕЉИ!
КАКАВ ЗЛОКОБАН ИЗГЛЕД ИМА ОВАЈ ЗАМАК!

Али чак ни Далгети није могао да претпостави шта их чека...
СЈАШИТЕ! ЈА ИДЕМ САМО ДА НАЈАВИМ ВАШ ДОЛАЗАК!

ЧУЛИ СТЕ СВИ ШТА ЈЕ АРГИЛ НАРЕДИО!
НЕ БРИНИ! СВЕ ЋЕМО ОБАВИТИ КАКО ТРЕБА!

ХМ! НАДАМ СЕ ДА ЈЕ ОВО МОЈЕ НЕПОВЕРЕЊЕ САМО УОБРАЗИЉА!
ОПЕТ ВИ!

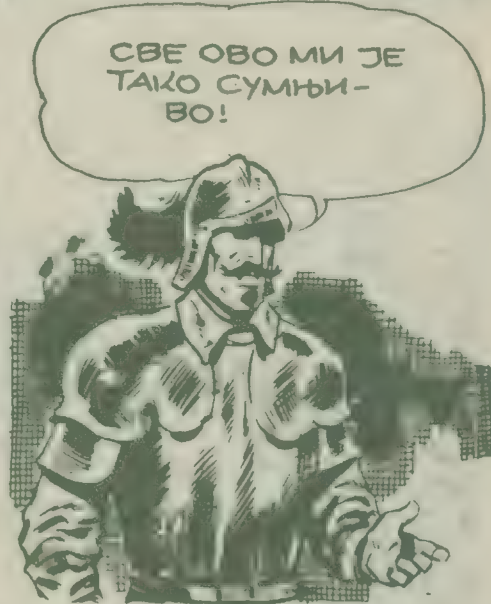
СВЕ ОВО МИ ЈЕ ТАКО СУМЊИВО!

ЕВО МАРКИЗА! ПАЗИТЕ ДА НИШТА НЕ ПРИМЕТИ!
ПОЂИТЕ ЗА МНОМ, ПРИЈАТЕЉИ!

За то време...
ДОЛАЗЕ!

ИЗВОЛИТЕ! ОСЕЋАЈТЕ СЕ КАО КОД СВОЈЕ КУЋЕ!

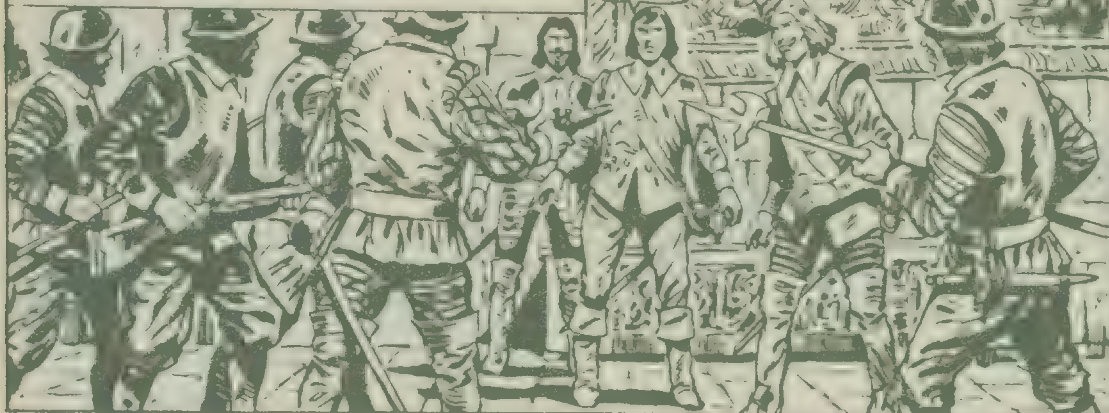
ДАЛГЕТОВО ПРЕДОСЕЋАЊЕ ЈЕ БИЛО ТАЧНО...
СТАНИ-ТЕ!
КАКВА ЈЕ ТО ШАЛА ?
ШТА?

ЖАО МИ ЈЕ ЗБОГ ОВОГА, АЛИ НЕМАМ ДРУГОГ ИЗБО-РА!

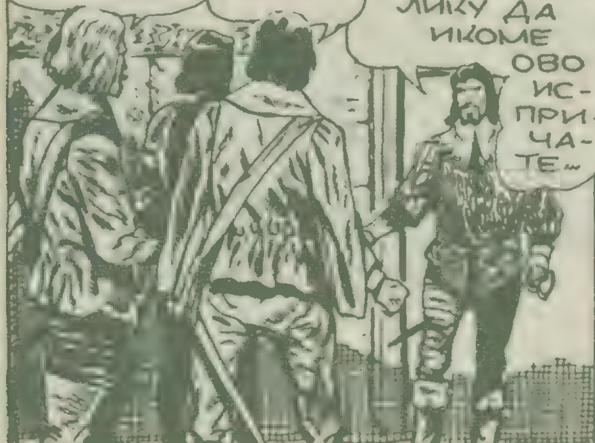
ОБЈАСНИ-ТЕ НАМ!
ШТА ЗНАЧИ ОВО?
ПА, ПОШТО НЕЋЕТЕ ИМАТИ ПРИ-ЛИКУ ДА ИКОМЕ ОВО ИС-ПРИ-ЧА-ТЕ...

МЕК АУЛЕЈ И ЈА СЕ НЕ БОРИМО ЗА ШКОТСКУ, ВЕЋ ЖЕЛИМО ДА ЗАВЛА-ДАМО ЊОМЕ! У ТОМЕ ИМАМО И ПОДРШКУ ЕНГЛЕСКЕ!
ПРОКЛЕТИ ИЗДАЈНИЦИ!

ЗАР МОЈА СЛУТЊА НИЈЕ БИЛА ТАЧНА!
ЈОШ НЕ МОГУ ДА ПОВЕРУ-ЈЕМ!

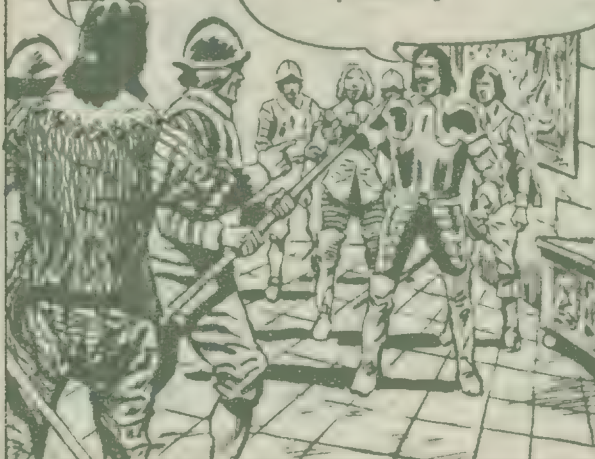
БАЦИТЕ ИХ У ТАМ-НИЦУ!
СКУПО ЋЕТЕ ЗА ОВО ПЛАТИТИ И ВИ И МЕК АУЛЕЈ!

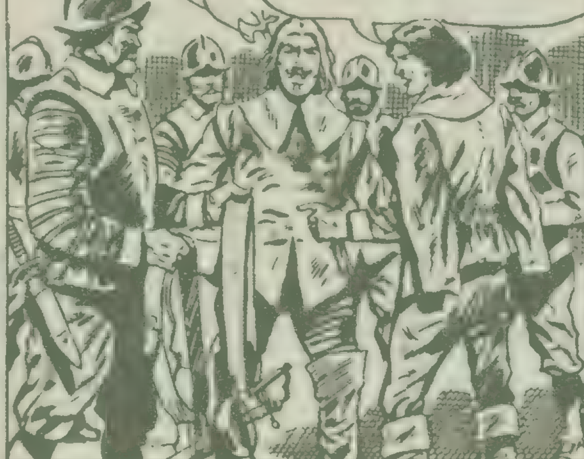
ЗАИСТА НЕЧУВЕ-НО!
КАД-ТАД ЋЕТЕ ПЛАТИТИ ЗА СВОЈА ЗЛО-ДЕЛА!

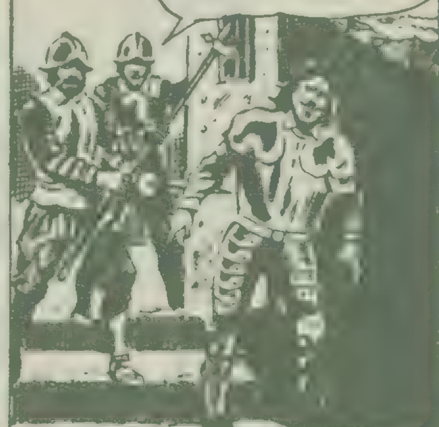
МАЛО КАСНИЈЕ...
УЛАЗИ-ТЕ, КАПЕ-ТАНЕ!

УНУТРА! ШТА ОКЛЕ-ВАТЕ! ХО, ХО!

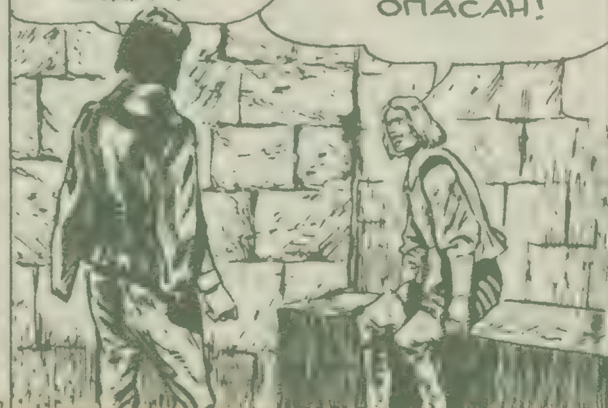
ЗАШТО СУ НАС ОДВОЈИ-ЛИ ОД КАПЕ-ТАНА ?
ЈЕР СМАТРА-ЈУ ДА ЈЕ ВЕОМА ОПАСАН!

НИКАДА НЕ БИХ ПОМИСЛИО ДА ЈЕ МОЈ РОЂАК АУЛЕЈ ИЗДАЈ-НИК!

АРГИЛ ЈЕ НАРЕДИО ДА СЕ УБИЈЕ ПРВО ДАЛГЕТИ...
КАПЕТАН ЋЕ УМРЕТИ У ЗОРУ!
НАРЕЂЕЊЕ ЋЕ БИТИ ИСПУЊЕНО!

КАКО СМО САМО ГЛУПО УПАЛИ У ЗАМКУ!

НЕКОЛИКО САТИ КАСНИЈЕ...
СИГУРАН САМ ДА САМ ЧУО НЕКИ ГЛАС!

ИМА ЛИ ТАМО НЕКОГ?
ИМА, ИМА!

КАПЕТАН ЈЕ УСПЕО ДА ПОМАКНЕ ОГРОМНИ КАМЕН...
ГЛЕ! ОВДЕ ИМА ЈОШ ЗАТВОРЕНИКА!

ЧУО САМ НОЋАС КАД СУ ВАС ЗАТВОРИЛИ, КАПЕТАНЕ ДАЛГЕТИ!

ОТКУД МЕ ПОЗНАЈЕТЕ? КО СТЕ ВИ?
КО ЈОШ НИЈЕ ЧУО ЗА КАПЕТАНА АВАНТУРИСТУ? ЈА САМ РОНАЛД, СТАРЕШИНА ЈЕДНОГ КЛАНА!
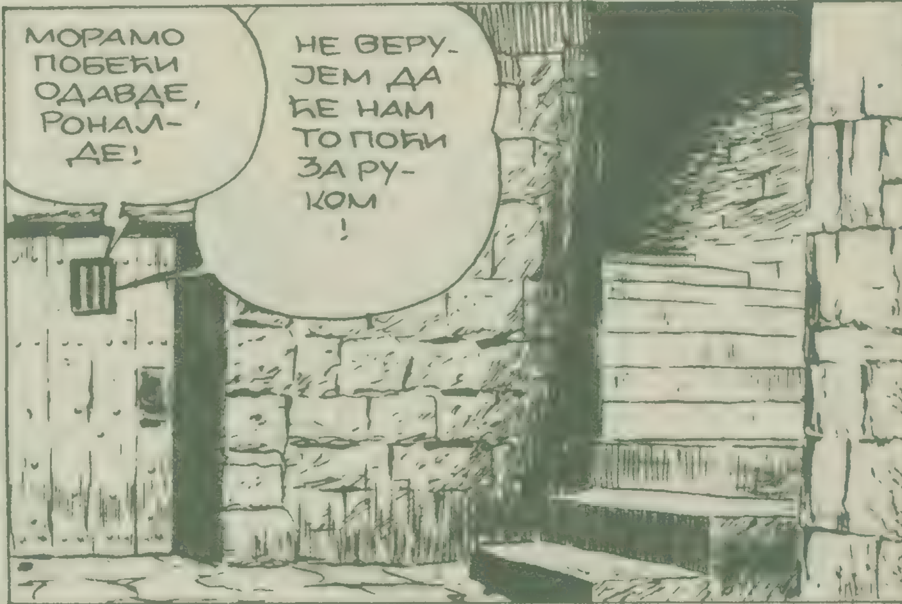
МОРАМО ПОБЕЋИ ОДАВДЕ, РОНАЛДЕ!
НЕ ВЕРУЈЕМ ДА ЋЕ НАМ ТО ПОЋИ ЗА РУКОМ!

АЛИ, ИМАМ ЈЕДНУ ИДЕЈУ, КАПЕТАНЕ!

ЗА ТО ВРЕМЕ...
ЗНАТЕ ШТА ТРЕБА ДА РАДИТЕ?
ДА! ПРВО ЋЕМО ГА ОНЕСВЕСТИТИ, А ОНДА ПРЕНЕТИ ДО РЕКЕ И БАЦИТИ!

ДОЛАЗЕ! ЈА ЋУ ЗАУЗЕТИ МЕСТО У ВАШОЈ ЋЕЛИЈИ!

НЕ, РОНАЛДЕ! НЕ МОГУ ТО ДА ДОЗВОЛИМ!

ЧИМ СЕ ПРИБЛИЖЕ ДА МЕ УБИЈУ ВИ ЋЕТЕ ИХ НАПАСТИ!

АЛИ, ОНИ НЕ ЗНАЈУ КАКВО ЈЕ НАРЕЂЕЊЕ МАРКИЗ ДАО СВОЈИМ ЉУДИМА...

СНАЖНО ГА ЛУПИТЕ ПО ГЛАВИ И УБАЦИТЕ У ЏАК!

ЗАШТО ГА НЕ УБИЈЕМО ОДМАХ?

ТАКО ЈЕ АРГИЛ НАРЕДИО!

ПСССТ! СПАВА!

СВЕ СЕ ТАКО БРЗО ОДИГРАЛО...

СПРЕМИТЕ ЏАК, БРЗО!

... ДА КАПЕТАН НИЈЕ ИМАО ВРЕМЕНА ДА СЕ УМЕША.

ЈАДНИ РОНАЛД!

НЕЋЕ СТИЋИ НИ ДА СЕ ОСВЕСТИ А ВЕЋ ЋЕ БИТИ НА ДНУ РЕКЕ! ХО, ХО!

БАЦИЋЕ ГА У РЕКУ! КАКО ДА ИХ СПРЕЧИМ?

ЧУЈТЕ НАС, МОНТРОУЗЕ И ВИ МЕНТЕИТЕ! СУТРА ЋЕ И ВАМА ДОЋИ КРАЈ!

НИТКОВИ! УБИЦЕ!

ЗА ТО ВРЕМЕ КАПЕТАН ЈЕ У РОНАЛДОВОЈ ЋЕЛИЈИ...
МОРАМО ДА СЕ ИЗБАВИМО ОДАВДЕ! АЛИ КАКО?

ОСТАВИЛИ СУ ОТВОРЕНА ВРАТА!

БРЗО ЈЕ ИЗИШАО...
ГДЕ ЛИ СУ ЗАТВОРЕНИ МОЈИ ПРИЈАТЕЉИ?

ХЕЈ, КАПЕТАНЕ!
КАПЕТАНЕ!

ОДНЕЛИ СУ ЈЕДНОГ БРЂАНИНА, РОНАЛДА, УМЕСТО МЕНЕ!

СВЕ ЋУ ВАМ ОБЈАСНИТИ! САМО КАКО ДА ОТВОРИМ ВРАТА!

ШТА?

СТРАЖА! СТРАЖА!

У ТОМ ТРЕНУТКУ...
ГОТОВ СИ!
ЈОШ НЕ!

ААХ!

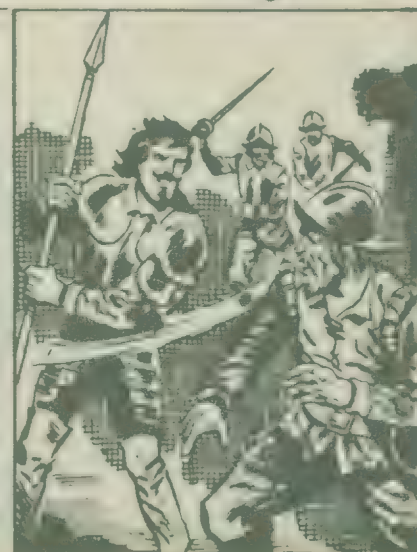

НАТРАГ!
АААЈ!

ОСТАЛИ СТРАЖАРИ ЧУЛИ СУ ПОВИКЕ...
ОВАМО, БРЗО!
ДОЛЕ СЕ НЕШТО ДОГАЂА!

БЕЖИТЕ, КАПЕТАНЕ!
НЕ ГУБИТЕ ВРЕМЕ, ДАЛГЕТИ!

НЕ МОГУ НИШТА УЧИНИТИ ПРОТИВ СВИХ ЊИХ!

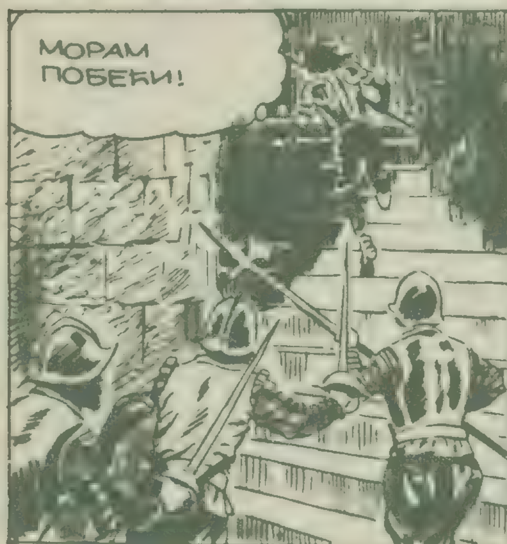
МОРАМ ПОБЕЋИ!

ДАЛГЕТИ ЈЕ ПОБЕГАО, МАРКИЖЕ!
ШТА КАЖЕШ?

ГРЕШКОМ ЋЕ БАЦИТИ У РЕКУ ОНОГ БУНТОВНИКА РОНАЛДА!

БЕСАН, МАРКИЗ ЈЕ ДОХВАТИО СВОЈУ КУБУРУ...
НЕ! НЕ! НИСАМ ЈА КРИВ!

БАНГ!

ДА ЛИ ЋЕ УСПЕТИ И ДА НАПУСТИ ЗАМАК! СТРАЖА!
14

СТРАЖАРИ СУ СЕ РАЗЈУРИЛИ ПО ЧИТАВОЈ ТВРЂАВИ...
ХМ! ТЕШКО ЋУ СЕ ИЗВУЋИ ОДАВ-ДЕ!

НЕКА НЕКО ОД ВАС ПОЂЕ КА РЕЦИ И СПРЕЧИ ДА БАЦЕ РОНАЛДА!

ЕНО КАПЕТАНА!
ПУЦАЈТЕ! ИЗРЕ-ШЕТАЈТЕ ГА!

ПАЗИТЕ!
ШТА?

ПРОЛАЗ, НИТКОВИ!
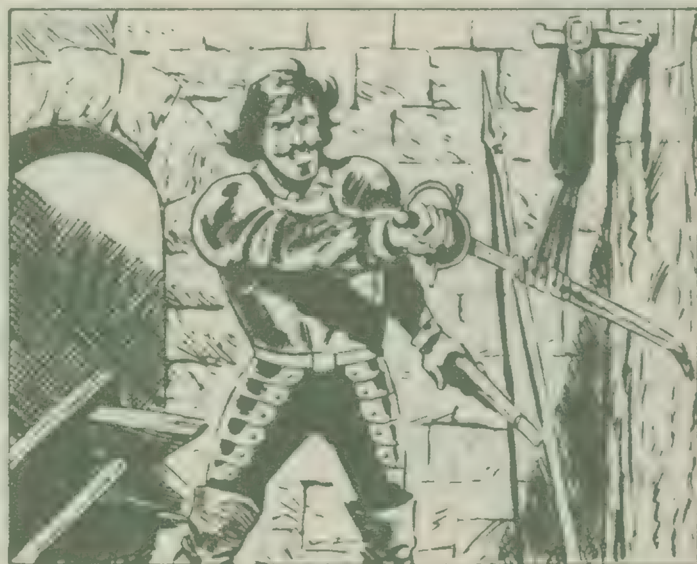

ДА СЕ НИСТЕ ПОМАКЛИ!
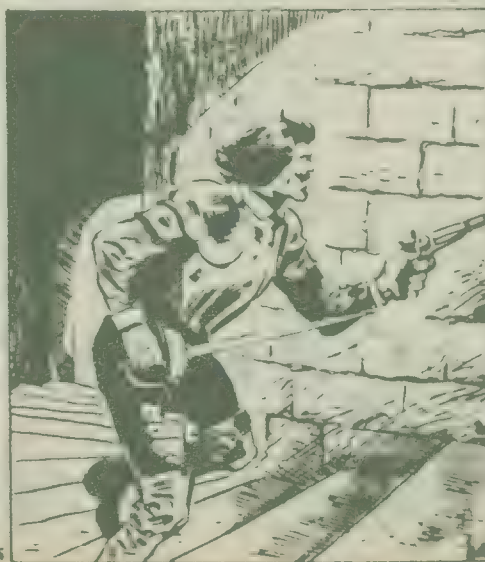

ЗА ЊИМ!

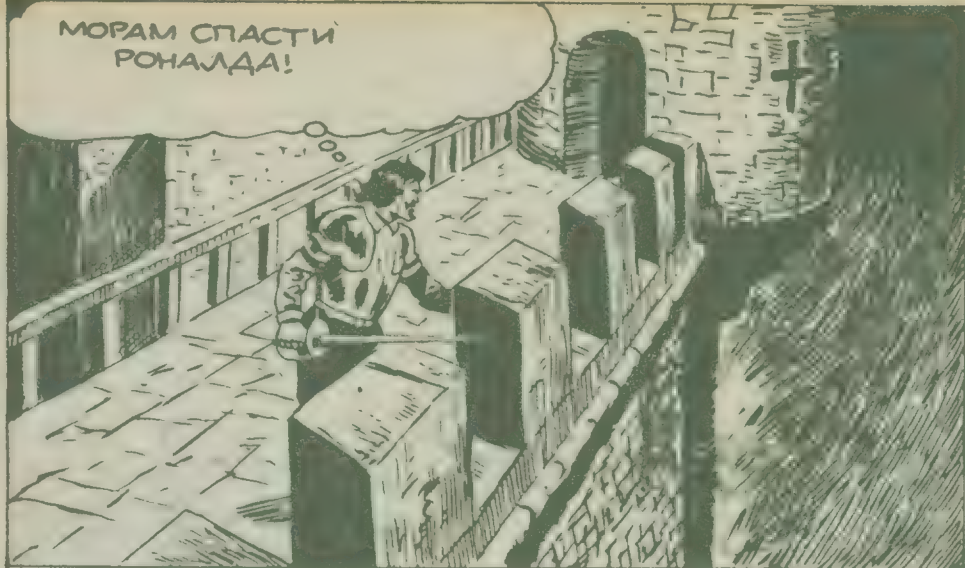
МОРАМ СПАСТИ РОНАЛДА!

МАРКИЗ ЈЕ ЗНАО ШТА ГА ЧЕКА АКО ДАЛГЕТИ ПОБЕГНЕ...
ДОБИЋЕ КЕСУ ЗЛАТА, ОНАЈ КО УХВАТИ КАПЕТАНА ЖИВОГ ИЛИ МРТВОГ!

СКОЧИО ЈЕ У ЈАРАК, МАРКИЖЕ!
ПРОКЛЕТСТВО!

ПРОПАЛИ СМО И ЈА И МЕК АУЛЕЈ АКО СЕ САЗНА ЗА ЗАВЕРУ КОЈУ СМО ПРИПРЕМИЛИ!

НА КОЊЕ СВИ!

ХОЋУ ЛИ СТИЋИ НА ВРЕМЕ?

ЗА МНОМ! БРЖЕ!

ЗА ТО ВРЕМЕ...
ОВАМО! ОВДЕ ЋЕМО ГА БАЦИТИ!

ЗБОГОМ, КАПЕ-ТАНЕ ДАЛГЕ-ТИ!

У ТОМ ТРЕ-НУТКУ...
СТАНИТЕ!

ТО НИЈЕ КА-ПЕТАН...

...ВЕЋ РОНАЛД! ДАЛГЕТИ ЈЕ ПОБЕГАО И СИГУРАН САМ ДА ЈЕ ТУ НЕГДЕ!

Аргил се није преварио...

ГЛУПАНИ, ВИДИТЕ ЛИ КАКО ВАС ЈЕ ИЗИ-ГРАО!

ТВОЈИ ДАНИ СУ ОДБРОЈАНИ, МАР-КИЖЕ!
КАКО СЕ УСУЂУЈЕШ?

ПОКАЗАЋУ ЈА ТЕБИ!

БАНГ!
ААAX!
КАПЕ-ТАНЕ!
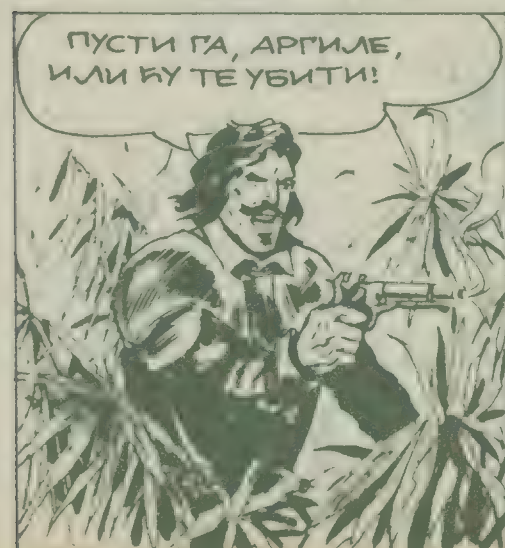
ПУСТИ ГА, АРГИЛЕ, ИЛИ ЋУ ТЕ УБИТИ!

Сви су стали као укопани...
РОНАЛДЕ, ДОВЕДИТЕ ДВА КОЊА! ОСТАЛЕ НАТЕРАЈТЕ У БЕГ!

ХАЈДЕ, ПОЖУРИТЕ!

УСКОРО ЋЕ СЕ ЧИТАВА ШКОТСКА ДИЋИ ПРОТИВ ВАС!

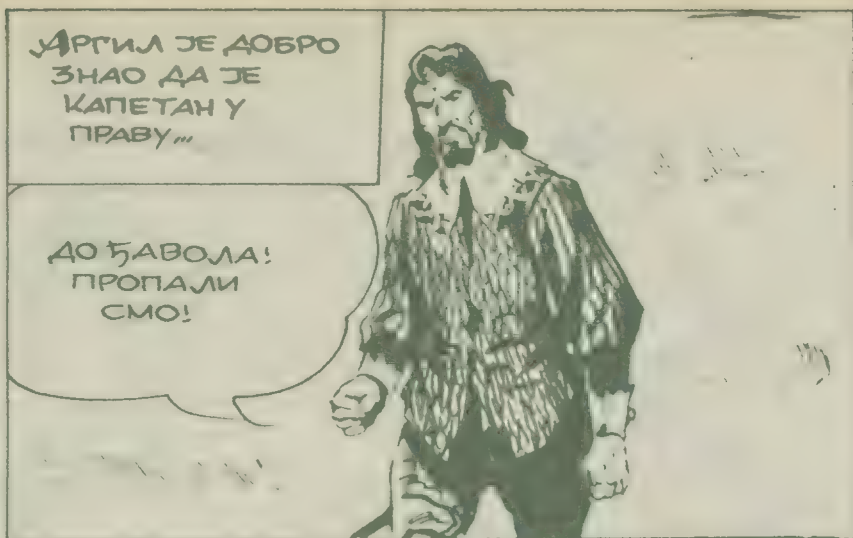
АРГИЛ ЈЕ ДОБРО ЗНАО ДА ЈЕ КАПЕТАН У ПРАВУ...
ДО ЂАВОЛА! ПРОПАЛИ СМО!

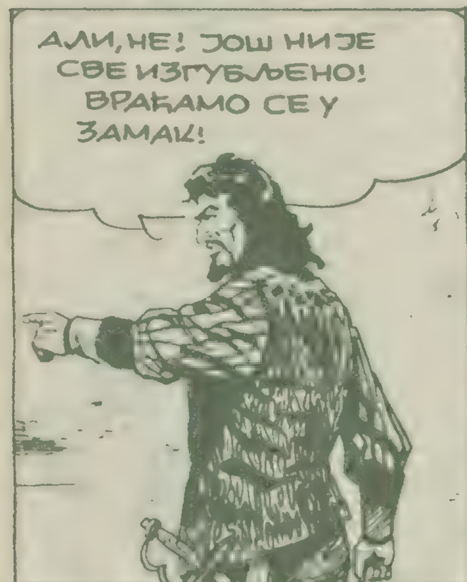
АЛИ, НЕ! ЈОШ НИЈЕ СВЕ ИЗГУБЉЕНО! ВРАЋАМО СЕ У ЗАМАК!

НИТКОВ СЕ НЕ ПРЕДАЈЕ ТАКО ЛАКО...
СИГУРНО СЕ УПУТИО КА ЗАМКУ ДАРЛИН-ВАРАЧ...

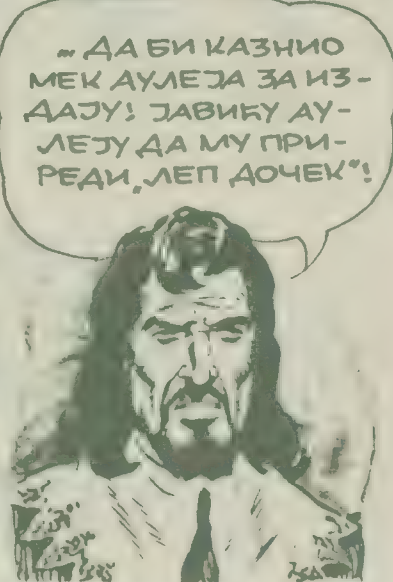
...ДА БИ КАЗНИО МЕК АУЛЕЈА ЗА ИЗДАЈУ! ЈАВИЋУ АУЛЕЈУ ДА МУ ПРИРЕДИ „ЛЕП ДОЧЕК"!

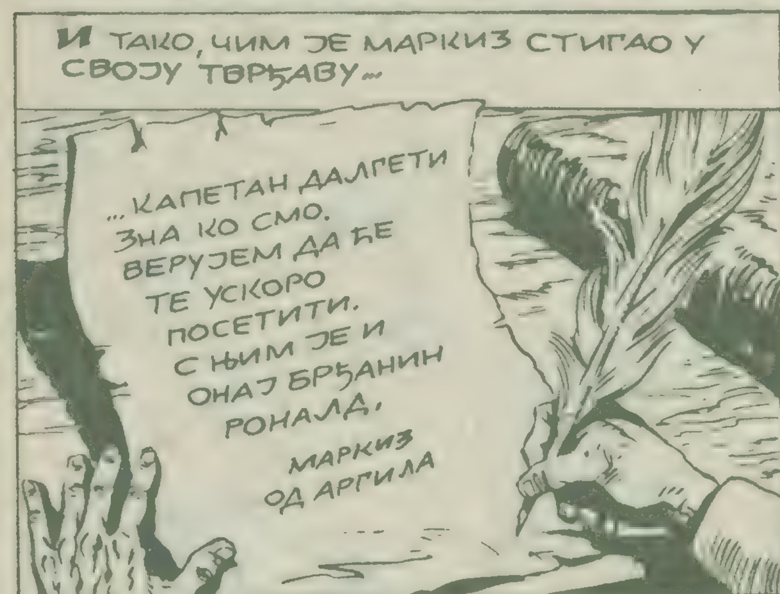
И ТАКО, ЧИМ ЈЕ МАРКИЗ СТИГАО У СВОЈУ ТВРЂАВУ...
...КАПЕТАН ДАЛГЕТИ ЗНА КО СМО. ВЕРУЈЕМ ДА ЋЕ ТЕ УСКОРО ПОСЕТИТИ. С ЊИМ ЈЕ И ОНАЈ БРЂАНИН РОНАЛД.
МАРКИЗ ОД АРГИЛА

НАДАМ СЕ ДА ЋЕ ПОРУКА СТИЋИ ПРЕ НЕГО ШТО ДАЛГЕТИ СТИГНЕ ДО ЗАМКА!

ЗА ТО ВРЕМЕ МЕК АУЛЕЈ И НЕ СЛУТИ ШТА СЕ СВЕ ДОГОДИЛО...
ПОРУКА ЗА ВАС!
СИГУРНО ЈЕ ОД АРГИЛА!

ШТА? КАПЕТАН ЈЕ ПОБЕГАО И УПУТИО СЕ ОВАМО!

СТРАЖА, СВИ НА СВОЈА МЕСТА! СПРЕМНИ ЋЕМО ДОЧЕКАТИ ТОГ ПРОКЛЕТНИКА! ХЕ, ХЕ!

У ТОМ ТРЕНУТКУ, НЕДАЛЕКО ОД ЗАМКА...
КО СУ ОВИ ЉУДИ, РОНАЛДЕ?
БРЂАНИ, РАТНИЦИ ИЗ МОГ КЛАНА!

ДОБРО ДОШАО, РОНАЛДЕ!
ОВО ЈЕ КАПЕТАН ДАЛГЕТИ!

ОДУШЕВЉЕЊЕ СЕ ЧИТАЛО НА СВИМ ЛИЦИМА...
И КАЖЕТЕ ДА СТЕ КРЕНУЛИ КА ДУЛЕЈЕВОМ ЗАМКУ! И МИ ЋЕМО ПОЋИ С ВАМА!

ХВАЛА ВАМ, ПРИЈАТЕЉИ! ЗА НЕЗАВИСНОСТ ШКОТСКЕ!
ЗА ШКОТСКУ!

КАСНИЈЕ...
ДОЛАЗЕ ДВА КОЊАНИКА!

ТО СУ ОНИ! СПУСТИТЕ МОСТ! ПРИРЕДИЋЕМО ИМ „ТОПАО" ДОЧЕК! ХЕ, ХЕ!

ПАЗИ, РОНАЛДЕ, КАО ШТО СМО СЕ ДОГОВОРИЛИ!
НЕ БРИНИ, КАПЕТАНЕ!

ПРЕШЛИ СУ МОСТ!
ПРИБЛИЖИЋЕМО СЕ ЗАМКУ И ЧЕКАТИ КАПЕТАНОВ ЗНАК!

СВИ ЗНАТЕ ДА ЋЕ ЗНАК ЗА НАПАД БИТИ ПУЦАЊ!

ДАЛГЕТИ, ОТКУД ВИ САМИ? ГДЕ СУ МОЈ РОЂАК И МЕНТЕИТ ?

ВАШ РОЂАК И МЕНТЕИТ...

... БАЧЕНИ СУ У ТАМНИЦУ АРГИЛОВОГ ЗАМКА!

А КАКО ВИДИМ И ВИ СТЕ НЕПРИЈАТЕЉСКИ РАСПОЛОЖЕНИ ПРЕМА НАМА!
УХВАТИТЕ ИХ!

ОВОГ ПУТА СЕ НЕЋЕШ ИЗВУЋИ, КАПЕТАНЕ!
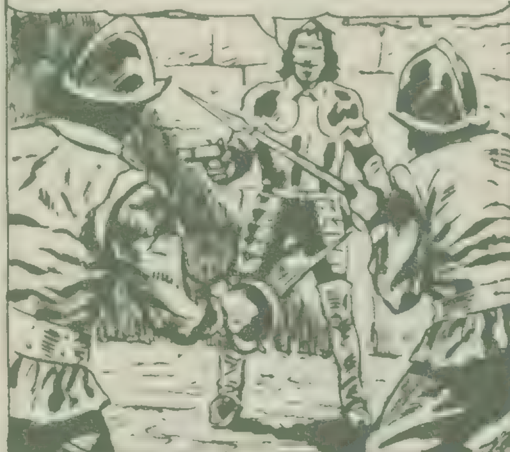
ПОЛАКО, БАНДО РАЗБОЈНИКА!

ШТА ЧЕКАТЕ? СВРШИТЕ С ЊИМА!

ПУЦАЊ!
ЈУРИШ!

ОСЛОБОДИМО СЕ ТИРАНА!
НАПРЕД!
СМРТ ИЗДАЈНИЦИМА!

БРЂАНИ!

ШТА? ЗАУСТАВИТЕ ИХ!

ДАЛГЕТИ ЈЕ ИСКОРИСТИО ТРЕНУТАК ЗАПРЕПАШЋЕЊА...
НЕ МРДАЈТЕ ИЛИ ЋЕ ВАШ ГОСПОДАР УМРЕТИ!
АХ!

ЈЕСТЕ ЛИ ЧУЛИ? ИЛИ... ИЛИ МОЖДА ЖЕЛИТЕ МОЈУ СМРТ! СТАНИТЕ!

УБРЗО СУ РОНАЛДОВИ БРЂАНИ ИСПУНИЛИ ЗАМАК...
УНИШТИЋЕМО ИЗДАЈНИКЕ!
ДОЛЕ, ТИРАНИ!

МОЛИМ ВАС, ДАЛГЕТИ! НИСАМ ЈА КРИВ! МАРКИЗ МИ ЈЕ НАРЕДИО!
СУДИЋЕ ТИ НАРОД!

АНА ЛАЈЛ ЈЕ ОДМАХ ОСЛОБОЂЕНА...
ХВАЛА ВАМ, КАПЕТАНЕ! А ГДЕ ЈЕ МЕНТЕИТ?
ЗАТВОРЕН ЈЕ ЗАЈЕДНО С МОНТРОУЗОМ! НЕ БРИНИТЕ, ОСЛОБОДИЋЕМО ИХ!

...А ЊЕНО МЕСТО ЗАУЗЕО ЈЕ МЕК АУЛЕЈ.
СТВАРИ СУ СЕ ИЗМЕНИЛЕ, НИТКОВЕ!
ААЈ!
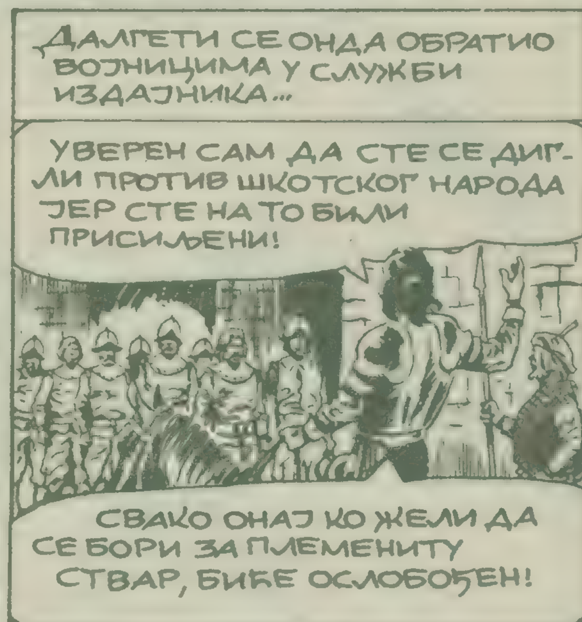
ДАЛГЕТИ СЕ ОНДА ОБРАТИО ВОЈНИЦИМА У СЛУЖБИ ИЗДАЈНИКА...
УВЕРЕН САМ ДА СТЕ СЕ ДИГЛИ ПРОТИВ ШКОТСКОГ НАРОДА ЈЕР СТЕ НА ТО БИЛИ ПРИСИЉЕНИ!
СВАКО ОНАЈ КО ЖЕЛИ ДА СЕ БОРИ ЗА ПЛЕМЕНИТУ СТВАР, БИЋЕ ОСЛОБОЂЕН!

РАЧУНАЈТЕ НА МЕНЕ, КАПЕТАНЕ!
И НА МЕНЕ!
И НА НАС!
СМРТ ИЗДАЈНИЦИМА!

ЈЕДНА ГРУПА БРЂАНА НЕКА ОСТАНЕ ОВДЕ С АНОМ!

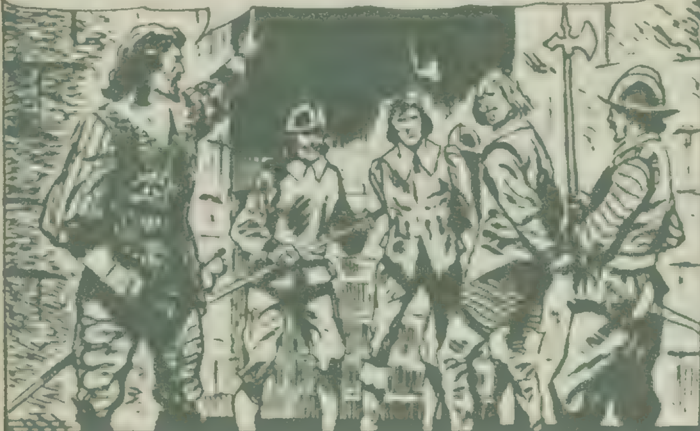
ЗА ТО ВРЕМЕ У ТВРЂАВИ МАРКИЗА ОД АРГИЛА...
-ОДВЕДИТЕ ИХ НА НАЈВИШЕ ЗИДИНЕ И ВЕЖИТЕ ЗА СТУБ!

АКО СЕ ДАЛГЕТИ, КОЈИМ СЛУЧАЈЕМ, УПУТИО ОВАМО, ЊЕГОВИ ПРИЈАТЕЉИ ЋЕ УМРЕТИ!

ПОЛАЗИТЕ!

АРГИЛ ЈЕ ОСЕЋАО ДА МУ, УПРКОС ПОРУЦИ КОЈУ ЈЕ ПОСЛАО ДУЛЕЈУ, ПРЕТИ ОПАСНОСТ...
ДАЛГЕТИ СИГУРНО НИЈЕ ВИШЕ МЕЂУ ЖИВИМА!

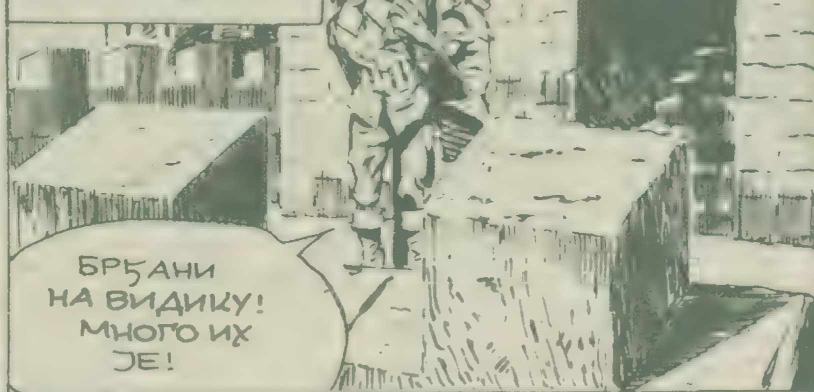
...И ТО ОСЕЋАЊЕ ГА НИЈЕ ПРЕВАРИЛО, ЈЕР УСКОРО...
БРЂАНИ НА ВИДИКУ! МНОГО ИХ ЈЕ!

ДО ВРАГА! СВИ НА СВОЈА МЕСТА! ЈА ЋУ СЕ ПОЗАБАВИТИ ОНОМ ДВОЈИЦОМ!

ТО СУ ОНИ, МОНТРОУЗЕ!
УМРЕЋЕМО, ПРИЈАТЕЉУ, АЛИ С ВЕРОМ ДА ЋЕ НАШИ ПОБЕДИТИ!

МОРАМ ИХ ЗАДРЖАТИ!

ГЛЕДАЈ, ДАЛГЕТИ! УЧИНИШ ЛИ ЈОШ ЈЕДАН КОРАК, ОВА ДВОЈИЦА ЋЕ УМРЕТИ!

ЧУЈЕШ ЛИ МЕ, КАПЕТАНЕ!

ДОЂИ ОВАМО, МЕК ДОНАЛ-ДЕ!

КО ЈЕ ОН? ШТА НАМЕРАВАТЕ?
МЕК ДОНАЛД ЈЕ МОЈ НАЈБОЉИ СТРЕЛАЦ!

ХА, ХА! БОЈИШ СЕ, А? ОД-СТУПИ АКО СУ ТИ МИЛИ ЖИВОТИ ТВОЈИХ ПРИ-ЈАТЕЉА!

МЕК ДОНАЛД ЈЕ НАНИШАНИО...

...И ЗАЧУО СЕ САМРТНИ КРИК.
АААХ!

ОВО ЈЕ КРАЈ ИЗДАЈНИКА АРГИЛА!
А ЗА ШКОТСКУ ЈЕ ТО КРАЈ СТРАШНЕ МОРЕ!

БРЂАНИ СУ САД СМЕЛО ЈУРНУЛИ НАПРЕД...
ЖИВЕЛА СЛОБОДА!
ЖИВЕЛА ШКОТСКА!

НАВАЛИТЕ МОЈИ РАТНИЦИ!

УНИШТИМО ТИРАНЕ!

НАЈЗАД! ХВАЛА ВАМ, КАПЕТАНЕ!
СЈАЈНИ СТЕ, ДАЛГЕТИ!

НИКАДА ОВО НЕ БИСМО ПОСТИГЛИ БЕЗ ВАС!
НЕ ПРЕТЕРУЈТЕ!

УБРЗО СУ СЕ АРГИЛОВИ ЉУДИ ПРЕДАЛИ...
ЖИВЕО КАПЕТАН ДАЛГЕТИ!

ДОШЛА ЈЕ ДУГО ОЧЕКИВАНА СЛОБОДА...
СВОЈ ЗАДАТАК САМ ОБАВИО!
ЗАР ВЕЋ ОДЛАЗИТЕ?

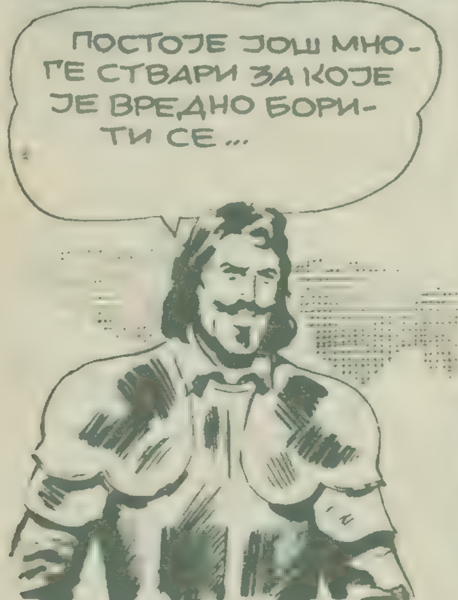
ПОСТОЈЕ ЈОШ МНОГЕ СТВАРИ ЗА КОЈЕ ЈЕ ВРЕДНО БОРИТИ СЕ...

НЕКОЛИКО ДАНА КАСНИЈЕ...
ЗБОГОМ, ПРИЈАТЕЉУ!
УВЕК ЋЕМО ВАС СЕЋАТИ!

СРЕЋНО, КАПЕТАНЕ!
МОЖДА ЋЕМО СЕ ЈЕДНОГ ДАНА ОПЕТ СРЕСТИ!

ХОЋЕ ЛИ СЕ ЗАИСТА ВИДЕТИ?
КО ТО ЗНА?

НАЈЗАД ЈЕ ШКОТСКОМ ЗАВЛАДАО МИР. МЕНТЕИТ СЕ ОЖЕНИО АНОМ, А МОНТРОУЗ СЕ ВРАТИО СВОМ ДОМУ. АЛИ, НИКО ОД ЊИХ НИКАДА НЕЋЕ ЗАБОРАВИТИ ДАЛГЕТИЈА, КАПЕТАНА АВАНТУРИСТУ!
КРАЈ

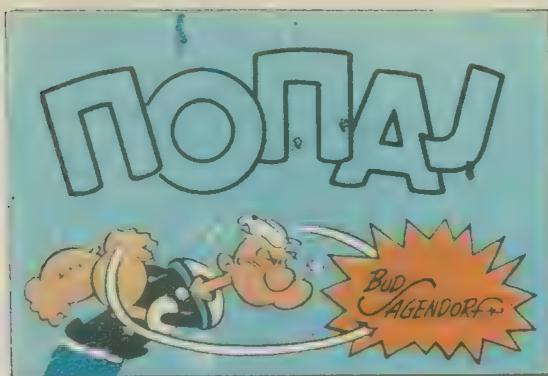
ПОПАЈ
BUD SAGENDORF

САМО ДА ДАН ОСТАНЕ ЛЕП И ДА ГА **НИШТА** НЕ ПОКВАРИ!
ХА! УКАПИР'О САМ! НЕЋУ СЕ ТУЋИ С БАЏОМ!

ДАНАС ЋУ СВУ СВОЈУ ПАЖЊУ ПОКЛОНИТИ **ТЕБИ!**
ТО ЈЕ ДИВНО! ДАН БЕЗ ТУЧЕ!

НЕЋУ БАЏУ НИ ДИРНУТИ!
ДИВНО! ЗНАЧИ, ИМАМ ТВОЈЕ ОБЕЋАЊЕ!

ЕВО ГА! ПАМТИ ШТА СИ ОБЕЋ'О!
БЕЗ БРИГЕ!

ЗАР ОПЕТ САМ, БАЏО? БАШ МИ ТЕ ЈЕ ЖАО!
А?
ХА! ХА!

ВЕЛИКА ЈЕ ШТЕТА ШТО НЕ МОЖЕШ ДА НАЂЕШ ДЕВОЈКУ ПА ДА С ЊОМ ШЕТАШ... ОВАКО К'О ЈА!
ОНО, ЈЕСТЕ... ХА!

А МОЖДА ЈА НЕ БИ' НИ ВОЛ'О ДА ШЕТАМ С ТАКВОМ КОШЧАТОМ МОТКОМ ОД ЦУРЕ К'О ШТО ЈЕ ТВОЈА!
ГРРРР
© King Features Syndicate, Inc. 1973 World rights reserved

Ц! Ц!
ДУМ
ДУМ

ЈА ГА НИ ПРСТОМ НИСАМ ДИР'НО!
?
?
?
?

КРАЉЕВИЋ
МАРКО
И
ДРУЖИНА

КАЖУ ДА ЈЕ ЗИМИ ОПАСНО БАЦАТИ БУЗДОВАН!
АХА!

НИЈЕ МИ ЈАСНО...

ОДМАХ ЋУ ТИ ПОКАЗАТИ!

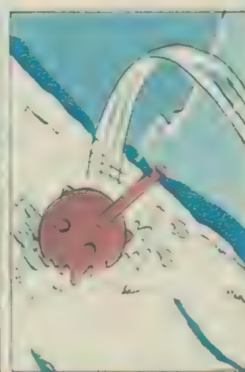

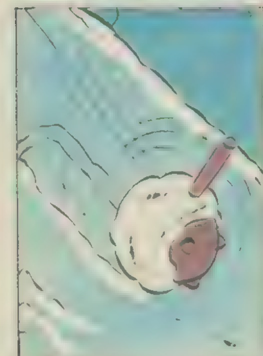

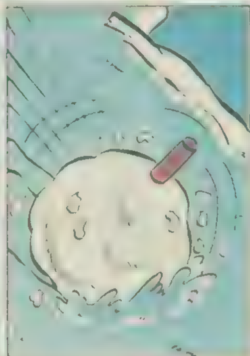

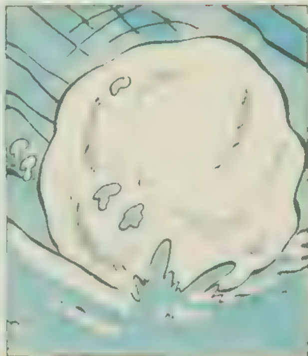

ЈЕ Л' ТИ САД ЈАСНО?
1258/19

ИПАК МИ НИЈЕ ЈАСНО ШТА ТУ МОЖЕ ДА БУДЕ ОПАСНО!
ОНДА СЕ ОКРЕНИ!

Амандин добри дух

СВАКЕ ВЕЧЕРИ РОДИТЕЉИ СУ СИПАЛИ ДЕБЕО СЛОЈ БРАШНА ОКО ПОСТЕЉЕ ДЕТЕТА, А СВАКОГ ЈУТРА СА СТРАХОМ ОЧЕКИВАЛИ ДА УГЛЕДАЈУ ТРАГОВЕ НЕЧАСТИВОГ.

Под утицајем филма „Истеривач ђавола" Сандра Слејтер из енглеског града Лидс увртела је у главу да је и њена четворогодишња ћерка Аманда опседнута ђаволом. Тврдила је да се девојчица већ пуне две године необично понаша, као да је у друштву духа кога, неравно, само она може да види!

У то време породица Слејтер живела је у оронулој једноспратној кући из 18. века у предграђу Лидса. Аманда је спавала у соби која се никако, ни лети ни зими, није могла да загреје због промаје и расушених прозора, како је касније утврђено. Али је њена полуписмена мати, иначе чистачица на вишој техничкој школи, била чврсто убеђена да је ту ђаво умешао своје прсте. Тим пре што дете још није научило да говори.

Аманда никад дотле није обраћала пажњу на људе и предмете око себе. Чак није много марила ни за играчке. Имала је обичај да пружа ручице према некој невидљивој особи и да јој нешто неразумљиво прича. У предграђу у коме су живели кружила је прича да се мала Аманда налази у трансу јер је опседнута ђаволом.

Амандина свекрва, једна стара празноверна Иркиња, иако прилично глува, често је тврдила да чује кораке из собе у којој је спавала Аманда. Кад год би на старичин позив укућани стрчали на спрат да незнанца ухвате на делу, затекли би само дете како чврсто спава.

СВЕШТЕНИК ЈЕ ДОШАО

Чувши за све приче, у какве Енглези иначе радо верују, суседи су саветовали Слејтерове да сваке вечери брашном поспу под око Амандиног кревета како би открили трагове нечастивог. Али ујутру слика је била увек иста: дебео слој белог брашна био је нетакнут.

Па ипак, прича се шири и добија чудовишне размере. Говоркало се да су Слејтерови сваке вечери закључавали Амандине играчке у сандук а сваког јутра их налазили растурене по поду. Шапутало се такође да укућани у свој старој згради ноћима не могу да спавају од страшних шумова, крикова и тајанствених корака, иако их нико други није чуо осим наглуве Иркиње.

Најзад се и свештеник оближње цркве морао да умеша. Верујући да гони нечастивог, благословио је кућу и светом водицом попрскао сваку просторију у њој. Али ни то ништа није помогло. Аманда је, иако је већ имала четири године, остајала затворена у себе, забављена неким својим унутрашњим светом. Није научила ни да говори и све то је празноверни свет у околини учвршћивало у уверењу да је нечастиви ушао у дете.

Породица Слејтер је најзад морала да се одсели из тог краја. Скоро годину дана мала Аманда је живела у другом крају Лидса и расла заједно са осталом децом. Лекари којима се породица обратила утврдили су да је ментални развој детета био знатно успорен и да су зато њене реакције збуњивале и плашиле околину. А када је Аманда проговорила, сви су одахнули: дете се понашало потпуно нормално. Нечастивог више нико није помињао.

Једног дана породица Слејтер одлучила је да посети стару кућу у којој су некад живели а где је и даље становала Сандрина свекрва. Остали су и да преноће. Аманда је спавала с мајком и у једном тренутку пробудила је узвиком:

— Мама, мама, падају зидови!

ИСТРУЛЕЛЕ ГРЕДЕ

Уплашена Сандра Слејтер је отворила очи и заиста угледала пукотину у зиду која се уз језиво крцкање све више ширила. Видећи да се нешто необично дешава, зграбила је девојчицу, искочила из кревета и потрчала низ степенице. Кад је дохватила кваку на вратима дневне собе зачуо се страшан тресак, врата су испала из шарки и пред њеним ужаснутим очима указала се соба у којој је под пропао у подрум.

Пробуђена потресом и тутњавом свекрва је такође изашла из своје собе баш у тренутку када се плафон срушио на кревет у коме је до тада лежала. Одевене у спаваћице жене су истрчале на улицу неколико секунди пре но што се кућа срушила. Од старе викторијанске зграде остали су само спољни зидови, који су сабласно штрчали у ноћи.

Пробуђени суседи убрзо су дотрчали и одвели преплашене жене у најближу кућу где су их увили у ћебад. Тада су чули причу да је Аманда спасла своју мајку и баку упозоривши их на опасност. Већ заборављено веровање да је ђаво опсео дете поново је васкрсло. Само овог пута сви су говорили о Амандином добром духу који није дозволио да дете погине.

Они су рушење куће објашњавали страховитом борбом између њеног доброг духа и нечистих сила које су хтеле поново да узму дете под своје. И нико није могао да их разувери у томе, чак ни стручна комисија која је утврдила да се кућа срушила од старости пошто су дрвене греде од којих је била начињена подна конструкција потпуно иструлеле.

М. Ш.

ВЕЛИКЕ ПРЕВАРЕ

ЛАЖНИ ДУКАТИ ЗА

Откад је настала инфлација у свету, фалсификатори старог новца праве одличне послове.

Није злато све што сија, каже стара пословица. То најбоље знају нумизматичари који скупљају ретке дукате. У последње време у Европи, а нарочито у САД, појавило се безброј фалсификатора који за скупе паре продају скупљачима старе златнике — тек изашле испод чекића. Њихови производи често садрже довољну количину злата па ипак вреде много мање од цене по којој се продају јер нису прави. Фалсификовање старих златника постало је велики посао којим се подземље данас навелико бави, јер је инфлација нагнала људе да новац улажу у марке, дијаманте, некретнине и злато.

Сваке године се у Европи и Америци милиони долара дају за старе и ретке златнике који су начињени негде у Ита-

ЧАРОБНЕ ПИЛУЛЕ

ЗАХВАЉУЈУЋИ НОВОМ ПРЕПАРАТУ, ЉУДИ СУ СТЕКЛИ СПОСОБНОСТ ДА ПРОЛАЗЕ КРОЗ КЉУЧАОНИЦЕ—БАР ТАКО СУ ВЕРОВАЛИ ДОК ЈЕ ЛЕК ДЕЛОВАО.

Жена није могла да поверује својим ушима: после компликоване операције на срцу лекар јој је рекао да ће до краја живота морати два пута дневно да узима — отров за пацове. Преписане пилуле садржавале су пречишћени варфарин, смртоносни састојак отрова за пацове. Али у малим дозама овај отров служи као лек јер спречава згрушавање крви и појаву опасних тромбова који зачепљују крвне судове и доводе до смрти. Да би је умирио, лекар је објаснио:

— На вештачким срчаним залисцима понекад се стварају угрушци и зато обавезно препоручујемо овај лек.

ГЕНИЈЕ ПО ПОРУЏБИНИ

Савремени човек не може да замисли живот без пилула. Он у томе често претерује али ипак антибиотици, антикоагуланси (лекови против згрушавања крви) и многи други медицински препарати сваке године спасавају стотине хиљада живота. Лекови друге врсте регулишу размену материја у човековом организму, или утичу на његову тежину, раст, боју коже, па чак могу да промене и његову личност. Они су у стању да укроте манијаке, да смире злочиначке нагоне, да излече тешке депресије које воде у самоубиство.

Доктор Питер Бејли, шеф породилишта у болници Гроте Шур у Кептауну (Африка), сматра да хормони дати у правом тренутку трудној жени могу да повећају такозвани коефицијент интелигенције њеног детета. Сузана Розенковић је прва жена на којој су 1974. године извршени експерименти ове врсте. Она је то прихватила надајући се да ће њено дете бити натпросечно интелигентно или чак геније.

— Хормони које дајемо јачају плаценту породиље и помажу развој можданих ћелија још нерођеног детета — објаснио је др Бејли.

Свет је сазнао да постоје пилуле које белце могу привремено претворити у црнце. Једна група америчких новинара, испитујући расне проблеме у САД, претворила се у нигроиде уз помоћ лека под именом псорален. Овај препарат, наиме, утиче на појачано стварање пигмента у кожи.

Милиони људи данас узимају пилуле за смиривање да би заборавили тренутне невоље и лакше се суочили са проблемима свакодневног живота. Али, недавно је пронађена и пилула супротног деловања — хајдерцин помаже старијим људима чије је памћење ослабило. Произвођачи овог лека тврде да се већ после четири недеље меморија знатно поправља, мада је потребно да прође и три месеца да би се постигао максимални ефект.

СПОРТИСТИ СЕ ДОПИНГУЈУ

Медицина је измислила и препарате, анаболичне стероиде, који омогућавају људима да се брзо угоје. Али данас их много више злоупотребљавају спортисти него што их употребљавају прави болесници. Овај лек делује на стварање мишићне масе и зато га нарочито користе мушкарци који желе да постану „мистери“ ако не универзума онда барем плаже на којој приказују своја развијена тела.

Међутим, иако велике količine стероида доводе до импотенције, високог крвног притиска, па чак и до неке врсте жутице, многи спортисти, а нарочито атлетичари, нештедимице их узимају. Британски бацач кугле Џеф Тил, који је искључен са Олимпијаде 1968. године пошто је признао да узима анаболичне стероиде, дао је изјаву која је у јавности одјекнула као бомба:

— Јавна је тајна да су многи атлетичари, кад изађу на терен, већ допинговани. Иначе не би могли да постигну врхунску форму и најбоље резултате.

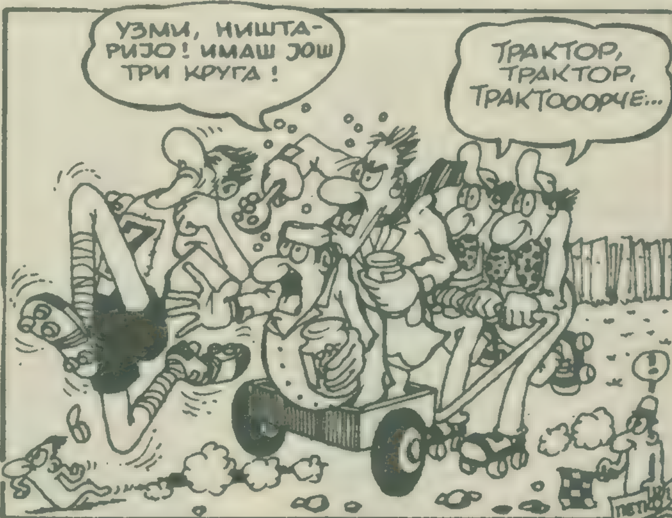

Постоје препарати који убрзавају реакцију спортиста. Тако је 1973. године Румунија изгубила у Греноблу сребрну медаљу на светском првенству у мачевању јер је тест показао да је такмичар Александар Никал узимао амфетамин и ефедрин. Тада је Еуген Камути, један од званичних лекара на шампионату, изјавио да мешавина ова два лека може изазвати фаталне последице.

Друга средства су тако снажна да смирују чак и највеће животиње. Ветеринари их добро познају јер их користе да би учинили безопасним носороге, нилске коње и друге дивље звери. Али једна од најчуднијих пилула је фенсиклидин који ствара утисак да се човек смањује. Под дејством ове пилуле људи верују да могу да пролазе кроз кључаонице, да се скривају у мишијим рупама или да станују у празним конзервама.

ЗА ПОДМЛАЂИВАЊЕ

Женама у годинама, чијем организму недостају поједине врсте хормона, лекари однедавно преписују најновији лек под именом ХРТ. Његово деловање је, тврди се, чудесно — пацијенткиње се осећају подмлађене, а и њихов спољни изглед то потврђује: коса им постаје чвршћа и сјајнија, кожа на лицу, врату и ногама еластична и затегнута, а масно ткиво поново правилно распоређено по целом телу.

Истраживања др Џона Медисона из геријатријског центра у Тедингтону, Мидлсекс — Енглеска, показују да ХРТ позитивно делује и на људски костур. Овај лек наиме зауставља „смањивање“ људи услед старости, које износи и до 5 сантиметара.

Једна калифорнијска фирма је досад потрошила 100 милиона динара на усавршавање лека ДМАЕ, такозваних „пилула за подмлађивање“. Она тврди да овај препарат зауставља у ћелијама процесе изазване старењем организма. Истраживач Ричард Хохчајлд је овако објаснио примену новог лека:

— Неки научници верују да је старење процес условљен дегенерацијом ћелија. Ми не покушавамо да вратимо младост људима, већ да овај процес знатно успоримо делујући на саме ћелије. С нашим леком требало би да се просечни људски век продужи за 10 одсто. Ако успемо у томе, особа од 70 година изгледала би и осећала се двадесетак година млађа. У ствари, она би, судећи по стању организма, имала 50 година, а по крштеници — 70.

НАИВНЕ

лији, на Блиском истоку или у Хонгконгу. Пре неколико година, једна швајцарска банка открила је да се близу границе у некој италијанској фабрици играчака ноћу тајно израђују златници. Када су се италијанске власти оглушиле о упозорења швајцарских банака, Швајцарци су послали своје полицајце у цивилу да униште ковницу лажног новца.

— Око 60 одсто златника које ми колекционари доносе на експертизу најобичнији су фалсификати, али тако вешто урађени да ни око стручњака често не може да открије превару — каже Френсис Фејзер из Удружења нумизматичара САД.

Мајор Шелдон Керол, руководилац нумизматичке збирке Народног музеја у Канади, слаже се с овим мишљењем и додаје:

— Производња дуката у неким државама на Блиском истоку потпуно је легална као и сваки накит, јер се златници не сматрају новцем. У изванредно опремљеним ковницама запослени су највећи стручњаци који израђују тако савршене златнике да се само лабораторијском анализом може утврдити њихова старост.

Фалсификатори лажних златника строго воде рачуна о тржишту на које упућују своју робу. Колекционари у земљама средње Европе најрадије скупљају турске и аустроугарске дукате, који недостају њиховим збиркама, док Енглези најчешће траже златнике из године 1891, 1917. и 1923.

Американци скупљају златне доларе и кригерранде, јужноафричке златнике чија садашња цена по комаду достиже 3000 динара. У Југославију златници најчешће стижу из Италије где се купују не толико због колекционарства, колико да би се уложио новац у „старо злато“, да би се прикупио мираз у златницима или дукат дао као поклон при рођењу.

Не знајући да дукати нису прави, иако су од чистог злата, купци плаћају двоструко већу цену од стварне, јер лажни златници вреде само онолико колико је тежак метал од кога су начињени.

НЕЗАБОРАВНЕ УТАКМИЦЕ

СЕДАМ СЕКУНДИ НАДЕ

БИО САМ КАО У НЕКОМ ТРАНСУ!

ДОК СУ СВИ СТРЕПЕЛИ ЗА ИСХОД, ЦВЕТКОВИЋ ЈЕ УХВАТИО ЛОПТУ, КРЕНУО У НАПАД, И ТАДА СЕ ЧУЛА СУДИЈИНА ПИШТАЉКА.

У спарној ноћи 23. октобра 1968. велика Палата спортова у далеком Мексику била је испуњена до последњег места: двадесет хиљада темпераментних гледалаца у необично акустичном здању пратило је полуфиналну борбу олимпијског кошаркашког турнира.

Од неколико десетина сати кошарке и безброј узбуђења памтиће се последњих седам секунди ове утакмице. Била је то огорчена битка кошаркаша Совјетског Савеза и Југославије, битка која је победницима отварала а побеђенима затварала пут у финале. Обе репрезентације ређале су до тада серију успеха, нико није могао да их заустави.

Био је то двобој кошаркашких велесила и старих ривала. Југославија је пре сусрета у Мексику последњи пут победила Совјетски Савез у Рио де Жанеиру 1963. године.

Гледаоци и новинари, вође екипа и сами играчи — сви су се питали ко ће више пута да убаци лопту у кош.

УДАРАЦ ПО РУЦИ

После жестоке борбе која је била и велика игра нерава, крајњи исход био је још неизвестан јер десет секунди пре краја резултат је 61:60 за Југославију. Сви напето ишчекују.

Лопта је код Ива Данеа, капитена и диригента плавих. Велики и пожртвовани борац погледао је на семафор: последњи секунди! Био је то тренутак одлуке а Данеу, како искусан, брз у одлучивању, није знао шта да учини с лоптом. Осећао је само да она не сме никако постати плен совјетских играча јер би тад, вероватно, све било готово за југословенску репрезентацију. Да ли кренути у напад или чувати лопту?

Решење је, можда и несвесно, нашао у последњи час. Погледао је на леву страну и угледао слободног Цветковића који је неколико тренутака раније заменио Радивоја Кораћа. (Најопаснији Југословен морао је да напусти игру због пет „личних“ и сви су стрепели да без Корађа и његове „златне левице“ не потону све наде.) **Цветковић је ухватио лопту, кренуо у напад и вештом варком тела заобишао једног противничког играча. Овај га је ударио по руци и тада се огласила судијина пиштаљка.** Палата спортова се по ко зна који пут те вечери претворила у живо, усталасно гротло. Два слободна бацања за Југославију! До краја — седам секунди. Ово је, дакле, одлучујући тренутак.

ЈУГОСЛАВИЈА, ЈУГОСЛАВИЈА!

Владимир Цветковић је мирно стао на ивицу рекета под противничким кошем држећи лопту обема рукама. Кад је уздигао изнад главе и пребацио у десну, двадесет хиљада људи у дворани је ућутало. У потпуној тишини све очи биле су упрте у Цветковића, лопту, његову десну руку и онај замишљени лук од ње до коша...

Више од 39 минута огорчене борбе у том трену било је заборављено. Сви су дисали и живели само за све тренутке, само за тих седам дугих секунди.

Наоко смирен и као без узбуђења, Цветковић је сталоженим, готово механичким покретом, као да је на тренингу, бацио лопту у благом луку. Њен пут пратило је хиљаду очију... лопта је пролетела кроз обруч, не додирнувши ни њега ни мрежицу: 62:60. У дворани узвици одушевљења, али само док се лопта није опет нашла у Цветковићевим рукама. Опет тишина и опет једноставни покрет и — лет лопте у благом луку. И... погодак. На семафору: 63:60!

Наши играчи трче један другом у загрљај, они из клупи за резерве бацају увис тренерке и лопте. Цела дворана, хиљаде Мексиканаца скандирају гpromoгласно: Југославија, Југославија!

ПУТ У ФИНАЛЕ

На терену, Цветковићу први прискаче Данеу и љуби га. А он као да тек сада схвата шта би значило да му је рука задрхтала и да је промашио. Пре него што је извео слободна бацања, капитен Данеу мирно му је рекао:

— Не брини, Цвеле, победићемо их сигурно!

А о овим бацањима, која улазе у историју југословенске кошарке, — Цветковић каже:

— То је најдражи тренутак у моме животу. Био сам као у неком трансу и знао сам да морам да погодим оба пута. Мислио сам на Југославију, другове публику и осећао сам да ћу успети. О последицама могућег промашаја нисам ни мислио....

Судијама је требало неколико минута да рашчисте гужву на терену. До краја утакмице остало је још неколико секунди, наши играчи су били уморни и од физичког напора и од радости, лопта је код совјетских играча и они постижу кош који је био без важности. Смањили су на 63:62. Истекле су и последње секунде и то је био крај.

Југославија је обезбедила место у финалу и — сребрну медаљу.

Три дана касније, још опијени од победе над совјетском репрезентацијом, кошаркаши Југославије сусрећу се у финалу са играчима САД, земље која је колевка кошарке, и губе од њих с 50:65.

А утакмица са Совјетским Савезом ушла је у историју југословенске кошарке као најдраматичнија победа и можда тренутак најискренијег и најузбудљивијег славља. Јер, та победа донела је једину олимпијску медаљу која краси југословенске кошаркаше.

Корађ, Марјовић, Рајковић, Цветковић, Данеу, Ћосић, Чермак, Скански, Ражнатовић, Плећаш, Жорга и Шолман вратили су се у Југославију са Олимпијаде у Мексику са сребрним медаљама око врата. И сви су мислили на оних дугих, незаборавних седам секунди и непогрешиву руку Владимира Цветковића.

Ст. Претић

РАЗНИ ЉУДИ – РАЗНЕ ЋУДИ

СПАВАЈУ КАО МЕДВЕДИ

Многи људи зими нерадо устају из кревета. Али један француски брачни пар баш претерује: од октобра до априла се не диже из постеље. Пријатељи их редовно снабдевају храном, што чине већ 10 година узастопце!

У Колумбији један мушкарац током целог јануара остаје у кревету. Кад дође фебруар, он свеж и оран за посао устаје и ради 16 часова дневно — да би надокнадио изгубљено време!

Један крчмар из Неваде, САД, сваке године још од 1948, проводи у постељи по шест месеци. За то време његова жена води посао. Он устаје тек кад почне — сезона безбола.

ПУТОВАЊЕ У НЕПОЗНАТО

ПРВИ ПУТ ОКО ЗЕМЉЕ

1 **ОБИЧАН МОРНАР** — Фернандо Магелан, први човек који је опловио Земљину куглу, рођен је 1480. године у португалском граду Сабрози. Одгојен је, како то већ и приличи сину угледног племића, на двору где је учио математику, географију и навигацију. Радознао и склон авантурама, пријавио се 1505. године да као обичан морнар учествује у експедицији коју је Франсиско Алмеида водио у Индију.

2 **У СЛУЖБИ ШПАНСКОГ КРАЉА** — Верватно да је још тада, на свом првом путовању, Магелан дошао на идеју да до Молучких острва у Тихом океану, најудаљеније тачке до које су бродови тада стизали, може да се доспе пловећи на Запад уместо на Исток. Не успевши да за овакав подухват придобије сагласност португалског краља Мануела, Магелан је одлучио да потражи помоћ од шпанског владара Карла V. Већ 1518. године Карло V је потписао уговор којим се обавезао да опреми 5 бродова за две године путовања

3 **АВАНТУРА ПОЧИЊЕ** — Магеланову флоту за пут око света сачињавали су бродови „Тринидад“, „Сан Антонио“, „Консепсион“, „Викторија“ и „Сантјаго“, са 265 чланова посаде. Двадесетог октобра 1519. године развијених једара пет бродова се отиснуло ка Канарским острвима, првој етапи путовања. На палуби „Тринидада“, очију блиставих од узбуђења, стајао је Магелан: његов давнашњи сан почео је да се остварује.

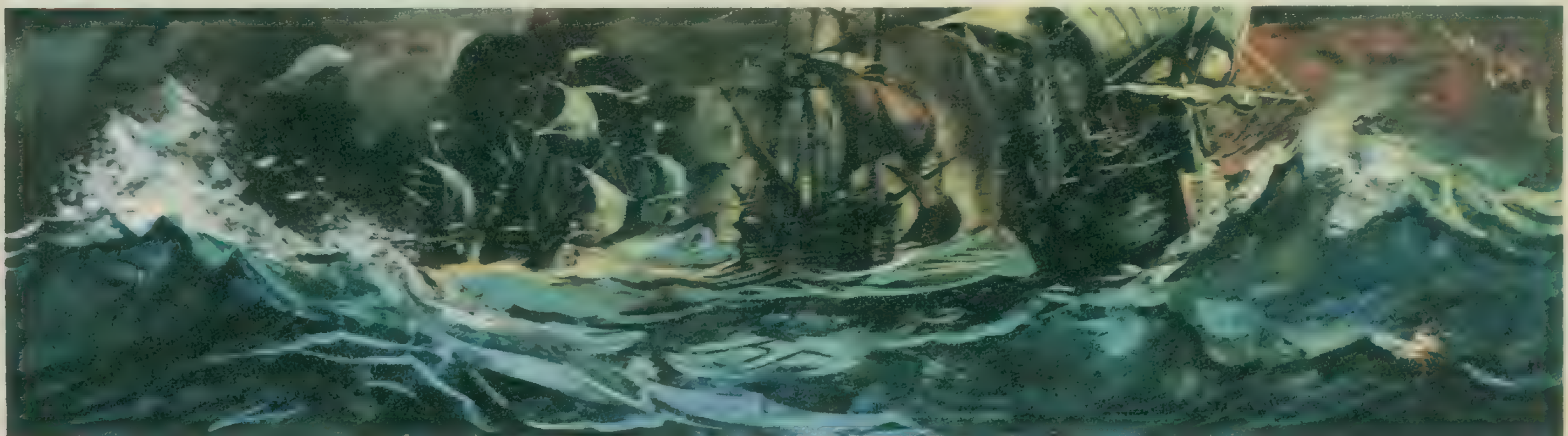

4 **ПОБУНА НА МОРУ** — После само неколико недеља пловидбе, избила је прва побуна морнара предвођених капетаном Хуаном де Картагина. С тешком муком Магелан је успео да обузда незадовољство морнара који су желели да се врате кући и убеди их да наставе пут. Тринаестог децембра 1519. године мала флота је упловила у залив Рио де Жанеиро. Четрнаестодневни предах Магелан је искористио да обнови залихе свежом храном и водом.

5 **ГДЕ ЈЕ ПРОЛАЗ?** — Пловећи уз саму обалу Јужне Америке Магелан је испитивао сваки залив тражећи пролаз између Атлантског и Тихог океана. Десетог јануара 1520. године изгледало је да је тај пролаз најзад нађен, али ускоро се показало да није — Магеланови бродови су упловили у ушће огромне реке Ла Плате. Уморан и забринут, Магелан је одлучио да у заливу Сан Јулијан проведе зиму. Ту морнари поново дижу побуну.

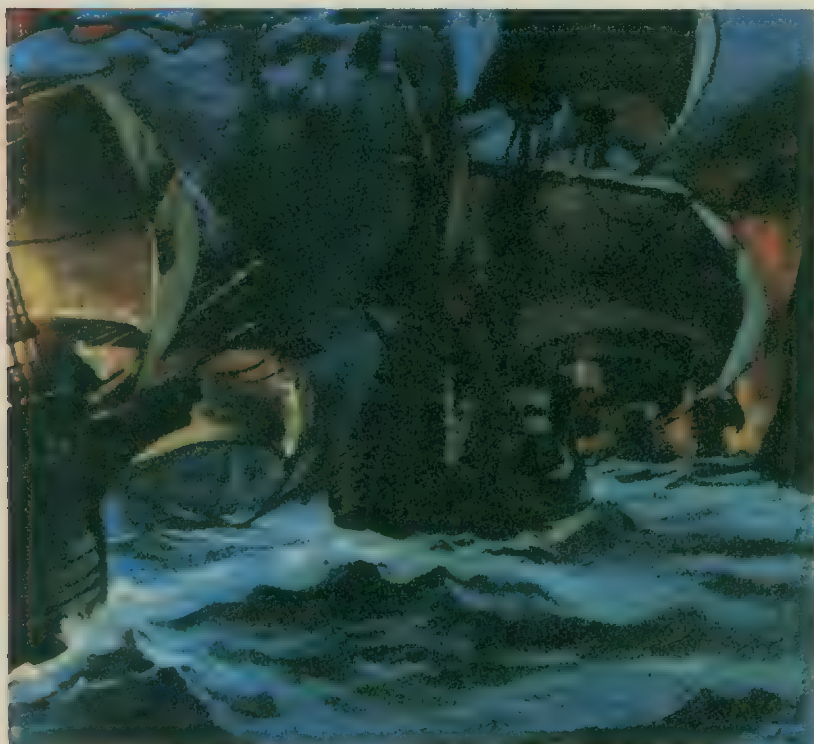

6 **ПОБЕДА НА ПРЕВАРУ** — Успевши да на превару савлада посаду „Викторије“ и да сада под претњом топовске ватре примора и остале побуњенике на покорност, Магелан је у пролеће напустио Сан Јулијан. У извиђање је послао брод „Сантјаго“ који се само неколико дана касније код ушћа реке Санта Круз разбио о стење. Са преостала четири брода Магелан је 21. октобра стигао до рта Вирхенес и најзад одахнуо: ту је почињао тај толико дуго тражени пролаз између два океана!

7 **БЕЗ ХРАНЕ И ВОДЕ** — Још за време пловидбе теснацем, који је касније по Магелану добио име, посада са „Сан Антонија“ затворила је свог капетана и запловила назад, ка Шпанији. Са преосталим бродовима Магелан је, после дуге и мучне пловидбе 590 км дугачким теснацем, 28. новембра упловио у Тихи океан. Пуна три месеца бродови нису наишли на копно: хране и воде више није било. Људи су јели уцрвљале бисквите, жвакали кожне каишеве и ремење, халапљиво гутали струготину скидану с ограде брода.

8 **НАЈЗАД КОПНО!** — А кад су најзад стигли до копна, сви су били срећни осим Магелана. То нису била, како се он надао, Молучка острва, већ нешто севернији Филипински архипелаг. На острву Мактан 27. априла 1521. године Магелан је погинуо у сукобу с филипинским домороцима. Годину дана касније у Шпанију се вратио само брод „Викторија“ доказавши Магеланову тврдњу да је Земља округла.

ПЕСМА НЕДЕЉЕ:

ЗЛАТКО ПЕЈАКОВИЋ

ОВЕ НОЋИ ЈЕДНА ЖЕНА

Музика: Корнелије Ковач
Текст: К. Ковач и С. Зарић
Извођач: Златко Пејаковић

Волео је жену свог живота
сада тугу своју вешто скрива,
безброј пута враћа се и крене,
да опет пође к'њој под прозоре њене.

Љубио је њену косу плаву,
желео да има звезду сјајну,
сада скривен у сенци од грања,
он се сећа њених милована.

Ове ноћи једна жена мирно спава
на јастуку расута јој коса плава,
у тишини дома свога, мирног здања,
ове ноћи једна жена нешто лепо сања.

Ове ноћи један човек некуд лута,
начас мисли да је стиго на крај пута,
ове ноћи један човек тужно бдије
док низ лице уморно му хладна киша лије.

Када се децембра месеца 1974. године распао најбољи домаћи састав „Корни група", сви су мислили да је то и крај музичке каријере њених чланова. Но, време је показало да за добре музичаре крај никад не долази. Чланови састава су и даље свирали, у неколико наврата чак и заједно. „Шеф" Корнелије Ковач је убрзо компонујући за домаће певаче постао први југословенски „хит-мејкер". Чинило нам се да је вокални солиста Златко Пејаковић остајао најзапостављенији. Међутим, на другој ХИТ ПАРАДИ Продукције грамофонских плоча РТБ, Златко се појавио као солиста са Ковачевом композицијом „Ове ноћи једна жена" и освојио симпатије публике. Био је то почетак велике популарности једног домаћег хита. Али, тек кад је, половином децембра ,издата плоча и када је композиција постала хит популарног Радио-програма 202, са сигурношћу се могло рећи да је Златко као певач потпуно успео, и да може наступати и без помоћи сталног састава. Златко ипак и даље остаје привржен раду у групи и сада, после турнеје по Совјетском Савезу на коју је отишао пре 15 дана, најозбиљније размишља о стварању састава с којим би се представио публици широм земље. Како нам је недавно изјавио, састав би углавном сачињавали бивши „Корнијевци" и његови стари пријатељи са којима је и почео — чланови „Динамита" из Осијека.

Ово, међутим, нису једини Златкови планови. Мало је познато да су његова велика љубав глума и позориште. Већ у априлу београдској публици ће се представити комадом „Лице", драмом о човеку који бежећи од стварности и свакодневних мора покушава да се отисне у један нови свет, свет идеалног. Потпуно се опуштајући, главни јунак пада у сан крећући се неким својим визионарским светом. Постаје комета која сумануто брзином лети бескрајним пространством космоса али није сам, јер су лица људи из његовог свакодневног живота и даље ту, прогоне га.

ПГП РТБ

Златко Пејаковић, солиста Корни-групе која се прошле године дефинитивно распала, и даље је наставио сарадњу са бившим шифом Корнелијем Ковачом. Резултат тога је сингл који се недавно појавио и на коме се налазе две Батине композиције: „Ове ноћи једна жена мирно спава" изведене на ХИТ ПАРАДИ 1975. и „Човек који моли".

ХОЛИСИ

И после тринаест година састав Холиси и даље са доста успеха наступа и снима. Холиси спадају у оне малобројне енглеске бит-групе које се нису распале. Мада су постојали и у периоду од 1965. до 1969. године, када је светом владала општа хистерија за бит-музиком, Холиси никад нису били у самом врху. Ипак, њихова се музика

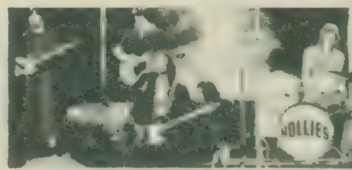

и дан-данас радо слуша и доста тражи што многи објашњавају тиме што је група, више од осталих сличних састава посвећивала озбиљну пажњу певању и мелодичности композиција. Најбољи доказ је њихов последњи албум који је изузетно добро прошао и на коме се налазе, између осталих, и композиције: »Island Girl" (Девојка са острва) која је пуна штимунга, па »There's Always Goodbay« (Увек постоји до виђења) и »Grocofilr Woman" (Жена крокодил) где се Холиси представљају у бржем ритму. Уједно, то је и једина песма на албуму где су они нешто гласнији и бучнији.

НИНА И МАЈК

Светски хит прошле године »Paloma Blanca« доживео је низ извођења. У готово свим европским земљама налазио се на топ-листама било да га изводи група Georga Bakera или неки од певача који су начинили препеве на свом језику. У Немачкој је ова песма коју пева дует Nina i Mike изузетно добро примљена. После добре зараде коју им је ова композиција донела, Нина је напустила Мајка и од зарађеног новца отворила у Лудвигсхафену бутик. О томе Нина каже: „Одувек сам маштала да отворим продавницу по сопственом укусу. То сам недавно и учинила, а за све оне који воле музику, главна атракција у Нинином бутику биће гардероба коју су носиле познате поп-личности. Купац ће уз модел поред аутограма бившег власника добити и једну фотографију која ће гарантовати да је тај део одеће заиста носила одређена поп-звезда". Због свега тога Нина има посла преко главе како би од својих бивших колега набавила што више гардеробе која њима више није потребна.

УРАЈА ХИП

После маратонске турнеје по Америци група Uriah Heep одржала је крајем прошле године низ концерата у Енглеској. Био је то у прошлој години први наступ на острву и према оцени критике — врло успешан и значајан. Шоу програм групе први пут је приказан са новим саставом. Бившег басисту Gary Thaina заменио је и то врло успешно, John

Wetton. На петнаестодневној турнеји главни хит биле су композиције са албума »Return to Fantasy«. У јануару група није нигде наступала како би се што боље припремила за велику светску турнеју која почиње следећег месеца. У току фебруара Uriah Heep наступаће по Европи, у марту у Америци, у априлу ће бити у Аустралији и Јапану, да би се у мају поново вратили у Сједињене Америчке Државе.

Том Џонс

Том Џонс, један од највећих светских хит-мејкера а пре неколико година и најкомерцијалнији енглески певач, и данас приређује концерте широм света. Рођен 7. јуна 1940. године, познат под надимком „Тигар из Велса", певањем је почео да се бави 1965. године. Мада у последње време није лансирао ниједан светски хит, овај композитор и певач незаборавне „Дилајле", и данас је радо слушан. Изузетне успехе постиже на концертима по Сједињеним Америчким Државама. Без обзира где наступа, послу се предаје у потпуности што је свакако и један од разлога његове велике популарност. Колики је то напор нека посведочи и изјава коју је недавно Том Џонс дао једном енглеском новинару. „Када сам на турнеји и када одржавам концерт из вечери у вече, дешава ми се да за само једно вече ослабим и по пет килограма..."

НОВЕ ПЛОЧЕ у издању наших диско-кућа

КАРПЕНТЕРС

Carpenters, један од најуспешнијих дуета нашег времена који чине брат и сестра Karen и Richard Carpenter, пре извесног времена био је представљен краљици Елизабети и

војводи од Единбурга. На свечаном пријему били су још и Count Basie, Telly Savalas, Charles Aznavour и Vera Lynn. Том приликом им је уручена платинаста плоча за албум »Singles 1969—1973«.

ОДИЈА КОУТС

Ова тамнопута америчка певачица постала је позната пре нешто више од годину дана, када ју је популарни Канађанин Пол Енка повео са собом на турнеју. ре неколико месеци Одија је постала главна звезда програма и кренула је на прву самосталну турнеју. Њено интерпретирање је типично за соул певачице, а прва плоча »Showdown— је јед-

но време била високо на листама популарности. У ствари, ова композиција је била пре неколико година велики хит бившег члана групе »Move« Jeffa Lynna који је основао нови састав »Electric Light Orchestra«. Али може се слободно тврдити да је верзија Одије Коутс потпунија од оригинала. Одија је за време снимања радила са дувачима и изврсном ритам-секцијом што је песму учинило комплетнијом и за младе прихватљивијом.

SANTANA — BORBOLETTA

Последњи албум групе SANTANA није по квалитету као претходни. Ипак, слушање плоче Borboletta може донети пријатне тренутке. По њему се може оценити колико данас вреди група Carlosa Santane.

ROLLING STONES — MADE IN THE SHADE

Још један сусрет са вечитим Ролингстоунсима пружиће нам слушање ЛП-плоче Made in The Shade. Проверени композиторски тандем Mick Jagger и Keith Richard још једном је доказао да је у току свих збивања у свету поп-музике.

LED ZEPPELIN — PHYSICAL GRAFFITI

Према оценама критике овај дупли албум проглашен је за најбољи у 1975. години. Група Led Zeppelin такође је готово на свим топ-листама на првом месту, што потврђује вредност Jimmy Pageа, Roberta Planta и другова.

ПРО АРТЕ — КИСЕЛИ БОМБОНИ

Говорило се да Владимир Савчић Чоби и Про арте знају за само тако-звану сладуњаву музику. Албумом „Кисели бомбони" они понешто мењају у свом досадашњем стилу о чему симболично говори и сам наслов. Све композиције је написао Ђорђе Новковић. На плочи се налази и популарна „Крокодилска љубав" која је издата и као сингл.

Како да им пишем?

ERIC CLAPTON, c/o Robert Stigwood Organisation, London, W 1, 760 Brook Street, England

JOE COCKER, c/o Deutsche Grammophon, 2 Hamburg 13, Rothenbaumchaussee 5, Germany

RAY CHARLES, 6430 Sunset Boulevard, Suite 912, Hollywood, California 90028, USA

BLOOD SWEAT AND TEARS, CBS, 6, Frankfurt/Main, Bleichstr. 64—66a, Germany

ADRIANO CELENTANO, Clan Celentano, Corso Europa 7, Milano, Italy

СР НЕМАЧКА

1. Wenn du denkst, du denkst... — **Juliane Werding**
2. AUF dem Karussell — **Jurgen Marcus**
3. Josie — **Peter Maffay**
4. Tu es — **Gilla**
5. Wart auf mich — **Michael Holm**
6. Ein fremdes Madchen — **Bernd Cluver**
7. Ich bin noch zu haben — **Bernhard Brink**
8. Hell wie ein Diamant — **Michael Schanze**
9. Shangri — La — **Costa Cordalis**
10. ...Und ich warte auf ein Zeichen — **Howard Carpendale**

СТРАНА ТОП-ЛИСТА У ДОМАЋОЈ ПРОДУКЦИЈИ

1. Action — Sweet — Југотон
2. Give a Little Love — Bay City Rollers — Југотон
3. Hustle — Van Mc Coy — ПГП РТБ
4. Sailing — Rod Stewart — Југотон
5. Delila's Power — Ike and Tina Turner — РТВ Љубљана
6. Palcma Blanca — George Baker Selection — Suzy
7. Mr Raffles — Steve Harley and Cocney Rebel — Југотон
8. Honey — Bobby Goldsboro — РТВ Љубљана
9. S.O.S. — Abba — ПГП РТБ
10. Lady Marmelade — La Belle — Suzy

ДОМАЋА ЛИСТА

— СИНГЛОВИ

1. Ове ноћи једна жена — **Златко Пејановић** — ПГП РТБ
2. Остала си увијек иста — **Мишо Ковач** — Suzy
3. Не гледај ме тако и не љуби више — **Бијело дугме** — Југотон
4. Љутит ће се моја мајка — **Љупка Димитровска** — Југотон
5. Кроkодилска љубав — **Про арте** — Suzy
6. Заборави ако можеш — **Тереза Кесовија** — Југотон
7. Лептирица — **Дарко Домијан** — Југотон
8. Dixie Band — **С времена на време** — РТВ Љубљана
9. Шта ћу, нано, драги ми је љут — **Бисера Велетанлић** — ПГП РТВ
10. Што си, нано, удала ме рано — **Неда Украден** — РТВ Љубљана

ШТА ЈЕ КО РАДИО У ПРОТЕКЛОЈ ГОДИНИ?

GLORIA GAYNOR (26). Ове године имала је три изузетна хита »Reach Out, I'll be there«, »Walk on by« и »Do It Yourself« и ЛП плочу »Expirience«.

ELTON JOHN (28). Готово без дана одмора Елтон Џон је држао концерте. Увек је наилазио на добар пријем код публике. Одлично су прошле и његове две прошлогодишње плоче: сингл »Someone Saved My Life Tonight« и ЛП „Captain Fantastic".

RINGO STAR (35) издао је два сингла »Snokkeroo« и »Goodnight Vienna«. Заједно са Роџером Далтријем

учествовао је и у снимању филма „Листоманија", посвећеном славном композитору Францу Листу.

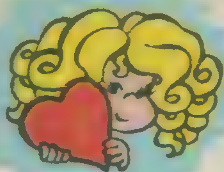

КУТАК ЗА ДЕВОЈЧИЦЕ

НАПРАВИТЕ САМИ

ЗА МАЛЕ ПЛЕТИЉЕ

За оне који су вични плетењу ево комплета за хладне зимске дане, који ћете лако направити ако пажљиво прочитате упутство. За капу је потребно 100 гр дебље зелене вуне, за рукавице 100 гр плаве и мало црвене и зелене вуне. Наравно, можете сами изабрати комбинацију која вам одговара. Плете се иглама број 3,5 или 4.

КАПА Започните са 100 петљи, крој капе дат је на цртежу 1. Два сантиметра плетите бодом рамфле (једна петља право, једна обрнуто, или две праве, две обрнуте), затим 13 см жерсеј бодом (с лица све петље право, с наличја све обрнуте). Следећа 2 см средњих петљи радите у рамфли, а 35 петљи са обе стране наставите жерсеј бодом. Отвор на капи урадите овако: радите само првих 40 петљи и то 35 жерсеј бодом а 5 петљи рамфлом 4 см. За то време остале петље закачите великом прибадачом (црт. 2). Од ових петљи средњих 20 завршите а осталих 35 радите као и пре. Када обе стране исплетете по 4 см. поново додајте средњих 20 петљи и 2 см радите по 35 петљи са стране жерсеј бодом, а средњих 30 у рамфли. Тако сте формирали отвор за очи оивичен рамфлом. Следећа 4 см радите жерсеј бодом, а затим почните да одузимате тако што у сваком реду с лица две петље радите обично а две заједно, па опет две обично, итд. Када на игли остане само 10 петљи завршите све одједном, ушијте ивице (црт. 3) и капа је готова.

РУКАВИЦЕ Предњи део плетите одвојено од задњег (црт. 4). Палац урадите на крају. Предњи и задњи део рукавице почиње се на 24 петље. Прва два реда су плава, 2 следећа црвена, 2 зелена, 2 црвена, 36 редова су плави и 1 ред зелен. Све ово радите жерсеј бодом. Следећих 11 црвених редова радите бодом рамфле. До краја затим радите жерсеј бодом и то 18 редова плаво, 1 ред црвен, 1 зелен, 19 редова плава и последњих 6 редова такође плаво, али на почетку и на крају сваког реда одузмите по две петље. Оба дела ушијте (црт. 5) само оставите отвор за палац. На игле за плетите 18 редова жерсеј бодом, а затим плетите по две заједно све док не завршите палац (црт. 6).

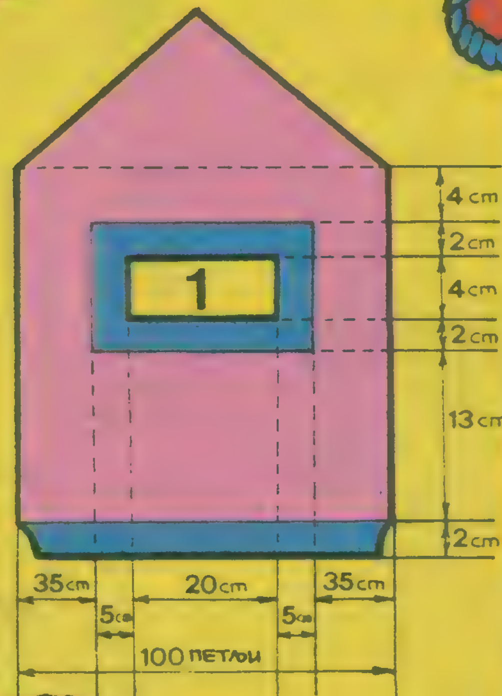

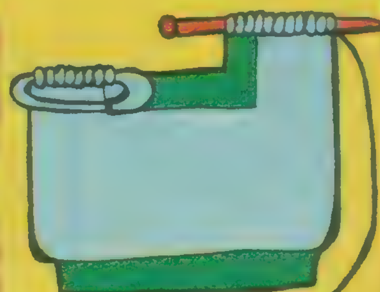

ШКОЛА ЗА КУКАВИЦЕ

КАДА СЕ НАШАО ПРЕД УПЕРЕНИМ РЕВОЛВЕРИМА, НАЈВЕЋИ ВАРАЛИЦА У ИСТОРИЈИ САД ЈЕ СХВАТИО ДА РАЗБОЈНИКЕ НЕЋЕ УСПЕТИ ДА ОБРЛАТИ ТАКО ЛАКО КАО ПРЕДСЕДНИКА ХАРДИНГА.

Оркестар на „Вајомингу", броду ратне морнарице САД, засвирао је румунску химну а почасна чета се укочила у ставу мирно с оружјем у испруженим рукама. У том тренутку на палубу је ступио онизак млађи човек у беспрекорно светлоплавој униформи украшеној златним ширитима, док је силно ордење звецкало на његовим грудима. Био је то румунски генерални конзул у САД.

Високи гост је извршио смотру почасне чете, ненаметљиво скренуо пажњу на неке грешке на униформама, док су амерички официри, задивљени и збуњени у исти мах толиким познавањем војних прописа, трчкали око њега.

— Господо, — рекао је конзул гласом у коме се запажао страни нагласак — **уверавам вас да ће Њено Величанство краљица Марија Румунска бити почаствована начином на који сте примили њеног генералног конзула. За узврат, позивам вас све на вечеру коју приређујем у част официра ратне морнарице САД.**

ХАПШЕЊЕ БЕЗ ПРОТОКОЛА

Позивнице су стигле нешто касније, написане тачно према протоколу. Вечера је одржана у „Астору". једном од најугледнијих и најскупљих њујоршких хотела. Била је заиста на краљевском нивоу, праћена ретким и пробраним винима. И све би се завршило како треба, да управа хотела није обавестила штампу о овако важном догађају. А са новинарима је стигла и полиција и ни мало нежно, не обазирући се на протокол — ухапсила румунског генералног конзула.

Сутрадан је пукла брука. Штампа је детально описивала цео догађај, објавивши име полицији иначе добро познатог варалице Стефана Вајнберга, чиновника из Бруклина који се радије представљао као Стенли Вејмен. Једино је изоставила мишљење присутних америчких официра који су, још дуго после одласка полиције, китњасто и методично клели што су тако насамарени.

Стенли Вејмен, један од највећих варалица који су оперисали на америчком континенту, осећао је праву страст за униформе и висока звања. Имао их је у својој гардероби безброј и мењао према потреби, као и дипломатски ранг, националност па чак и расу. Једино никад није променио име и тиме је олакшавао полицији посао.

Наравно, врло често је био „гост" америчке владе, али као затвореник — кадгод би му полиција ушла у траг. Међутим, ни тамо се није могао смирити. Он је нашао начина и у затвору да се издаје за — државног службеника који ради на реформи америчких казнионица и сада проучава тамнички систем!

ЋАСКАЊЕ СА ПРЕДСЕДНИКОМ

Највећи успех Вејмен је постигао за време посете авганистанске принцезе Фатиме Сједињеним Државама. Влада очигледно није поклањала много пажње њеном доласку и необични варалица је решио да исправи ову грешку. Сместа је назвао телефоном принцезу Фатиму, представио се као државни подсекретар и извинио јој се, у име америчке владе ,што њен дочек није био довољно свечан.

Када се, одевен у сјајну униформу, појавио пред принцезом нико од њених пратилаца и саветника није могао да посумња у „државног подсекретара". Топећи се од љубазности и усхићења што је америчка влада наједном постала тако гостољубива, принцеза Фатима је уручила Вејмену чек на 10 хиљада долара за куповину службених поклона.

Обични варалица би зграбио новац и одмах се изгубио, али Стенли Вејмен није био толико заинтересован за паре колико за помпу. У сваком случају, у свету варалица он је важио за професионалног уметника па је зато остао да посао заврши до краја и направи највећу уЈДУРМУ у историји САД.

Изнајмио је луксузну композицију и у униформи поморског официра отпратио принцезу у Вашингтон. Када је сместио у најбољи хотел, пожурио је да среди све послове око пријема у Белој кући и састанка с тадашњим председником Хардингом.

Како је то успео, никоме није познато! Влада САД, касније, када је брука пукла, свакако није желела да ода кога је све варалица стигао да обрлати да би организовао пријем за „тамо неку" принцезу из Авганистана. Било како било, Фатими је приређена срдачна добродошлица у Белој кући. Дуго је ћаскала са председником САД, као и њен пратилац Стенли Вејмен. У ствари, Хардинг је разговарао са превејаном варалицом као да су стари школски другови, ни за тренутак не посумњавши кога има пред собом.

Стенли Вејмен је обећавао сваком свом ученику да ће га ослободити војске — ако буде марљив симулант.

Тек неколико дана после пријема, када је принцеза Фатима позвала министра спољних послова САД у жељи да се лично захвали државном подсекретару Вејмену, пукла је брука. Новине су биле пуне прича о најновијој враголији највеће варалице у историји САД и принцеза Фатима је, најзад хтела не хтела, добила огроман публицитет.

За време другог светског рата било је веома опасно бавити се лажним представљањем, па је Вејмен, на своју велику жалост, морао да угуши своју силну љубав према сјајним униформама. Нашао је, како је мислио, „безбеднији" посао: отворио је у Њујорку школу за кукавице коју су похађали многи младићи. Учио их је свим триковима, укључујући и симулирање разних болести — како би били проглашени неспособним за војску.

ЗАТВОР ГА НИЈЕ ОПАМЕТИО

После рата, када је изашао из затвора, јер су власти сазнале за његову „школу" и одмах га ухапсиле, Стенли Вејмен је наставио по старом. Ново подручје његових операција била је ни мање ни више него — Организација уједињених нација! Пошто се једно време представљао час као дипломата, час као високи службеник ,најзад се скрасио „отворивши" у УН новинску агенцију. Као њен „директор" свакодневно је водио дуге и важне разговоре са представницима великих сила.

Умро је пре неколико година када је најзад одлучио да постане поштен. Убила су га два разбојника при покушају да опљачкају хотел који је водио.

БРЗО ПРОЧИТАНО — БРЗО ЗАБОРАВЉЕНО

Брзо читање, које је последњих двадесетак година имало много заговорника међу научницима, има један веома велик недостатак: брзо прочитано исто тако брзо изветри из главе.

Истраживања психолога Калифорнијског универзитета показала су да после одређених вежби групе студената успевају да брзину читања повећају за 221 процент. Међутим, способност да се схвати и запамти прочитано смањила се при том са 66,1 на 40,6 одсто. Од 62 студента који су били под сталном контролом само је 5 сачувало своју некадашњу способност да и при брзом читању усваја прочитано.

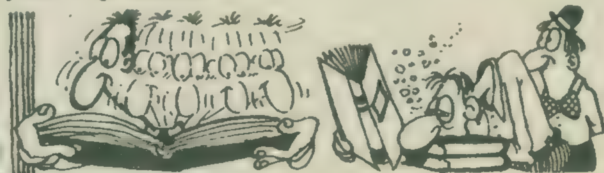

НОВЕ СВИЛЕНЕ БУБЕ

Румунским научницима пошло је за руком да добију нову врсту свилене бубе. Обичне свилопреље хране се искључиво свежим дудовим лишћем док нове једу и конзервирано, смрзнуто. На тај начин могу да се размножавају преко целе године. Румунски научници већ су успели да добију у једној години шест „жетви" чаура свилених буба.

ЈАЈА ИЗ МЕЗОЗОИКА

Док су копали темеље за велики будући хотел, радници су недавно у једном граду на југу Француске открили седам огромних јаја: свако је имало у пречнику по 26 сантиметара и било тешко 6 килограма. Стручњаци којима су однета на испитивање утврдили су да су та јаја снели праисторијски џиновски гуштери диносауруси који су живели у геолошком периоду мезозоику (пре 185—70 милиона година).

БЕЛО ЈЕ – ШЕЋЕР НИЈЕ

НОВАЦ У ПРАХУ — У старом Риму ништа није било необично када би војник као део своје зараде доносио кући неколико врећица соли. И многи стари обичаји, **као код Словена који су гостима нудили хлеб умочен у со, у старом Мексику где су највеће жртве приношене богу соли или чувене светковине соли у Кини,** говоре како се од давнина со сматрала драгоценим, неопходним састојком људске исхране.

ЧИСТА ХЕМИЈА — У свакодневном говору **кухињска со је назив за хемијско једињење натријума (Na) и хлора (Cl) — натријумхлорид и неопходна је за живот свих организама.** У крви кичмењака налази се у одређеној концентрацији а њено смањење или повећање утиче на рад срца, односно успорава га или убрзава. **Ако човек из било ког разлога изгуби већу количину крви, као прва помоћ даје се физиолошки раствор — 0,95% водени раствор соли.**

СЛАНЕ СТЕПЕ — У огромним количинама со је растворена у морској води, али се налази и у пустињама и на планинама, у наслагама изнад којих је често слана вода **(као код нас у Креки, крај Тузле).** Растворена је и у неким језерима — **у близини ушћа Волге има око 700 сланих језера.** Нису реткост ни степе, где на сланом земљишту расте трава, ниско шибље и жбуње — као што су Каспијска, Персијска и степе у источној Африци. На слици су представљене наслаге соли које су раздвојене слојем лапора (природна смеса глине и кречњака).

НЕКАД МОРА, САДА ПОЉА — На мапи су приказана Британска острва онако како изгледају данас. **Пре неколико милиона година заузимала су северни део данашње Европе и спајала се копном,** тамо где је данас Скандинавија. Многобројна плитка мора окруживала су ово копно а њиховим исушивањем настала су британска поља соли.

НЕОБИЧНЕ ФАРМЕ — **За индустријску прераду највише се користе камена и морска со.** Морска со се добија испаравањем морске воде у соланама (код нас у Пирану, Улцињу, на Пагу). У плитким басенима вода испарава а затим се концентрован раствор соли одводи на „гумна" где се врши даље испаравање и пречишћавање. **Со која се налази у земљи често је помешана с другим минералима.** Око таквих места убризгава се вода под притиском, а затим се настали раствор натријумхлорида испумпава на површину и загрева.

ГРАД СА УКУСОМ — Понекад, со се налази под земљом у дебелим наслагама које су настале испаравањем некадашњих мора, а до њих се може доћи само рударским поступком. Најпознатија и највећа таква налазишта су у **Штасфурту** у Немачкој и у **Вјеличкој** у Пољској. Налазиште у Пољској представља читав град под земљом. **Путеви дуги преко 80 километара, стубови, дворане и степеништа беле боје и — сланог укуса непрестано привлаче радознале туристе.**

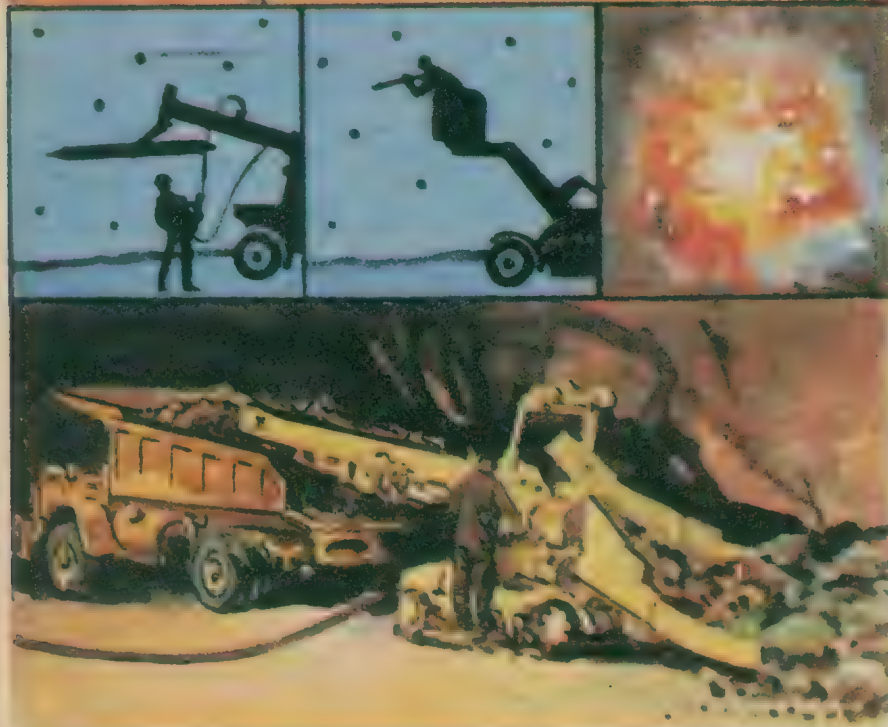

3, 2, 1, 0... ПАЛИ — У таквом једном руднику сви послови су механизовани. Нарочитим бушилицама праве се рупе у стенама од соли, дубоке око три метра, у које се затим стављају штапини експлозива. **После активирања експлозива добија се и по 600 тона уситњених блокова камене соли.** Они се покретним тракама пребацују до камиона транспортера а затим у огромна сабиралишта на површини копа. Ту се со уситњава, пречишћава и пакује.

ЗАЧИН И СИРОВИНА — Сточари свакодневно дају домаћим животињама грумен или два соли, јер оне у биљној храни не могу да је пронађу у довољним количинама. **Сем тога што на трпезама служи као зачин, со се употребљава и у индустрији као сировина за добијање хлороводоничне киселине (HCl), за прављење сапуна и стакла, а незамењива је у прехрамбеној индустрији — при конзервирању воћа, поврћа и меса.**

Ференк Конерс се попео на веранду и тихо позвао: „Професоре"! Али, човек испружен у столици за лежање није се ни помакао. „Професоре", поновио је Конерс гласније, „извините што вас узнемиравам", али доле има нешто чудно... Јесте ли чули, професоре"?

— Сигурно да сам чуо — промрмљао је професор Мајкелс не отварајући очи. — Шта то има чудно?

— Нешто. Не знам шта је. Личи на камен.

Најзад је професор погледао око себе. Ово је била његова традиционална недеља одмора, када није радио апсолутно ништа. Конерс, који се бринуо о његовом малом имању, не би га будио без крупног разлога.

— Жао ми је, професоре, — извињавао се Конерс — али онај проклети камен одгризао ми је пет сантиметара ашова.

Кад му је Конерс показао ашов, Мајкелс је скочио са столице и навукао мокасине.

— Хајде да видимо то чудо.

ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА

ПИЈАВИЦА

ГУТАЛА ЈЕ ЗЕМЉУ НА КОЈОЈ ЈЕ ЛЕЖАЛА, ТРАВУ И КОРЕЊЕ, УПИЈАЛА СВАКУ КАП КИШЕ И СУНЧАНУ СВЕТЛОСТ.

РОБЕРТ ШЕКЛИ

Пијавица је повећавала брзину све док се није изгубила у свемирском пространству.

И ветар и киша

„Чудо" је лежало на самој ивици ливаде, мање од једног метра од друма. Било је кружног облика, пљоснато, величине аутомобилског точка, само знатно тање. Површина му је била сивкаста.

— Дајте ми ашов — рекао је професор.

Узео је ашов од Конерса и положио га на „точак". Држао га је неко време тако, притискујући њим, а онда га дигао. Био је „поједен" још за два сантиметра. Професор је набрао чело.

— Хм... Ова ствар је хладна, а топи метал!

Затим је узео прегршт земље и бацио је на „точак". Земља је нестала, не оставивши ни трага на сивој површини.

— Шта мислите, шта је то? — упитао је Конерс.

— Није камен. То је нешто живо, нека проклета пијавица, која пије и једе све...

Пијавица је заиста гутала све. Ветар јој је давао део кинетичке енергије прелазећи својим дахом преко њене површине. Падала је киша и пијавица је упијала сваку кап. Упијала је и сунчану светлост. Прождирала је земљу на којој је лежала, и траву, и корење. И расла, расла.

Кад је сутрадан професор Мајкелс дошао да види, имала је два и по метра у пречнику. Дан касније, пречник је износио шест метара и била је препречила друм.

Док је професор обигравао око ње, из даљине се чула тутњава тешких војних камиона.

Спасоносни скок

Конвој се зауставио уз шкрипу кочница. Један официр, висок и витак, изишао је из џипа који се кретао на челу колоне. Професор је, по знацима на рамену, закључио да је то генерал.

— Како сте могли да закрчите друм? — рекао је генерал љутито. — Молим вас, склоните то!

— Не могу — рекао је професор и објаснио му шта се догађа.

— Конвој мора да прође — одвратио је генерал и пришао пијавици. — Војниче, обратио се возачу џипа — прегази ово!

Возач је послушао. Џип се пропео као бесан коњ и зачас се нашао усред загонетног предмета. Ту је стао, мотор се угасио.

— Нисам ти рекао да зауставиш! — викнуо је генерал.

— Али, ја нисам зауставио — правдао се војник. — Сам је стао.

— Погледајте гуме — рекао је професор.

Генерал је разрогачио очи и махинално принео руку пиштољу.

— Скачи — довикнуо је возачу — али не смеш стати на ту сиву површину.

Блед као крпа, возач се попео на хаубу кола, а онда се дугим скоком нашао ван опасности.

У потпуној тишини гледали су џип. Прво су се „истопиле" гуме, а затим и точкови. Дошла је на ред каросерија. И њу су испратили запрепашћеним погледима. Последња је нестала радио-антена.

Генерал је псовао полугласно. Затим је рекао возачу:

— Нека дође неколицина са ручним гранатама и динамитом.

Возач је пошао трчећи према конвоју...

А како је пијавица то доживела?

Њено тело је тражило све више хране. Гутала је тле испод себе, али то јој није било довољно. Нећи крупни предмет је изненада доспео на њу, онај џип, па га је халапљиво прогутала. А онда, наједном...

Експлозија енергије на њеној површини, затим још једна, па још једна. Апсорбовала их је са захвалношћу, претварајући их у масу. То је била права храна. Жељно је очекивала још ...

Много причају

Професор Мајкелс је стајао на брежуљку и гледао како се његова кућа руши. Сад је пијавица имала неколико стотина метара у пречнику и кућа јој се нашла на путу. Задубљен у сећања на мирна лета која је овде проводио, није приметио војника док га није потапшао по рамену.

— Извините, генерал О'Донел би желео да вас види.

Пошао је с војником, бацивши још један поглед на кућу.

Генерал га је примио у свом шатору и замолио га да седне.

— Професоре, одлучио сам да вас задржим при свом штабу као научног саветника — рекао је љубазно. — Надам се да ћете пристати.

— Врло радо, али ја сам антрополог. Зар не би било боље да узмете неког физичара, биохемичара и...

— Не. Немам намеру да овде окупљам те свезналице... Немојте ме погрешно разумети, ја ценим науку, али већина научника много прича. Ви сте ми довољни. Дакле, добио сам задатак да уништим ову напаст.

— То неће бити лако.

— Знам, и зато сам вас позвао. Реците ми зашто неће бити лако?

— Па... ова пијавица је нека врста органског конвертора, који преобраћа масу у енергију и обратно. Како то чини, не умем да објасним.

— Значи, потребно је нешто јако да би је уздрмало.

— Мислим да ме нисте схватили. Ова пијавица ј е д е енергију. Према томе, што су „енергичнија" средства која употребите утолико ће јој више пријати.

— Али, не смемо је пустити да и даље расте... Професоре, ту у близини нагомилали смо знатне количине класичног и нуклеарног оружја, које ћемо истовремено употребити. — Генерал је устао и пошао ка излазу из шатора. — Хајдемо да јој покажемо.

Жртве панике

Али, нису стигли да јој „покажу". Пошто је неко време добијала доста хране, одједном је јело престало да стиже и сада је

свака ћелија овог џиновског организма просто урликала од глади. У исто време, пијавица је осећала да у близини има хране у изобиљу.

Изненада, без напора, дигла се у ваздух. Кретала се полако, лебдећи на малој висини, а онда се сручила на храну. Њене гладне ћелије лакомо су прождирале радиоактивне супстанце, али нису одбијале ни обичан експлозив и метал...

— Проклети идиоти! — гунђао је генерал О'Донел после повлачења. — Зашто су допустили да их обузме паника?

Сада је пречник пијавице износио пет километара.

Професор Мајкелс је још био под утиском стравичног призора како џиновска пијавица лети изнад Норт Хила пре него што ће се устремити на складиште оружја. Војници, као парализовани страхом, нису ни покушали да побегну и тако је њих 67 изгубило живот.

Тада је генерал О'Донел затражио одобрење да може употребити водоничну бомбу. На то му је Вашингтон упутио групу научника да испита ситуацију. Сада су они држали састанак под шатором, док је О'Донел гризао усне од нестрпљења.

Најзад су научници изишли испод шатора и њихов шеф, професор Аленсон, саопштио је шта су решили: одобравају употребу бомбе, мада с великим жаљењем.

— Да ли сте нешто закључили о природи овог... овог створења? — упитао је Мајкелс.

— Углавном оно што и ви. Сматрамо да је ванземаљског порекла; нека врста споре која је дуго лутала свемирским пространством док није пала на Земљу и ту нашла повољне услове за развитак.

Знате ли Антеја?

О'Донел је ликовао. Велики тренутак се приближавао. Додуше, Вашингтон је још оклевао, али се морао помирити с неминовним: дао је одобрење да се бомба баци.

Тако је бомба бачена...

Пијавица је то доживела као страховити прилив енергије. Све њене ћелије су се отвориле да је приме. Напуниле су се, а енергија је и даље притицала. Да би примила и тај вишак, морала је да ствара нове ћелије, брзином муње. Ипак, успела је. Апсорбовала је ту изванредну храну и сада је чекала нову.

О'Донел је био права слика очајања. Повукао се са својим људима у евакуисани град Шрун Лејк, бежећи пред пијавицом, која је сада достизала сто километара у пречнику.

— Затражио сам да се баци супер водонична бомба — рекао је окупљеним научницима. — Не знам зашто оклевају они у Вашингтону.

— Одлуку није лако донети — приметио је професор Аленсон. — Експлозија супер водоничне бомбе могла би заиста да поремети енергетску равнотежу наше пијавице, али питање је какво ће бити дејство на нашу планету и на живи свет на њој.

— Баш ме брига за планету. Најважније је уништити ово чудовиште. Уосталом, предложите ви нешто паметније ако имате.

Устао је професор Мајкелс.

— Ја бих имао нешто да предложим.

Сви су га погледали изненађено.

— Сећате ли се Антеја? — упитао је Мајкелс.

Како се не би сећали џина из митологије, сина Геје-Земље, кога Херкул никако није могао да победи све док га није одигао од земље: тада је Антеј изгубио сваку снагу.

Небо је плануло

То је учињено већ сутрадан. Космички брод са аутоматским пилотом, пун радиоактивног материјала, упућен је према пијавици. Лебдео је изнад ње, на малој висини. Мамац је био сувише привлачан да би она могла остати мирна. Кренула је према њему, али брод је био бржи. Пијавица је повећала брзину, али и он. Тако се трка настављала док се нису изгубили у свемирском пространству.

— Где је сад? — упитао је О'Донел, погледа прикованог за радарски екран.

— Удаљава се од Нептуна — гласио је одговор стручњака.

— Одлично — О'Донел је просто дрхтао од узбуђења. — Војниче, изврши наређење!

Оператер је стао да маневрише командама и научници су видели на екрану како се пијавица приближава броду. Мајкелс је нагло устао, али га је О'Донел задржао покретом руке.

— Стој! Знам шта радим. Заклео сам се да ћу уништити пијавицу. Сад је прилика за то.

Две светле тачке на екрану готово су се додиривале.

— Војниче, притисни дугме! — наредио је О'Донел.

Оператер је послушао. За тренутак се није догодило ништа, а онда као да је небо плануло.

— Шта сте учинили? — питао је Мајкелс дрхтавим гласом.

— На броду је била супер водонична бомба. Јесте ли видели како је експлодирала... Момци, непријатељ је ликвидиран! — узвикнуо је генерал О'Донел — Хајде да наздравимо!

Мајкелс је осећао како га обузима мучнина. Јурећи за бродом, пијавица је губила огромне количине енергије и смањивала се. После извесног времена би се потпуно истрошила... да није било експлозије. Са овако смањеним бројем ћелија, пијавица није могла да прима ову страховиту количину енергије и — распрсла се. Распала се у милион делова, који су се и даље распадали и делили.

У споре.

У милијарду спора. Милијарду зрнаца прашине, на изглед без живота, који ће почети да лутају свемиром, у свим правцима...

Док не наиђу на погодно тле.

ЈЕДНА АЛИ ВРЕДНА

Одмор с бременом на глави лош је одмор.

(Афричка пословица)

укрштене речи

ВОДОРАВНО:

1) РОМАН КЊИЖЕВНИКА ПОД 40 ВОДОРАВНО, 12) направљен од олова, 13) погодба, увет, 14) град у Тексасу, 15) РОМАН ИЗ ЦРНОГОРСКОГ ЖИВОТА КЊИЖЕВНИКА ПОД 40 ВОДОРАВНО, 17) страно женско име, 18) планински масив у Јужној Америци, 19) шаторско насеље, 21) лична заменица, 23) поклон, 24) ауто-ознака за Зеницу, 25) део отплате кредита, 26) звер из породице куна, 28) француски певач и глумац (Монтан), 29) везник, 30) ознака на аутомобилима из Данске, 33) првак, 34) језеро у Северној Америци, 36) скраћеница за: аутономна покрајина, 38) поема Ивана Горана Ковачића, 40) ИМЕ И ПРЕЗИМЕ НАШЕГ КЊИЖЕВНИКА (види слику!), 46) река у Италији, 47) вишечлани алгебарски израз, 48) хемијски знак за лантан, 49) десна притока Саве, 51) супарник, 52) индустријска биљка, 53) сићушна, 54) материјал за градњу, 55) једноцифрен број, 56) уска а дуга даска, 57) врста коњског хода.

УСПРАВНО:

1) чилост, 2) стипса, 3) врста америчког револвера, 4) показна заменица, 5) језеро у источној Африци, 6) немачки предлог, 7) један словенски народ, 8) атлетски сплитски клуб (скр.), 9) свеска за цртање, 10) шаховски термин, 11) иницијали нашег књижевника („Шикара"), 15) екстремитет, 16) апарат, 20) роман Максима Горког, 22) оптичка справа, 24) француски књижевник-натуралиста (Емил), 25) хемијски елемент, 27) лична заменица, 31) владарска титула, 32) школски одмор, 35) иницијали нашег књижевника („Смрт Смаил-аге Ченгића"), 37) члан наше најмлађе организације, 39) јужно воће, 41) етика, 42) светски шампион у боксу (Мохамед), 43) место у Боки, 44) име Карењине, 45) река у СССР, 48) брод, 50) коњи (турц.), 52) није тежак.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: 1) Марксист, 8) азот, 9) хор, 10) кин, д, 12) ФК, 13) сл, 14) Лоара, н, 16) маска, 17) М(арин) Д(ржић), 19) сто, л, 21) вест, 24) циста, 26) КА, 27) ила, 28) Ирска, 29) лоз, 30) Ли, 31) црнка, 32) вена, 33) острво, 34) ја, 36) пак, 37) ВА, 38) Тајо, 40) Марко, а, 42) БЕСЕДА, 44) Марс, 45) НС, ж, 47) варка, 49) И(во) Т(ијардовић), 50) кин, 52) бик, 53) Ера, и, 55) Андрић, 56) Дравић.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА" 11000 Београд, Македонска 29. Директор НИП „ПОЛИТИКА" Вукоје Булатовић.
Главни и одговорни уредник „Политикиног забавника" Живорад Стојановић, технички уредник Владимир Горбунов. Претплата за нашу земљу: годишња 220.00 дин, полугодишња 110.00 дин, тромесечна 55.00 дин. Претплата за иностранство: годишња 440.000 дин, полугодишња 220.00 дин, тромесечна 110.00 дин. Уплате на текући рачун број 60801-601-822. Годишња претплата у страној валути: ДМ 64.—, Долар 25.—, Фф. 110.—, Шфр. 66.—, Шир. 100.—. Девизне уплате из иностранства слати преко Београдске банке — Београд на рачун 60811-620-292-32000-000-00054. Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/I, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. 1 1973. године не плаћа се порез на промет

ПРИЧЕ И ПЕСМЕ ДИЗНИЛЕНДА

Чаробне књиге са чаробном музиком

ИП „ВУК КАРАЏИЋ", 11000 Београд, Краљевића Марка 9

НАРУЏБЕНИЦА

Овим неопозиво купујем комплет ПРИЧЕ И ПЕСМЕ ДИЗНИЛЕНДА III коло

ЗА ГОТОВО — ПОУЗЕЋЕМ по повлашћеној цени од 120.— динара (плаћање поштару приликом пријема комплета).

НА ОТПЛАТУ — по цени од 150.— динара који ћу износ исплатити у три месечне рате. Рате ћу уплаћивати редовно по пријему комплета и рачуна.

У случају спора признајем надлежност IV општинског суда у Београду.

Име и презиме ______________________________

Занимање ______________ Пошт. бр. и место ______________

Адреса стана ______________ Назив и адреса радне организације ______________

Овера о запослењу за купце на отплату ______________ (печат и потпис овлашћеног лица)

Купац ______________ (својеручни потпис)

Бр. лич. карте ________ Издате од СУП-а ________

Пензионери уместо овере прилажу одрезак претпоследњег чека од пензије.

Наруџбеница се оверава само при куповини на отплату.

Кад отворите ове књиге Волта Дизнија, наћи ћете у свакој од њих причу написану

НА 24 СТРАНЕ СА СЛИКАМА У БОЈИ И ЛОНГ-ПЛЕЈ ПЛОЧУ СА ИСТОМ ПРИЧОМ И ПЕСМАМА КОЈЕ МОЖЕТЕ ДА СЛУШАТЕ

КОМПЛЕТ САДРЖИ:

- АЛИСА У ЗЕМЉИ ЧУДА
- ДУШКО ДУГОУШКО И ЛУТКА ОД СМОЛЕ
- ПЕСМЕ МАМЕ ГУСКЕ
- ВИНИ ПУ И ВЕТРОВИТИ ДАН
- АЛАДИНОВА ЧАРОБНА ЛАМПА
- СИНБАД МОРЕПЛОВАЦ

Књиге су штампане ћирилицом у изузетно лепој техничкој опреми и са великим бројем илустрација у боји, формата 19x19.

Комплет од 6 књига може се купити за готово по цени од 120 динара или на отплату по цени од 150 динара.

Купци из Београда могу подићи књиге сваког радног дана до 15 часова у предузећу „ВУК КАРАЏИЋ", Краљевића Марка 9.

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Драги Забавниче,

СВИ НА АКЦИЈЕ

Често читам и слушам о радним акцијама па бих желио да знам шта оне представљају.

Драган Мишковић,
Тузла

Радна акција је масовно добровољно учествовање грађана, најчешће омладине, у изградњи или оправци разних привредних, саобраћајних, културних и других објеката. Одмах по ослобођењу наше земље радне акције постају облик масовног учешћа у изградњи и обнови ратом опустошене домовине. **Колико је важан економски ефекат толико исто, можда и више, је један од масовних облика васпитања, развијања солидарности и братства и јединства свих наших народа и народности.**

Најзначајнијим омладинским радним акцијама сматрају се изградња **пруга Брчко — Бановићи, Шамац — Сарајево, ауто-пут Братство-јединство, Јадранска магистрала** а у последње време радне акције на прузи **Београд — Бар,** изградња **насипа на Сави код Загреба,** радне акције у **Нишу, Крагујевцу...**

ЖЕНА У СВЕМИРУ

Да ли знам ко је била прва жена која је полетела у свемир?

Татјана Чутовић,
Чачак

Шеснаестог јуна 1963. године и жена се винула у космос. Била је то Валентина Владимировна Терјешкова на совјетском космичком броду сателиту Восток 6. **Терјешкова је 48 пута облетела Земљу за 70 часова и 50 минута, прешавши том приликом око 2 милиона километара.** У орбити је била заједно са Востоком 5 у коме се налазио космонаут Биковски. Терјешкова је прва, и засад једина, жена космонаут. Десети је светски космонаут који је летео свемиром а шести совјетски.

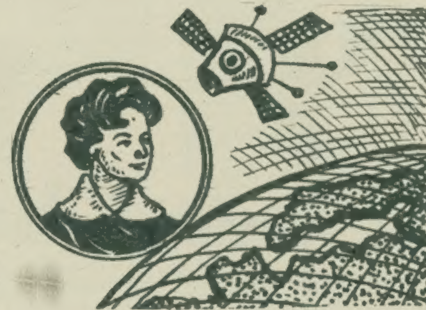

РОГАТИ ЏИН

Волела бих да знам нешто о носорогу.

Светлана Радић,
Нови Сад

Носорог је крупан и снажан биљојед из реда лијопрстих папкара. Најпознатији је **индијски** (Rhynocerus unicornus). Дут је око 3,5, висок 1,7 метара а често је тежак и до 4000 кг. Има дебелу кожу, тотово је без длаке али је предњи и задњи део тела оклопљен нарочитим израслинама. На носној кости има израштај у облику рога. Овај носорог живи у баровитим пределима Индије. Њему сличан носорог живи на острву Суматри.

За разлику од индијског, **афрички носорог** има два рога. Највећи те врсте је (Ceratotherim simum) који је дуг и до 5 метара са роговима и до 140 сантиметара.

ДВОЦИФРЕН РЕЗУЛТАТ!

Желео бих да знам који је клуб остварио највећу победу у послератним фудбалским првенствима Југославије, којим резултатом и ко су били стрелци постигнутих голова.

Зоран Бошковић,
ученик, Београд

Највећу победу у послератним фудбалским првенствима Југославије славио је „Хајдук" у сусрету са „Вардаром" у првенству 1947/48. године. Сусрет је одигран у Сплиту а резултат је био 12:1 (6:1). Стрелци су били Андријашевић 4, Матошић 3, Луштица 2, Араповић 2 и Вукас 1 а за Вардар је почасни погодак постигао Јаневски.

МЕЊАМО, ПОКЛАЊАМО, ТРАЖИМО

Имам Забавнике од броја 1235 до 1239 у дупликату. Ако неком читаоцу недостају наведени бројеви нека ми јави радо бих мењао за стране марке. **Милош Павловић, Анте Богићевића 4, 11050 Београд**

Продајем Забавнике од броја 980 до броја 1230. Сви су у веома добром стању. Цена по договору. **Никола Томашевић, Џорџа Вашингтона 8, 11000 Београд**

Желим да купим романе „Вајат Ерп" од првог до последњег броја. У случају да не посједује све бројеве може и првих 40. Цијена по договору. **Вељко Лукић, ул. Бећаревац 66, 75000 Тузла**

Јако ми је стало да дођем до каталога авиона на склапање фирме „Ревел", па молим читаоце Забавника да ми га пошаљу. Платит ћу по договору. **Александар Павловић, Велебитска 21, 21000 Нови Сад**

Молим читаоце Забавника да ми, ако могу, пошаљу сличице бр. 66 и 177 „Агиони" и бр. 45 „Битка на Неретви". Узвраћам својим дупликатима истих албума или још „Морнарицом" и „Аутима". Имам и „Освајаче свемира" као и низ „Крашових" сличица. Унапријед захвалан **Звонко Таборски, Моше Пијаде 152, 43500 Дарувар**

За добро очуван било који албум групе „Фокус" дајем 16 различитих значака. **Слављуб Вуковић, Трг Републике 43, 38300 Пећ**

Хоби ми је скупљање разгледница па позивам све заинтересоване на размену. На сваку добијену разгледницу шаљем разгледницу мог места. **Ранко Јовић, Ж. Зрењанина 75, 25220 Црвенка**

WALT DISNEY
МИКИ

ДОНЕЛА САМ ВЕЧЕРУ! ЈЕСИ Л' ГЛАДАН, МИЋО?
ЈОШ КАКО...

... АЛ' ЈОШ НЕМА УЈКА МИКИЈА С ПАРТИЈЕ ГОЛФА!

МОРА ДА ГА СЛУЖИ СРЕЋА ЧИМ СЕ ТОЛ'КО ЗАДРЖ'О!

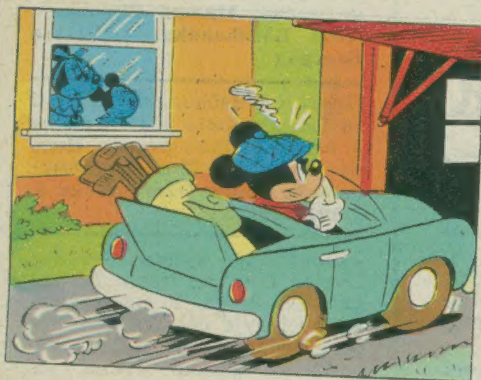

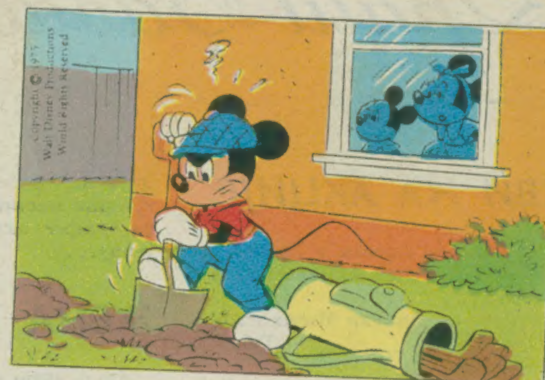

ТАП ТАП

БАШ ВОЛИМ КАД УЈКА МИКИ ЗАКОПАВА СВОЈЕ ШТАПОВЕ...

ОНДА УВЕК ОТКОПА МНОГО ГЛИСТА ЗА ПЕЦАЊЕ!

Мали
МИЋА

Бамбонијера
НА ПРОДАЈУ ЖЕЛЕ БОМБОНЕ

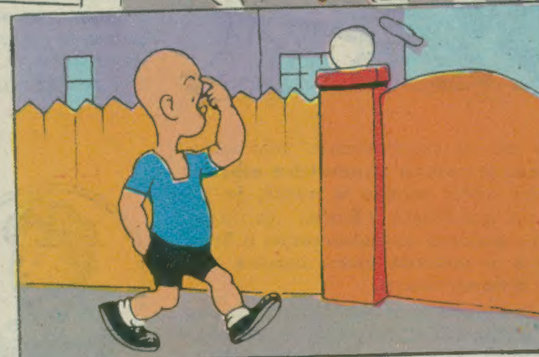

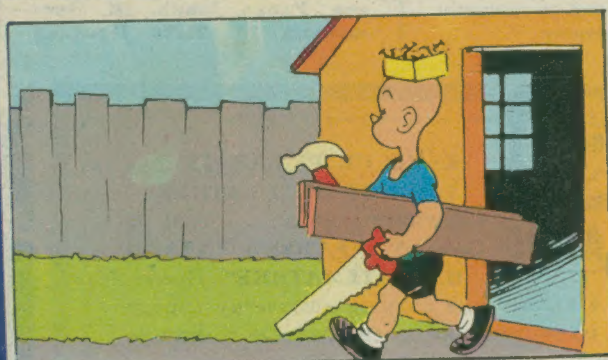

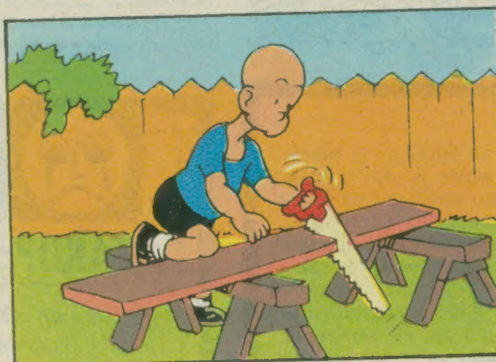

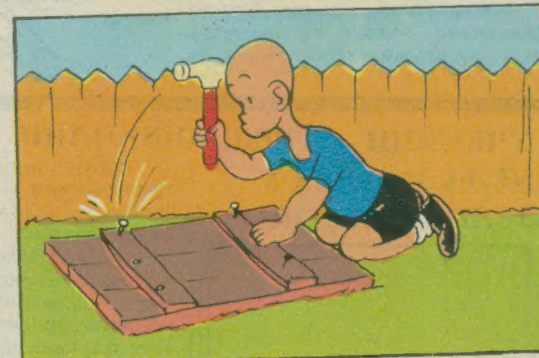

ИМАМ ПАРЕ ДА КУПИМ САМО... ШТА ТО ПРОДАЈЕШ?
РАСПРОДАЈА
ЈЕФТИНО

РАСПРОДАЈА
ЈЕФТИНО
DON TRACHTE
1258/36